

Vak 76

78

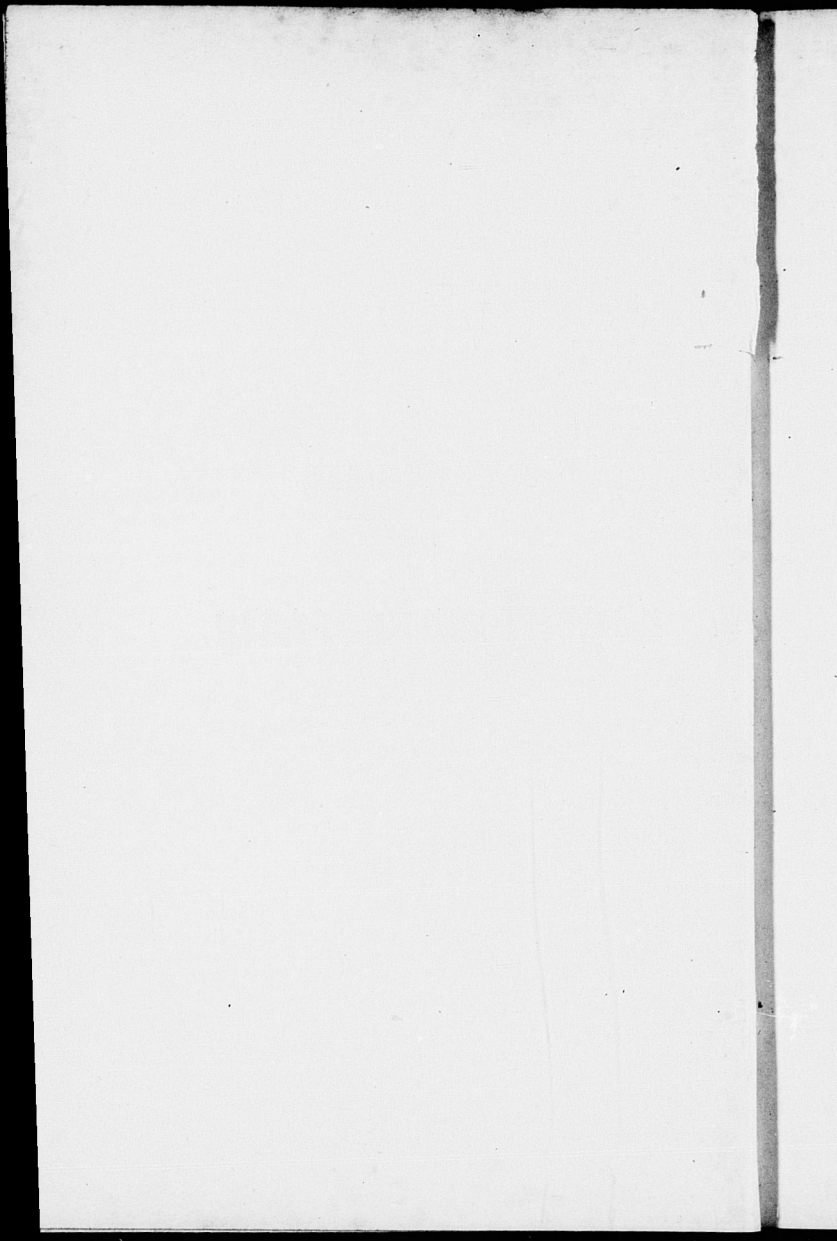

DE STER

DER

negentiende eeuw.

~~G. G. d. Linden~~
~~W. v. d. Linden~~
DE STER

DER NEGENTIENDE EEUW.

Vak 76

78

DE H. JOSEPH.

BESCHOUWING ZIJNER DEUGDEN.

DOOR

J. BOUVY,

Priester van de Congregatie des Allerh. Verlossers.

Derde Druk.

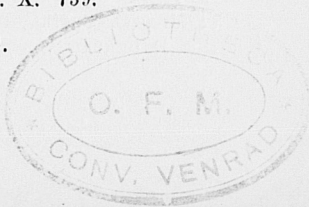
*Joseph, virum Mariæ, de qua natus est
Jesus, qui vocatur Christus.*

Joseph, den man van Maria, uit welke
geboren is Jesus, die Christus ge-
noemd wordt. MATTH. I. 16.

AMSTERDAM

H. J. BEKKER, BOEKHANDELAAR, VIJZELSTRAAT
BIJ DE MUNT. X. 759.

1872.


~~~~~  
EIGENDOM.  
~~~~~

~~~~~
ST. MICHIELS-GESTEL, INSTITUUT VOOR DOOFSTOMMEN,
DRUKKERIJ VAN HET BISDOM VAN 'S BOSCH.

I
vroom
J
ria w
onafsc
zoo v
deren
I
duidel
waarg
devoti
allerhe
Prus
V
werp
oordee

VERKLARING.

Dat ik den H. Joseph „ster” noem, moet niemand bevreemden.

Jesus wordt „Zon der rechtvaardigheid” geheeten, Maria wordt vergeleken bij „de Maan,” moet dus niet Joseph, onafscheidelijk met hen vereenigd, onder alle Heiligen, die als zoo vele sterren den hemel der Kerk versieren, met bijzonderen glans vonkelen?

De reden waarom ik er bijvoeg: „van de 19^e eeuw” is duidelijk: nooit werd die ster zóó goed en in al haren luister waargenomen als thans: vandaar die snelle verbreiding der devotie tot den H. Joseph, eene devotie, welke met die der allerheiligste Maagd, zooals onze roemrijk regeerende Paus Pius IX zegt, onze bedorven eeuw moet redden.

Wat verder den inhoud van dit werkje betreft, onderwerp ik mij als gehoorzame zoon der H. Kerk aan al hare oordeelvellingen en besluiten.

DE SCHRIJVER.

lucht
mon
het v
schoon
grege
gevo
enbo
is on
te v

G

ter
wij
gene
J.
loss

GOEDKEURING.

Bij speciale commissie ons opgedragen door Zijne Doorluchtige Hoogwaardigheid Mgr PAREDIS, Bisschop van Roermond, in dato van 24 December 1870, hebben wij ingezien het werkje: „*De Ster der negentiende eeuw. De H. Joseph. Beschouwing zijner deugden. Door J. Boury, Priester van de Congregatie des Allerheiligsten Verlossers,*” en hebben er niets in gevonden strijdig met de zuivere leer en goede zeden, en daarenboven betuigen wij, dat dit godsdienstig werkje zeer nuttig is om den eeredienst van- en het betrouwen in den H. Joseph te vermeerderen en op te wekken.

Galopæ, hac 30 Januarii 1871.

A. L. VAN DER VELPEN,

CAN. ECCL. CATH. RUREMUNDENSIS,
PASTOR-DECANUS AD S. PETRUM GALOPIÆ.

Krachtens de macht ons door den HoogEerwaarden Pater N. MAURON, Generaal onzer Congregatie, verleend, laten wij toe, dat de derde druk van het werkje: *De Ster der negentiende eeuw. De H. Joseph. Beschouwing zijner deugden*, door J. Boury, Priester van de Congregatie des Allerheiligsten Verlossers,” gedrukt worde.

Amsterdam 21 Nov. 1871.

H. SCHAAP,

PROVINCIAAL VAN DE CONGREGATIE DES
ALLERH. VERLOSSERS IN NEDERLAND.

OPDRACHT

AAN

DEN HEILIGEN JOSEPH,

PATROON DER KATHOLIEKE KERK;

MOGE HIJ

AAN

Z. M. PIUS IX,

die Hem dien nieuwen eeretitel schonk,

DE OVERWINNING OP ZIJNE VIJANDEN

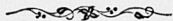
DOEN BELEVEN.

Gro
eer als
dierba
worden
der M
Heeren
kweten
der, d
Jesus,
ô Jose
troon,
U toe
leven
smeek
plecht
troon

TOEWIJDING

AAN DEN

HEILIGEN JOSEPH.

Groote Heilige Joseph, Gij zijt het, dien God wel-
ker als bewaarder en beschermer heeft aangesteld van het
dierbaarste dat Hij op aarde bezat, van zijn menschge-
worden Zoon Jesus en diens onbevleete, maagdelijke Moe-
der Maria. Als een goede en getrouwe dienstknecht uws
Heeren hebt Gij U van die hoogst gewichtige taak ge-
kweten. Maar zie! ook thans heeft Jesus' plaatsbeklee-
der, de Paus, de Kerk van uw' goddelijken Pleegzoon
Jesus, aan uwe vaderlijke zorgen toevertrouwd. Daarom,
ô Joseph, zie genadig uit den hemel, van uw verheven
troon, waarop Gij naast Jesus en Maria zetelt, op het
U toegewijde geloovig volk, dat in de rampen van dit
leven tot U roept en U allerlei hemelsche gaven af-
smeekt, ten einde het leven der ziel te bewaren. Na die
plechtige hulde, welke U door uwe verheffing tot Pa-
troon der katholieke Kerk gebracht is, zal men U onge-

twijfeld met nog vuriger ijver gaan aanroepen en ver-
eeren. ô Om die nieuwe eer U aangedaan springt mijn
hart van blijdschap op in mijnen boezem! — Ook ik heb
tot bevordering uwer godsvrucht onder de geloovigen mijne
nietige pogingen willen bijdragen. Ik wenschte U nog
beter te doen kennen. — Want ach! men kent U niet!
neen men kent U niet genoeg! Hoe vaak ook hoort men
zeggen, dat uwe devotie gansch nieuw is, daar weleer
weinig van U gesproken, weinig aan U gedacht werd!
Het is waar, bestemd als Gij waart om de Patroon van
het verborgen leven te wezen, wilde God, dat Gij, nog
lang na uwen dood, voor het oog der wereld verborgen
zoudt blijven. Evenwel was uwe grootheid volstrekt niet
onbekend. Vandaar de heerlijke getuigenissen welke de
kerkvaders van U hebben afgelegd; getuigenissen, die
ofschoon weinige in getal, toch voldoende zijn om U he-
melhoog te verheffen. Deze getuigenissen heb ik in dit
werkje, U ter eere, als in een bundel trachten saam te
vatten.

Geef, ô dierbare Joseph, dat het door velen gelezen
worde en dat allen die het lezen, daardoor in nog groo-
tere liefde tot U ontvlamd worden. Geef dat zij bij het
beschouwen uwer grootheid vol vertrouwen hunne toe-
vlucht tot U nemen, vooral in de harde beproevingen
die thans Gods Kerk drukken. Amen.

E
verw
heb
tien
I
volg
ook
doo
des
akk
Ool
den
wij
HH
het
zoo
zij
bev
zon

INLEIDING.

Het werkje dat ik hier den geloovigen aanbied, is een vervolg op een eerste boekdeeltje dat ik vóór twee jaren heb uitgegeven onder den titel van „*De ster der negentiende eeuw, de H. Joseph. Zijn leven.*”

Ik heb in dit tweede deeltje hetzelfde richtsnoer gevolgd als in het vorige. Ik wil daarmede zeggen, dat ik ook thans getracht heb de verschillende stemmen, die door alle eeuwen heen in Jesus' Kerk de groote deugd des H. Joseph's verkondigden, op te vangen en tot een akkoord saam te smelten, dien H. Patriarch ter eere. — Ook in dit tweede deeltje heb ik mij zorgvuldig onthouden van alle aanhalingen, welker authenticiteit ik niet bewijzen kon. Meestal heb ik mij bepaald bij citaten van HH. Vaders of andere heiligen, omdat hun gezag, waar het de beoordeeling van de deugden eens heiligen geldt, zooveel gewichtiger is dan dat van anderen, naar mate zij een juister begrip van de deugd hebben en dus meer bevoegd zijn daarover uitspraak te doen. Kunnen zij, afzonderlijk genomen zich daaromtrent vergissen, in geen

geval toch mag men de gevoelens die zij omhelzen, roekeloos noemen. Overigens meen ik slechts gezaghebbende schrijvers te hebben aangehaald.

Nog eens zij het gezegd, dat de HH. Vaders steeds aangehaald worden volgens de uitgave van *Migne*. — „*Suarez*” staat altoos voor het 19de deel zijner volledige werken, uitgave Vivès: „*De Mysteriis Christi*.” — *Benedictus XIV* duidt altijd aan diens werk: „*De Servorum Dei beatificatione et beatorum canonizatione*.” — *Canisius* beteekent diens werk: „*De Corruptelis verbi Dei*,” Tom. II. *De Maria Virgine incomparabili*. lib II. cap. XIII. — *Bernardinus van Siëna* — „*Sermo de S. Josepho*.”

Mocht ik van een dezer schrijvers een ander werk bedoelen, zoo zal ik dit telkens uitdrukkelijk vermelden.

Tot grooter gemak van den lezer zal ik de voornaamste aanhalingen in haar geheel opnemen.

Wat de verdeeling van dit tweede deeltje betreft, zij vloeit van zelf uit mijn onderwerp voort.

Ik moet de deugden des H. Joseph's gaan behandelen. Eerst zullen wij zien hoe, volgens de onfeilbare verklaring van God zelven, Joseph rechtvaardig, dat is, heilig was. Terwijl wij dit verder onderzoeken, zal het ons blijken, dat dit zoo wezen moest. En wel vooreerst, wijl God hem bestemd had om voedstervader van zijn menschgeworden Zoon en bruidegom van Jesus' Moeder te wezen. Ten andere, omdat hij, eenmaal die dubbele zending waarnemende en daardoor in de naaste betrekking met Jesus en Maria staande, uit den omgang met deze hoogheilige personen een zeer aanzienlijk gewin voor zijne

volma
bespr
na M
Ve
deug
Josep
gena
delijk
de g
H
Pius
genis
troon
voor
de g
Hee
werk
mij

volmaaktheid heeft opgedaan. Dit zal ik in zes punten bespreken, om zoo tot het besluit te komen dat Joseph na Maria de grootste heilige in Gods Kerk is.

Vervolgens zullen wij spreken over de drie goddelijke deugden: het geloof, de hoop en de liefde, van den H. Joseph. Ten laatste zullen wij handelen over de vier zogenaaamde kardinale deugden, tot welke ook andere zedelijke deugden als bijv. de nederigheid, de zuiverheid, de gehoorzaamheid enz. worden teruggebracht.

Het is bekend, hoe onze innig geliefde H. Vader Paus Pius IX, onlangs, op het feest der Onbevleete Ontvangenis van Maria, den H. Joseph verheven heeft tot Patroon der geheele katholieke Kerk. Deze merkwaardige en voor alle katholieken blijde gebeurtenis zal ongetwijfeld de godsvrucht tot dien glorieijken voedstervader onzes Heeren grootelijks doen toenemen. Mag ook dit mijn werkje aan datzelfde doel bevorderlijk wezen, dan zal ik mij voor mijn arbeid duizendvoudig beloond achten.

G
ee
vo
zij
of
se
al
aa
G
bo

DE
STER DER NEGENTIENDE EEUW.

DE HEILIGE JOSEPH.
Beschouwing zijner deugden.

I HOOFDSTUK.

Joseph's heiligheid.

I.

**Joseph's heiligheid bewezen
uit de Schriftuur en de Overlevering.**

De H. Schrift verhaalt, dat de profeet Samuël van God het bevel ontving om naar Bethlehem te gaan en een der zonen van Isaï, dien God tot koning van zijn volk bestemd had, te zalven. Nauwelijks waren Isaï met zijne zonen in de tegenwoordigheid van den godsgezant, of Samuëls oog viel op Eliab, een man die zich door schoonheid van gelaat en forschen lichaamsbouw onder al zijne broederen onderscheidde. En de profeet vroeg aan God: „Zal deze de gezalfde des Heeren zijn?” Maar God antwoordde hem: „Let niet op gelaat of lichaamsbouw: hem heb ik niet verkozen; want ik oordeel niet als

de menschen. Zij letten op het uiterlijke; maar de Heer ziet op het hart” 1).

Hoe ijdel zijn, volgens die uitspraak, al de loftuitingen der menschen! Immers wat den mensch waarlijk groot maakt, de adeldom der ziel, de deugd, dit kan het schepsel niet beoordeelen. Vandaar dat men de menschen doorgaans roemt om daden, die uiterlijk goed en grootsch schijnen. En toch, al is het dat ik iemand als een deugdzzaam mensch beschouw, dewijl hij zich uiterlijk als dusdanig voordoet, hij zal het, zoo zijne deugd niet voortkomt uit het hart, en slechts geveinsd is, niet wezen voor God. Doch gelukkig hij, die rechtvaardig is voor God, voor God, die de verborgenheden des harten en de wegen der rechtvaardigen kent; voor God, die den zondaar niet prijst, den zondaar niet een rechtvaardige noemt!

Dit geluk was Joseph's aandeel. Gods onfeilbaar woord heeft hem uitdrukkelijk als rechtvaardig geprezen: „Joseph..... cum esset justus, Joseph..... daar hij een rechtvaardige was” 2). Joseph is dus een rechtvaardige, en wel in den volsten en meest omvattenden zin des woords. „Rechtvaardig immers beteekent hier,” zegt de H. Chrysostomus, „zooveel als versierd met alle deugden.... en vooral in dezen zin wordt dit woord door de Schriftuur gebezigd, zoo als wanneer zij zegt van Job: hij was een rechtvaardig, waarheidslievend man” (Job. I. 1); en van Zacharias en Elisabeth: „beide waren recht-

---

1) I. Reg. XVI. 6. 7.

2) Matth. 1. 19.

vaard
dige
herin
van e
lijken
hij z
oorza
moes
dig,
bij d
zeide
vaar
aang
bepe
recht

V
alle
voed
en a
met
de g
ver
om

1)
dicit
dicit
2)
rumt
3)

vaardig" (Luc. I. 6.) 1). Ja; Joseph was een rechtvaardige in de meest algemeene beteekenis des woords. Men herinnere zich wat wij reeds opmerkten in het eerste deel van dit werkje, V^{de} hoofdstuk. Sprekende van den pijnlijken toestand waarin Joseph's gemoed verkeerde, toen hij zijne geliefde Bruid Maria bevrucht zag zonder de oorzaak hiervan te kunnen achterhalen, zeiden wij: „Wat moest de arme Joseph nu doen? Hij was *te* rechtvaardig, *te* deugdzaam om Maria die hij onschuldig kende, bij den priester aan te klagen," enz. Het is als of wij zeiden: een ander die, hoewel rechtvaardig, minder rechtvaardig dan Joseph geweest ware, had Maria ongetwijfeld aangeklaagd. Joseph echter, die niet slechts in den meer beperkten, maar in den uitgebreidsten zin des woords rechtvaardig was, Joseph kon hiertoe nimmer besluiten.

Volgens die uitspraak der H. Schrift bezat dus Joseph alle deugden, en zeide de H. Nilus te recht van Jesus' voedstervader: „Weet wel, dat Joseph allergodvruchtigst en allerrechtvaardigst is geweest" 2). Ditzelfde getuigen met hem vele Vaders en oude schrijvers. Zoo zegt o. a. de geleerde Haijmo, bisschop van Halberstadt, een schrijver der IX^{de} eeuw: „Simeon zegende hen 3); Joseph die om zijne groote heiligheid verdiende bruidegom van Ma-

---

1) In h. I. Tom. 57. Col. 43. „Justum hic omni virtute præditum dicit.... et hoc maxime sensu Scriptura justitiæ voce utitur, ut quando dicit: homo justus, verax. Job. I. 1. et: Erant ambo justî. Luc. I. 6.

2) Lib. I. Ep. ad Cyrillum Primatem 271. Tom. 79 col. 182 „Verumtamen scias Josephum.... piissimum justissimumque fuisse."

3) Luc. II. 34.

ria en Vader des Zaligmakers te heeten, meende hij niet van dezen zegen te moeten uitsluiten" 1).

De H. Bernardus zegt eveneens: „Waarlijk Joseph is de zoon van David en zijn grooten Vader waardig; hij is zoon van David niet alleen naar het vleesch, maar ook naar den geest, door zijn geloof, heiligheid en godsvrucht" 2).

't Is onnoodig te vragen, of een man die alle deugden bezat, getrouw is geweest in het onderhouden van Gods wetten en geboden. Hoe toch zou hij anders volmaakt deugdzaam mogen genoemd worden? Van daar dat alle kerkvaders en heilige schrijvers de verklaring van den H. Joannes Damascenus onvoorwaardelijk beamen. „Maria, zoo spreekt de heilige, werd ten huwelijk gegeven aan Joseph, die de wet des Heeren tot in zijn hooogen ouderdom, even als alle anderen, volmaakt onderhouden had" 3).

God zelf gaf ons een teeken van Joseph's heiligheid, een teeken, dat de grootste heiligen ten allen tijde ken-

---

1) Hom. XIII. de temp. Tom. 118. Col. 84. „Benedixit illis Si-meon.... Neque ab hâc benedictione Joseph extraneum putavit, qui *pro magnâ sanctitate* et sponsus Mariæ vocari et Pater Salvatoris meruit appellari.

2) Hom. 2 Sup. Miss. Tom. 183. Col. 70. Plane filius David, non degenerans a patre suo David. Prorsus, inquam, filius David, non tantum carne, sed fide, sed sanctitate, sed devotione.

3) Hom. I. in Dormit. Virg. Tom. 96. Col. 710. „Traditur Josepho qui legem inviolatam ad senectutem usque perinde ac quivis alii servaverat." — Men merke op, dat de H. Joan. Damase. het gevoelen aankleeft als ware de H. Joseph, toen hij met Maria in den echt trad, reeds een grijsaard geweest.

merkt
ving.
het g
de ha
soldat
zend
schijn
rechtv
rend
en m
Was
proef
liefde
die w
dat G
ingev
lijden
ons l
God
lingen
heilig
beken
vóór
gij g
recht

1) 1
2) 1
3) 1
4) 1

merkte. Hij louterde hem in den smeltkroes der beproeving. „Gelijk het zilver beproefd wordt in het vuur en het goud in den smeltkroes, zoo ook beproeft de Heer de harten” 1). Even als een veldheer er trotsch op gaat soldaten onder zich te hebben, die te midden van duizend doodsgevaren hun ouden roem handhaven, zoo ook schijnt God vreugde te scheppen bij het zien van een rechtvaardige, die met rampspoed worstelt en zegevierend uit het strijdperk treedt. 't Is of Hij dan engelen en menschen oproept om deel te nemen in zijne vreugde. Was het niet aldus, dat Hij zijn dienaar Abraham beproefde, toen Hij hem gebood zijn eenigen en teergeliefden zoon Isaac op te offeren? Was het ook niet op die wijze dat Hij handelde met den vromen Tobias? „Omdat God welgevallen in u had — zei hem de engel door ingeving des Heeren — was het noodzakelijk dat gij door lijden beproefd werdt” 2). En wat zegt de H. Schrift ons betrekkelijk dien heiligen man? „Deze beproeving liet God hem overkomen, opdat zijn geduld aan de nakomelingen ten voorbeeld strekken zou, even als dat van den heiligen man Job” 3). Wat Job moest ondervinden, is bekend. Toen de Satan, zoo lezen wij, op zekeren dag vóór Gods troon stond, sprak de Heer tot hem: „Hebt gij geen acht gegeven op mijn dienaar Job.... dat hij rechtvaardig is?” 4). Daarop vroeg de Satan verlof om

---

1) Prov. XVII. 3.

2) Tob. XII. 13.

3) Tob. II. 12.

4) Job I. et II.

Job te mogen beproeven en God vergunde het hem. Satan stortte hem dan in de diepste ellende, zonder dat ooit een klaagwoord van de lippen van Job kwam. Andermaal stond de helsche plaaggeest voor den troon van God. En nu sprak God, als op een toon van fierheid hem toe: „Hebt gij geen acht gegeven op mijn dienaar Job en erkend dat hij wel degelijk rechtvaardig is? Op uw woord heb ik hem beproefd en zie! hij heeft niet gezondigd!”

Niet anders heeft God met Joseph gehandeld. De voedstervader van Jesus was te rechtvaardig, dan dat hij niet beproefd zou zijn geworden door het lijden.

Reeds vroeger (Eerste Deel.) zagen wij, hoe de H. Joseph, toen hij zijne H. Bruid bevrucht zag, in eene alerpijnlijkste droefheid verkeerde, tot dat eindelijk de engel Gods hem het geheim van Maria's bevruchting verklaarde. „Waarom,” vraagt Rupertus, „zond God zijn engel, dien Hij toch eenmaal aan den H. Joseph zenden wilde, niet vroeger, in 't zelfde oogenblik, dat die hemelbode aan Maria de blijde boodschap bracht der menschenwording van Gods Zoon? Zulks geschiedde,” antwoordt hij, „opdat Joseph zou beproefd worden, en het daardoor zoowel aan de engelen des hemels als aan ons menschen blijken zou, dat hij waarlijk rechtvaardig was” 1).

---

1) In Matth. Lib. I. Tom. 168. Col. 1323. „Quare hunc ipsum angelum, quem tandem missurus erat, non misit antea, tunc scilicet, quando misit ad Virginem, quæ ei desponsata erat? Videlicet ut tentaretur, et manifestum fieret tam sanctis angelis, quam nobis hominibus de ipso, quod esset justus.”

Even
eerder
baren
den H.
vraag;
Joseph
gerscha
Joseph
dat is
zienigh
brenge
de kie
voltooi
eerst
vingen
over
genade
is imm
ven co
en een
zaamst
begin
beproo

1) In
dicta su
differt.”
2) A
cidere
rem ex

Even zoo spreekt Chrysostomus: „Dat de engel niet eerder verscheen, het was opdat Joseph's deugd zich openbaren zou" 1). Nog uitvoeriger wordt dit verklaard door den H. Bernardinus van Siëna: „Terecht stelt men de vraag," zegt hij, „waarom God heeft toegelaten, dat Joseph in die verlegenheid kwam (aangaande Maria's zwangerschap).... Het was ten derde," antwoordt hij, „om Joseph gelegenheid te geven tot hoogere deugdbeoefening: dat is, om de gestelde orde van Gods genade en voorzienigheid tevens in acht te nemen en aan het licht te brengen. Want ofschoon God den eersten stap doet met de kiem zijner gaven in onze ziel neer te leggen, Hij voltooit ze echter en bewaart ze dáár niet, tenzij wij eerst ons om wille derzelve door inspanning en beproevingen hebben vermoeid, en door zegepraal op zegepraal over die beproevingen ons waardig gemaakt hebben die genaden in de hoogste volkomenheid te ontvangen. Het is immers boven allen twijfel, dat het voor Joseph zelve eene uitstekende genade was de bruidegom der Maagd en eenigermate Christus' vader te worden en allergemeenzaamst met hen om te gaan. Hij moest derhalve, na het begin van deze genadegaaf ontvangen te hebben door beproeving geoefend en *goedgekeurd* worden" 2).

---

1) In Matth. I. Tom. 57. Col. 45. „Nam et propter ea, quæ supra dicta sunt, et ut ejus philosophia appareret, adventum suum (angelus) differt."

2) Art. II. Cap. I. „Sed queritur, quare Joseph permissus est incidere in hoc dubium (de gravedine Mariæ).... Tertio propter majorem exercitationem: hoc est ad observandum et ostendendum simul or-

Joseph dan werd beproefd, zwaar beproefd. En wij weten hoe schitterend hij zijne beproeving doorstond. De engel des Heeren kwam dan ook, om hem te loonen, van den hemel af en boodschapte hem, dat hij de voedstervader van den Messias zou wezen. Wie denkt hier niet als onwillekeurig aan Abraham, toen, in 't oogeblik zelf dat hij het slagzwaard ophief om volgens Gods bevel zijn zoon te doen sneven, de engel dien grooten aartsvader toeriep: „Omdat gij naar mijne stem gehoorzaam geluisterd hebt, zullen in uw zaad alle volkeren der aarde gezegend worden?” 2).

Wat wij tot dusverre zeiden, doet ons reeds eenigermate den diepen zin beseffen van dat veelomvattend woord der Schrift: „*Joseph autem cum esset justus: Joseph nu, daar hij een rechtvaardige was.*” Maar laten wij hetzelfde nog dieper nagaan. De bewonderingswaardige deugd van Joseph zal daardoor nog glansrijker in het licht treden.

Den naam van „rechtvaardige „door de H. Schrift aan personen van beproefde deugd gegeven, hebben vele anderen met Joseph gemeen. Zoo bijv. een Noë, een Samuël, een David, een Simeon en allen die wij bereids vermeld hebben. Er is evenwel tusschen hunne recht-

---

dinem gratiae et providentiae Dei: licet enim Deus primo in nobis initiet sua dona, non tamen ea perficit et conservat, nisi prius laboribus et tentationibus fatigemur, et per tentationum triumphos gratias consummatas promereamur. Constat enim, quod ipsi Joseph gratia summa erat effeci Virginis sponsus, et quodammodo Christi pater, ac semper familiarissime cum eis stare. Proinde post inchoationem hujus doni debuit per tentationem exercitari atque probari *et approbari.*”

2) Genes. XXII. 18.

vaardigheid of heiligheid en die van Joseph dit kenmerkend verschil, dat ofschoon de benaming eensluidend is, zij met oneindig meer recht aan Jesus' voedstervader toekomt; met andere woorden: Joseph was onvergelykelyk heiliger, dan alle andere heiligen, de grootste onder hen, tenzij Maria, niet uitgezonderd. —

Deze bewering moge bij den eersten opslag overdreven, onnauwkeurig toeschijnen; wij meenen echter dat zij op zeer hechte gronden steunt, die wij onzen godvruchtigen lezers hier ter overweging voorstellen. Om den aard en de kracht dier bewijsgronden des te beter te vatten, zij ons vooraf eene enkele opmerking veroorloofd.

Ofschoon het één en dezelfde Geest van God is van wien de genade en alle bovennatuurlijke gaven als uit hare welbron in de harten der heiligen nedervloeien; ofschoon dat heiligheds-element, als ik zoo spreken mag, steeds één en zich gelijkblijvend van natuur is, is het toch veelvuldig te noemen, met het oog op deszelfs uitwerksels. Op grond hiervan onderscheiden de godgeleerden veelsoortige genadegaven, welke de H. Geest in meerdere of mindere mate aan de heiligen mededeelt. Van daar dat de heiligen (en wie noemt hun getal?) aan het gewelf van Gods H. Kerk schitteren gelijk de sterren aan het uitspansel des hemels. Van daar tevens dat zij onder elkander even als die hemellichamen, in glans onderscheiden zijn. God, de grondlegger hunner heiligheid, doet door die verscheidenheid zelve de schoonheid van zijn werk des te meer uitschijnen. Het is zijn wil, even wijs als heilig, die zijne heiligen volgens dergelyke orde

rangschikt. Hij is het eindelijk, die om deze zoo wonderbare verscheidenheid, deze zoo voortreffelijke orde tot stand te brengen, zijne genade en gaven uitdeelt al naar gelang van het doel, waartoe hij zijne heiligen bestemt. — Willen wij ons nu, vasthoudende aan deze grondstellingen, een juist denkbeeld maken van Joseph's heiligheid, zoo zij hier ons punt van uitgang: de geheel eigenaardige bestemming, die God op aarde aan Joseph heeft toegedacht. En welke was dan de bestemming van Joseph?

Hij zou, volgens Gods eeuwige plannen, hier op aarde Maria's bruidegom en Jesus' voedstervader wezen. — Daar dat dan de bestemming van Joseph was, ô wie begrijpt niet bij voorbaat, dat zijn aandeel in de genade en de gaven Gods ruimer zal geweest zijn dan dat van eenig anderen heilige; en dus, dat zijne deugd en volmaaktheid ook die van alle andere dienaren en dienaressen Gods ver, zeer ver zal hebben overtroffen? En moeten wij hem dien voorrang reeds toekennen vooral eer hij met de H. Moeder onzes Heeren in het huwelijk trad, vóór de geboorte des Zaligmakers, — hoeveel meer aanspraak zal hij dan niet op denzelfven hebben, wanneer wij acht geven op den nieuwen aanwas van heiligheid, die ontegensprekelijk het gevolg is geweest van een 30jarigen omgang met den Koning en de Koningin aller heiligen; met Hem en Haar, die de bron en het kanaal aller genaden zijn?

J
van
met
Moe
ooit
van
K
der
sche
huw
Hee
gen
gebr
aard
vens
nog
rijkte
rust
lijk
te g
eene

II.

Joseph's heiligheid bewezen uit zijne voorbestemming ten opzichte van Maria.

Joseph (zoo had het God bepaald) zou de bruidegom van Maria zijn. Hij zou een waarachtig huwelijk aangaan met haar, die van eeuwigheid was uitverkozen om de Moeder van Gods menschgeworden Woord te wezen. Zoo ooit een huwelijk volmaakt was, zeker dan was het dat van Joseph en Maria.

Keeren we hier met onze herinneringen tot de dagen der schepping terug, om te zien, wat God in het aard-sche paradijs gedaan heeft in 't belang van het eerste huwelijk, dat op aarde gesloten werd. Reeds had de Heer hemel en aarde geschapen en voor den toekomstigen koning der zichtbare schepping alles in gereedheid gebracht, toen Hij 's menschen lichaam uit het leem der aarde vormde en in deszelfs aanschijn den adem des levens blies, terwijl Hij hem, in de overmaat zijner liefde, nog met allerlei gaven der natuur en der genade verrijkte. Zoo stond daar Adam voor zijn Schepper, uitgerust met al het noodige, om de vader van het menschelijk geslacht te zijn en met Gods bijstand in het bezit te geraken der hemelsche glorie. Doch hem ontbrak nog eene gezellin, en zonder haar zou het menschedom bij zijn

dood niet langer voortbestaan, en zou het goddelijk raadsbesluit, dat namelijk het menschdom blijvend op aarde bestaan zou, niet kunnen worden uitgevoerd. Om die reden was het niet goed, niet doelmatig, dat Adam alléén bleef. God besloot dan hem eene hulp toe te voegen die hem gelijk was, 1) zoowel volgens de genade als volgens de natuur. Volgens de natuur: opdat zij hem eenerzijds dienstig zou zijn in de voortplanting des menschelijken geslachts; anderzijds, om hem het leven te veraangename. Volgens de genade: om elkander behulpzaam te zijn in het bereiken van het bovennatuurlijk doel, dat God den mensch had voorgesteld. Zonder die gelijkvormigheid op 't gebied der genade zoowel als op dat der natuur, ware de vereeniging tusschen onze eerste ouden voorwaar niet in alle deelen volmaakt geweest. En dit kan men toch niet aannemen, terwijl al het overige wat rechtstreeks uit de handen van dienzelfden Schepper is voortgekomen, volmaakt is.

Passen wij dit nu toe op het huwelijk, dat, door tuschenkomst van dienzelfden God, tot stand kwam tuschen Maria en Joseph. Maria moest in een geestelijken zin de moeder worden van een nieuw menschelijk geslacht. Zij moest Dengene baren, in wien alle volkeren moesten herboren en gezegend worden. Ook zij, niet minder dan Adam, de lichamelijke vader van het menschdom, had behoefte aan hulp. Reeds stond zij daar voor God, heilig en vlekkeloos in hare maagdelijke onschuld. Van hare

---

1) Gen. II. 18.

zijde ontbreekt niets meer voor haar goddelijk moederschap. Doch ook voor haar was het niet goed, niet doelmatig, dat zij alléén bleef. Dan toch zou de duivel het geheim van Jesus' geboorte gekend; de Joden zouden de Moeder onzes Heeren, als van overspel verdacht, gesteenigd; er zou eene schandvlek gekleefd hebben op de geboorte des Messias. Dit wilde God voorkomen. Daarom sprak Hij op nieuw: Laten wij haar eene hulp maken, zoowel volgens de genade als volgens de natuur aan haar gelijk, opdat hij een harer waardige bruidegom zij, althans voor zooverre een schepsel, buiten Maria, voor zulke gelijkvormigheid vatbaar is. Die, zoo volgens de genade als volgens de natuur, aan Maria gelijke, moest een man zijn, die als vader van Maria's kind kon doorgaan en als zoodanig voor 't publiek kon handelen; in wien Maria tevens bij de verschillende lotgevallen haars levens steun, troost en hulp zou kunnen vinden. Maar dit niet alleen: vooral moest zij in hem een man vinden, die door de inwendige gemoedsgesteltenis zijner ziel de gevoelens van hare ziel kon deelen; in wiens ziel zij de trouwe afspiegeling zag van de hare. Zoo toch betaamde het te zijn in het heiligste huwelijk, dat God zelf als 't ware onmiddellijk heeft tot stand gebracht. Hoe toch zou God in gebreke zijn gebleven om zulk een huwelijk onder alle opzichten volmaakt te doen wezen? Was hier niet zijne eigene goddelijke eer in het spel? Het gold trouwens hier eene gebeurtenis, waarin Maria op de innigste wijze betrokken was; Maria, zeg ik, het pronkjuweel van Gods schepping, de eerstgebo-

rene dochter des Vaders, in wier ziel Hij reeds al de schatten zijner genaden in al derzelver volheid had uitgestort. Het gold de Moeder van het goddelijke Woord, dat weldra uit haar zou geboren worden. Het gold de veelgeliefde Bruid des H. Geestes, die haar reeds vooraf met alle hemelsche gaven versierd had om van haar hart eenen zijner godheid waardigen tempel te maken. Van deze zoo uitgelezene vrouw moest Joseph de bruidegom worden. — Dit in aanmerking genomen, wie stemt dan niet gereedelijk in met den grooten lofredenaar onzes Heiligen, den H. Bernardinus van Siëna, wanneer hij zegt: „Beschouwt gij Joseph in zijne verhouding tot de allerheiligste Moedermaagd, dan moet het bij u als zekere waarheid vaststaan, dat deze man vervuld geweest is van de bewonderenswaardigste genadeschatten en deugden, en wel vooral met het oog op zijne echtelijke vereeniging met haar. Of hoe kan men redelijkerwijze denken, dat de H. Geest met de ziel van eene uitstekende maagd zoo innig eene ziel zou vereenigen, die haar niet in deugd volmaakt gelijkend was? Dit doet mij dan ook gelooven, [zoo vervolgt Bernardinus,] dat die heilige man Joseph eene geheel vlekkelooze kuischheid, eene allerdiepste nederigheid, eene allervurigste liefde tot God en den naaste, een allerverhevensten graad van beschouwend gebed bezat, en een allertzorgzaamste bruidegom van Maria geweest is.” 1) De H. Leonardus a Portu Mauritio spreekt

---

1) Art. II. cap. I. „Per respectum ad sanctam Virginem necesse est hunc virum fuisse admirandæ gratiæ et virtutis et maxime quoad tria,

zich
dine
als
haar
geli
van
den
twij
Wie
dani
die
brui
Z
vade
die,
bene
gedr
taam
eene
heel
recht
halve

videlic
potest
tantæ
credo
profun
altissi
2)

zich hierover niet minder stellig uit dan de H. Bernardinus van Siëna. „De verhevene Maagd,” zegt hij, „stelde als eenige voorwaarde van haar huwelijksverbond, dat haar bruidegom in alles en onder ieder opzicht aan haar gelijken mocht, in onschuld van zeden en in reinheid van ziel. En nu, gesteld dat dit contract door de handen des H. Geestes is gegaan, wie zal het durven betwijfelen of de H. Maagd ook daarin verhoord werd? Wie zal 't in twijfel trekken of Joseph met al die hoedanigheden en gaven en deugden is verrijkt geworden, die van hem een volmaakt gelijkend evenbeeld van zijne bruid Maria maakten?” 2)

Zou men het niet onvergeeflijk vinden, indien een vader zijne onschuldige dochter aan iemand verloofde, die, zonder een eigenlijke booswicht te zijn, toch verre beneden haar in deugd stond? Maar als men zulk een gedrag van dien vader zou misprijzen, zoo vraag ik: betaamt het dan niet aan Gods goedheid, dat Hij voor eene heilige jonge dochter, zoo als Maria was, een geheel heiligen man bestemt? Hij trouwens had zich het recht voorbehouden hier zelf keuze te doen. 't Is derhalve onnoodig te bewijzen, dat Hij een persoon heeft

---

videlicet, primo quoad matrimonialem unionem. — Quomodo cogitare potest mens discreta, quod Spiritus Sanctus tanta unione uniret menti tantæ Virginis aliquam animam, nisi ei in virtute simillimam? Unde credo istum virum sanctum Joseph fuisse mundissimum in virginitate, profundissimum in humilitate, ardentissimum in Dei amore et charitate altissimum in contemplatione, sollicitissimum illius Virginis sponse suæ.”

2) Serm. de S. Jos. 2^e P.

gekozen, wiens deugd met die van Maria in eene geëvenredigde verhouding stond. Herinneren we ons wat de H. Schrift verhaalt omtrent den aartsvader Abraham, toen er sprake was zijn zoon Isaac uit te huwelijken. Het was hem volstrekt niet onverschillig wie de vrouw van zijn dierbaren Isaac wezen zou. Ofschoon te midden van het rijke maar goddelooze Kanaän wonende, wilde hij geene dochter der Kanaänieten als vrouw zijns zoons. Maar hij riep den oppertoezichter zijner dienstknechten tot zich en sprak tot hem: „Zweer mij bij den Heer, den God des hemels en der aarde, dat gij voor mijnen zoon geene vrouw zult nemen uit de dochters der Kanaänieten, in wier midden ik woon, maar dat gij zult optrekken naar het land mijner bloedverwanten en van daar eene vrouw nemen voor mijnen zoon Isaac” 1). Abraham maakt gebruik van zijn recht om, naar zijn hart en wensch, eene vrouw voor zijn zoon te kiezen; en uit vrees, of zijn dienaar Eliëzer eene vrouw zou zoeken, die niet met dat vaderlijk plan strookte, doet hij hem zweren zijn wil stiptelijk te zullen uitvoeren. Zooveel prijs stelde hij er op dat de groote naam zijns geslachts door dat huwelijk ongeschonden zou behouden blijven! — Ook God voorwaar moest er een punt van eer uit maken, voor de Moeder zijns goddelijken Zoons een echtgenoot te kiezen, die in staat was den grooten naam der doorluchtigste Maagd, die dezen Zoon moest baren, in vollen glans te handhaven. Maar God, hierin gelukkiger

---

1) Gen. XXIV. 4.

dan
dier
hart
En
met
vor
eind
geve
ring
dan
vol
H.
de
rech
in
't be
Moe
sche
den
daar
eene
doer
der
mee
V
een
goni

1)

dan de heilige aartsvader Abraham, had het in zijne macht dien voor Maria bestemden bruidegom geheel naar zijn hart te vormen. Ja Hij kon dit; wie zal het ontkennen? En Hij zou het niet hebben gedaan! Is Hij het niet die met eigen hand ook Maria heeft gevormd, maar zoo gevormd naar lichaam en ziel, dat zij eene voor zijn oneindig heiligen Zoon waardige woonplaats werd? 1) zoo gevormd, dat zij een voorwerp van eerbied en bewondering was zelfs voor de engelen, die haar niet naderden dan met den groet op de lippen: „Wees gegroet, gij vol van genade?” Het lag eveneens in Gods macht den H. Joseph te vormen tot een waardigen bruidegom van de waardige Moeder zijns Zoons. Mogen wij dan niet te recht besluiten, dat Hij het ook inderdaad, niet alleen in 't belang van zijn eigen goddelijke eer, maar ook in 't belang van den grooten naam zijns Zoons en dien zijner Moeder gedaan heeft? Had God die keuze aan de menschen toevertrouwd, het lijdt geen twijfel of zij hadden den rijksten en schoonsten jongeling, die destijds leefde, daartoe gekozen. Zoo ook deed God zijne keus, maar eene keus, die het Hem en Hem alleen gegeven is te doen: Hij koos voor Maria dien echtgenoot uit, die onder alle mannen de heiligste, en als dusdanig Maria het meest waardig was.

Wanneer de H. Gregorius ons wil doen verstaan wat een voortreffelijk man de echtgenoot zijner zuster Gorgonia was, zegt hij: „Verlangt gij dat ik u met één

---

1) Gebed der kerk: „Omnipotens sempiterna Deus, qui gloriosæ” etc.

woord den geheelen man beschrijve? Welnu, — hij was haar man... en ik weet niet wat ik u nog meer behoef te zeggen?" 1) Op gelijke wijze schijnt de H. Geest te spreken, wanneer Hij in de Schriftuur den ganschen lof van Joseph te zamen vat in dat ééne, maar diepzinnige woord: „Joseph, Maria's man" 2).

Ongetwijfeld was Gods keuze hoogst eervol voor Joseph. Zij is op zich zelve reeds een afdoend getuigenis voor de uitstekendheid zijner deugd. God zelf getuigt in het boek Ecclesiasticus: „Eene godvreezende vrouw is gelijk aan een rijk erfdeel: zij wordt als erfdeel geschonken aan hen, die den Heer vreezen tot loon voor hunne goede werken" 3). Hoe heilig, hoe vol goede werken moet hij dan niet geweest zijn, hij Joseph, wien de Heer de heilige der heiligen tot echtgenoot schonk tot loon dier goede werken? De heilige der heiligen, zeg ik, van wie Joseph een volmaakt evenbeeld moet geweest zijn, indien men aanneemt, zoo als wij vroeger bewezen, dat tusschen hen beide inderdaad een volmaakt huwelijk bestaan heeft. Ik aarzel dan ook niet met den H. Leonardus a Portu Mauritio stoutweg te beweren, dat Joseph, reeds vooraleer hij Maria's bruidegom werd, de voortreffelijkste ziel was, die ooit op aarde is verschenen, die

---

1) Tom 35. Col. 814. „Vultis, uno verbo virum describam? Vir illius; nec enim scio quid amplius dicere necesse sit." Or. in laud. sororis suæ Gorgoniæ.

2) Matth. I. 16.

3) Eccl. XXVI. 3.

van Maria ('t is schier onnoodig het er bij te voegen) de hare alléén uitgezonderd 1).

„Gelukzalig de echtgenoot eener deugdzame vrouw!” 2) roept de H. Geest uit in het boek Ecclesiasticus. Ik dan, o heilige Joseph, roep u toe in de bewondering en de diepste aandoening mijns harten: Driewerf zalig zijt gij, ô allerheiligste echtgenoot van de moeder onzes Verlossers, gij, die tot loon uwer uitgelezen heiligheid verdiend hebt de bruidegom van de gezegendste, de heiligste onder alle vrouwen te worden!

---

1) Serm. de S. Jos. 1er P.

2) Ecclus. XXVI. 1.

~~~~~

III.

Joseph's heiligheid bewezen uit zijne voorbestemming ten opzichte van den Godmensch.

Om de hoogte van Joseph's heiligheid te kunnen afmeten, zeiden wij vroeger, moet men uitgaan van het standpunt zijner bestemming. Deze nu was tweederlei. Optreden als bruidegom van Maria (hierover hebben wij zoo even gehandeld); maar ook — optreden in de wereld als voedstervader van Gods menschgeworden Zoon, Jesus-Christus. Met het oog op deze tweede zending, die Joseph werd opgelegd, zullen wij thans over zijne heiligheid gaan spreken. ô Wie erkent niet al dadelijk, dat wij hier den voet zetten op het gebied der geheimen? Maar als Joseph's heiligheid ons hier een geheim wordt, is het dan niet rockeloos dezelve te willen achterhalen? Neen. — Laten wij er ten minste, naar ons zwak vermogen, de meer kennelijke zijde van beschouwen. Die beschouwing zal in elk geval ons met groteren eerbied bezielen voor den onvergelykelijken voedstervader onzes Verlossers. En reeds dit is een groot nut te noemen.

Wij lezen in het Oude Testament, hoe de jongelingen, die als hofjonkers voor den koning Nabuchodonosor moesten optreden, uit een adellijk geslacht gesproten en naar lichaam en ziel behoorlijk opgevoed moesten zijn.

Op
al
van
drin
het
In
gee
ont
die
hem
te
lijk
nen
Jes
de
ligh
als
Wij
van
gro
mo
vol
ont
den
zali
in
ple

Op last van den koning werden deze uitgekozen onder al de kinderen Israëls. Drie jaren lang moesten ze eten van de spijsen van 's konings tafel en van 's konings wijn drinken, opdat zij alzoo waardig mochten worden aan het hof van Nabuchodonosor te worden voorgesteld 1). In die gebeurtenis vinden wij een flauw beeld van hetgeen God deed ten aanzien van Joseph. — Reeds bij zijne ontvangenis begon God hem voor zijne latere bediening, die hij aan het hof van den menschgeworden Koning des hemels als voedstervader zou te vervullen hebben, voor te bereiden. Door een dier zeldzame voorrechten namelijk, welke God aan nog slechts twee andere groote mannen schonk, te weten aan den profeet Jeremias en aan Jesus' voorlooper Joannes, werd Joseph reeds toen van de smet der erfzonde gereinigd en verrijkt met de heiligmakende genade, zoodat hij als een kind van genade, als een voorwerp van Gods welbehagen ter wereld kwam. Wij hebben dit godvruchtig gevoelen in het eerste deel van dit werkje in het 2de hoofdstuk op onomstootelijke gronden gevestigd. En dus — zoo besluit ik thans — mocht Joseph reeds in den schoot zijner moeder uit de volle bron van Gods genade met lange teugen drinken; ontving hij reeds van toen af de kostbaarste gaven van den Koning des hemels en der aarde en werd in zijne zalige ziel dat goddelijk levensbeginsel neêrgelegd, dat hem in staat stelde om altoos meer en meer tot een waardigen pleegvader van Gods menschgeworden Zoon op te groeien.

1) Daniel. I.

Toen Salomon den tempel van Jerusalem bouwde bedekte hij de muren van het heiligdom met het zuiverste en fijnste goud. Ook de vloer en de zoldering werden met gouden platen bedekt 1). En waarom dat alles? Om Jehovah, die op de ark des verbonds rustte, eene zijner godheid waardige rustplaats te bereiden. Maar als Salomon zoo bezorgd was, stoffelijke wanden, in wier omgeving God zijne tegenwoordigheid wilde openbaren, aldus met het fijnste metaal te versieren: hoeveel meer moeten wij dan niet aannemen, dat God de ziel van Joseph zal hebben overtoegen met het goud der goddelijke liefde; de ziel van Joseph, met wien Jesus onder een en hetzelfde dak moest wonen; wiens armen Hem zouden dragen?

Het is eene door alle godgeleerden aangenomene waarheid, dat God zijne genade evenredigt naar de waardigheid, die Hij iemand opdraagt. Welnu, van de allerheiligste Maagd Maria getuigt de H. Thomas, dat haar goddelijk moederschap eenigermate eene oneindige waardigheid is, om de innige vereeniging die er in de orde der menschwording bestond tusschen den oneindigen God en de Moedermaagd 2). Tot diezelfde orde behoort ook Joseph. Als bruidegom van Maria is hij zoo innig met God verbonden, zoo zeer werkt hij tot de menschwording van het goddelijk Woord mede, dat hij, volgens het woord

1) 3 Reg. VI. 21. 22.

2) I. q. 25 a. 6. ad 4. „Dicendum quod humanitas Christi ex hoc quod est unita Deo... et B. Virgo ex hoc quod est mater Dei habent quandam dignitatem infinitam ex bono infinito quod est Deus.”

des I
schap
gelee
oplos
kan
derse
gesch
heilig
hier
verdi
ofsch
noen
welk
is”
bove
mate
wien
het
nare
naan
slech
ren

1)
2)
gunt
tutu
3)
appe
Dei

des H. Franciscus van Sales 1), de derde persoon der geschapene drieëenheid is, in welke drieëenheid, volgens den geleerden Suarez 2), de orde der menschwording zich oplost. Geene waardigheid, buiten die van Moeder Gods, kan dus in vergelijking komen met die van Joseph's vaderschap! geene genade bij die, welke aan Joseph werd geschonken, vergeleken worden. Hij is dus na Maria de heiligste onder alle heiligen Gods. — Met recht roept hier de H. Bernardus uit: „Uit dien naam, waarmee hij verdiend heeft door God vereerd te worden, zoodat hij, ofschoon maar pleegvader zijnde, toch Gods vader genoemd en als zoodanig gehouden werd, kunt gij afleiden, welk en hoe groot een man deze onze H. Joseph geweest is” 3). Immers des te meer zal God den heiligen Joseph boven de engelen en heiligen verheven hebben, naar mate hij een verhevener naam geërfd heeft dan zij. Tot wien trouwens der engelen of heiligen sprak Jesus ooit het zoete woord van vader uit? Zijn zij niet allen dienaren en achten zij zich niet reeds gelukkig genoeg den naam van aangenomen zoon te dragen? Aan één enkele slechts werd het vergund den naam van vader te voeren; slechts één enkele mocht uit Jesus' mond hooren

1) Entretiens XIX.

2) Disp. VIII. Sect. 1 No 10. *Alia vero sunt ministeria quæ attingunt ordinem unionis hypostaticæ, ... et in hoc ordine intelligo institutum esse ministerium S. Joseph.*

3) Hom. 2. Sup. Miss. Tom. 183. Col. 69: *Conjice tamen ex hac appellatione, qua, licet dispensatoria meruit honorari a Deo, ut pater Dei et dictus et creditus sit... quis et qualis homo fuerit iste Joseph*

dat hij zijn vader was, daarom ook werd hem alléén meer geschonken dan allen anderen te zamen. Zoo toch schijnt het aan God te betamen en hierom mogen wij te recht aannemen dat God het werkelijk gedaan heeft, volgens dat woord des H. Augustinus: „Al wat gij volgens uwe gezonde rede begrijpt het volmaaktste te zijn in eene of andere zaak, houd het er voor dat God dit gedaan heeft, Hij, de schepper aller goede dingen” 1). Van dit groot beginsel uitgaande, maakt de H. Franciscus van Sales deze heerlijk schoone opmerking: „Men ziet hoe de vorsten der aarde alle zorg aanwenden om aan hunne kinderen een zoo bekwaam mogelijken voogd te verschaffen: zij beschouwen dit trouwens als eene zaak van 't hoogst gewicht. God nu had het in zijn macht tot pleegvoogd zijns Zoons een man te benoemen, die in alle soort van volmaaktheid uitmuntte, die betaamde aan de waardigheid en voortreffelijkheid van den persoon, die opleiding ontvangen moest, dat is: van zijn roemvollen Zoon, die algemeene heerschappij heeft over hemel en aarde. Maar als God dit in zijne keuze had en het doen kon, hoe is het dan aan te nemen dat Hij het niet gewild, niet gedaan zou hebben? Het lijdt dus geen twijfel,” vervolgt de Heilige, „of de H. Joseph is met alle genaden en gaven verrijkt geweest, welke de bediening waarmede de he-

1) Lib. 3. de lib. arbitr. cap. V. Tom. 32. col. 1277 Quidquid tibi vera ratione melius occurrerit scias fecisse Deum tanquam bonorum omnium Creatorem.

melsche Vader hem belasten wilde, vorderde; bediening die daarin bestond, dat hij voor de tijdelijke en huiselijke benoodigdheden onzes Heeren en de leiding zijner familie te zorgen had. Die familie bestond uit slechts drie personen, welke u het geheim der allerheiligste en aanbiddelijke Drieëenheid voor oogen stellen. Daarmede is niet gezegd, dat er algeheele gelijkheid bestaat tusschen beide drieëenheden, tenzij in den persoon onzes Heeren, die inderdaad een der personen der allerheiligste Drie-vuldigheid is, (de andere zijn maar schepselen.) Evenwel kunnen wij ook zeggen, dat het eene aardsche drieëenheid is, die eenigermate de allerheil. Drieëenheid des hemels weêrspiegelt; Maria, Jesus en Joseph, — Joseph, Jesus en Maria, eene drieëenheid die op geheel bijzondere wijze onze achting en huldiging verdient. Leidt hieruit af, „zoo besluit de heilige schrijver,” hoe hoog verheven de waardigheid van Joseph was en hoe vol hij moet geweest zijn van alle deugden.” 1)

Maar, vraag ik verder, schijnt niet de eer van Jesus zelven het van Hem te vorderen, dat zijn voedstervader boven alle andere heiligen in deugd en volmaaktheid uitblonk? Jesus immers, is Hij niet de heiligheid in persoon? En hoe wilt gij dan, dat Hij zich laat doorgaan als zoon van een man, dien Hij gestadig zijn vader noemt en als vader eert, zonder dien man vooraf tot een uitstekend heilige gevormd te hebben? Zouden wij het niet onredelijk vinden van een weeskind, wanneer het een

1) Entretiens XIX.

adellijken persoon tot voedstervader kiezen kon en het niet doen zou? En God, de oneindige Wijsheid, zou niet zijne keuze bij voorkeur gevestigd hebben op den grooteren zieladeldom, de schitterender heiligheid van Joseph? Die meer uitstekende deugd in Joseph kon natuurlijk niet anders zijn dan de vrucht van Jesus' overvloedige verdiensten, door zijn bitter lijden verworven. Maar hoe gaarne moet Hij niet dien overvloed van verdiensten in de ruimst mogelijke mate aan zijn dierbaren pleegvader hebben meêgedeeld, aan hem, van wien Hij op zijne beurt zoo vele liefdediensten zou ondervinden!

Indien wij aan Joseph den eersten rang onder Gods heiligen toekennen, zoo moeten wij, 't is waar, aannemen, dat Jesus zijn H. Pleegvader in eene geheel buitengewone orde van zaken heeft geplaatst. Maar ik zie niet, dat wij uit dien hoofde onze meening zouden moeten terugtrekken. Integendeel, dat buitengewone standpunt, waarop wij Joseph hier beschouwen, zet deze meening nog grootere waarschijnlijkheid bij. Inderdaad is niet het gansche leven onzes Heiligen eene aaneenschakeling van buitengewone zaken? Zijne zuivering van de vlek der erfzonde reeds in den schoot zijner moeder; bruidegom te zijn van de koningin des hemels; al de voorrechten eens waarachtigen vaders te bezitten zonder zijne maagdelijke kuischheid te verliezen; van louter liefde sterven en wel tusschen de armen van Jesus en Maria; uit het graf worden opgewekt om met lichaam en ziel ten hemel te varen, en zoo veel meer — zijn al die bijzonderheden uit Joseph's leven niet zoovele wonderen en

buite
moet
neer
nare
uitsp
dán
ven
D
strel
zijn
verk
der
dus
en
van
dert
den
ons
omg
de
mo

buitengewone dingen? Moet het ons dan bevreemden; moet het ons niet veeleer hoogst redelijk voorkomen, wanneer men beweert, dat zijne deugd die der overige dienaren Gods overtreft gelijk de glansrijkste ster aan het uitspansel den glans der overige sterren? Dán toch en dán alleen vormt alles in dat bewonderingswaardige leven een in elkander sluitend schoon geheel.

Dit alles is gezegd ter eere van Joseph. Intusschen strekt deze lofspraak niet minder tot eer van Jesus, zijn goddelijk pleegkind. „Immers,” volgens Gods eigene verklaring in het boek der spreuken, „straalt de roem der vaderen op de kinderen over.” 1) Hoe roemvoller dus de heiligheid van Jesus' voedstervader gedacht wordt en geweest is, des te hooger rijst in ons oog de roem van Jesus zelve, onzen gezegenden Verlosser. En vordert nu van ons de liefde, dat wij Hem denken met den hoogsten roem omgeven; zoo vordert insgelijks van ons de rede, dat wij ons zijn voedstervader denken, omgeven met een eerekrans van heiligheid, waarbij de de gloriekroon van alle andere heiligen in de schaduw moet staan.

1) Prov. XVII. 6.

IV.

Joseph's heiligheid bewezen uit zijne samenleving met Maria.

De heiligheid van Joseph, hoe groot wij ons dezelve met het oog op zijne bestemming van bruidegom der allerheiligste Maagd en van Christus' voedstervader ook mogen denken, heeft ongetwijfeld eene nog veel hoogere vlucht genomen van het oogenblik af, dat hij werkelijk het huwelijk met die heiligste aller bruiden aanging en nog meer, sedert hij met den menschgeworden Zoon Gods op de gemeenzaamste wijze mocht leven en omgaan. Woordelijk is toen in vervulling gegaan die uitspraak des Heeren: „Het voetspoor der rechtvaardigen is als een helderschijnend licht; het rijst op en groeit aan tot den vollen middagglans" 1). Wij mogen hier van Joseph's deugd met den vromen en geleerden abt Rupertus zeggen: „Was Joseph tot dan toe rechtvaardig; van toen af was hij allerrechtvaardigst" 2).

Wij moeten thans een oogenblik nagaan wat Joseph's deugd won door zijn omgang met Maria en Jesus.

Welken invloed had vooreerst op zijne heilige ziel zijn verkeer met zijne dierbare en heilige Bruid Maria?

1) Prov. IV. 18.

2) Tom. 168 Col. 1324.... Eatenus vir justus, exinde justissimus.

Een eersten zaligen invloed ondervond Joseph van Maria's deugzaam *voorbeeld*.

Wie zal het durven betwijfelen? Hoe krachtig-werkend is niet het voorbeeld van anderen op eenieder van ons? Wie weet niet hoe, terwijl tal van kinderen alleen door 't booze voorbeeld hunner ouders volslagen bedorven worden; duizende andere daarentegen bij 't zien en hooren van eene godvreezende moeder, van een vromen vader, zich als onwilkeurig en onweerstaanbaar voelen aangespoord tot alle oefeningen van deugd en goede werken? En wie, die ooit, zij het slechts gedurende één uur of minder, met een heiligen persoon heeft omgegaan, heeft niet daardoor eene merkbare verandering of verbetering in de stemming van zijn gemoed ontwaard? Wat zal het dan niet heilzaam gewerkt hebben op het zoo uitnemend goed gestelde gemoed van Joseph, zoo vele jaren lang met Maria onder één dak te hebben gewoond en getuige geweest te zijn van al hare handelingen!

„Als zelfs wij ellendige menschen,” zegt de H. Bernardinus van Siëna, „door samen te wonen met heilige personen, die toch in vergelijking met de allerheiligste Maagd als niets beteekenen, als wij reeds daaruit dikwerf nut trekken in 't belang onzer deugd: wie zal dan verklaren, hoe zegenrijk het te zamen wonen met diezelfde heilige Moedermaagd voor Joseph zal gewerkt hebben?” 1)

1) Art. II. Cap. I. Si nos miseri ex cohabitatione sanctorum virorum qui respectu Virginis nihil sunt, sæpe tamen proficimus: quantum æstimandum est hunc cum sacra Virgine proficisse?

Onophoudelijk had hij haar onder zijne oogen. Dag aan dag, uur op uur, was hij getuige van hare engelachtige zedigheid; van haar onveranderlijke gelatenheid in Gods beschikkingen; van hare liefde tot het gebed; van hare heldhaftige versterving; van hare weergalooze nederigheid en gehoorzaamheid; van haar groot geloof en vooral van hare allervurigste liefde tot God en den naaste.

O wat moet de tegenwoordigheid van zulk een allerheiligst schepsel niet een diepen indruk gemaakt hebben op dat zoo bij uitstek gevoelige hart van dien heiligen bruidegom, die niets vuriger wenschte dan tot altoos volmaaktere deugd te worden aangespoord; die zoo getrouw was aan de minste goede inspraken der genade! Paulus de Apostel verzekert ons, dat zelfs een ongeloovige man niet weerstaan kan aan den heiligenden invloed van eene geloovige vrouw. „Immers” zoo schrijft hij aan de christenen van Corinthe, „de ongeloovige man is geheilgd door de geloovige vrouw” 1). En hierom spoort hij de christene vrouwen aan om hare mannen, wanneer deze er in toestemmen met haar te blijven wonen, toch niet te verlaten. Ditzelfde schreef de apostel Petrus in zijn eersten brief aan de geloovigen van Klein-Azië: „Dat de vrouwen onderdanig zijn aan hare mannen, opdat, mochten wellicht eenige geen geloof slaan aan de prediking van Gods woord, zij door het (deugdzaam) ge-

1) I Cor. VII. 14.

drag hunner vrouwen, ook zonder woord mogen gewonnen worden (voor het evangelie), wanneer zij namelijk (ô vrouwen) uwen reinen en godvreezenden wandel zullen hebben opgemerkt" 1). Zoo waren dan beide deze groote apostelen overtuigd dat het stichtend leven eener brave vrouw mettertijd zelfs op het gemoed eens heidens een zaligen indruk moet te weeg brengen. Maar nog eens, wat zal het dagelijksch, ja voortdurend verkeer van Joseph met Maria, van dien man vol levendig geloof met de heiligste vrouw die ooit op aarde leefde, dan niet krachtdadig hebben bijgedragen om dien grooten dienaar Gods tot steeds volmaakter deugd op te wekken! O! 't ware reeds al te beleedigend voor den H. Voedstervader onzes Heeren hieraan ook slechts een oogenblik te twijfelen! Zoo wij den H. Bernardinus gelooven, begon Joseph die heilzame vruchten van Maria's hoogst stichtenden levenswandel reeds te ontwaren van den stond af, dat hij kennis droeg van Jesus' menschwording in den gezegenden schoot dier allerheiligste Moedermaagd. „Zoodra de Engel hem had doen weten dat zij van den H. Geest ontvangen had, begon hij zich jegens haar nog nederiger en eerbiediger te gedragen: en het gevolg er van was, dat zijne volmaaktheid er nog grooter door werd" 2). Het spreekwoord zegt: dingen waaraan men gewoon raakt, maken geen merkbaren indruk meer. „Ab

2) I Petr. III. 1. 2.

1) Art. II. Cap. I. Postquam igitur ab angelo certificatus est, quod conceperat de Spiritu Sancto, humiliori ac reverentiori modo conversabatur cum sponsa sua: unde major perfectio generabatur in eo.

assuetis non fit passio.” Dit woord werd niet bewaarheid ten aanzien van Joseph. Wel verre dat door den omgang met Maria op den langen duur de goede indruk op Joseph’s gemoed steeds verzwakte, werd hij integendeel altoos levendiger. Immers iederen dag kwam hare deugd al meer en meer aan ’t licht. Want ook van Maria kan in zekeren zin gezegd worden, wat van haar Zoon Jesus geschreven staat: Ook zij nam altoos met hare jaren toe in wijsheid en bevalligheid voor het oog van God en de menschen 1). Zoo was Maria’s levenswijze reeds op zich zelve eene gestadige stille prediking der deugd voor haar opmerkzamen en godminnenden bruidegom.

Het bleef echter niet bij de bloote beschouwing van Maria’s daden; ook was het Joseph gegeven (en ô hoe menigmaal!) Maria’s heilige *samenspraken* te genieten. En hoe zoet, hoe hemelsch zalvend, hoe stichtend zullen die gesprekken tusschen die twee heilige echtgenooten niet geweest zijn! Hoe diep zal niet ieder woord van Maria’s lippen doorgedrongen zijn in de ziel van den bij uitstek rechtvaardigen Joseph! „Is het immers niet,” vraagt de H. Bernardus, „dezelfde Maagd, wier groetenis hen van vreugde deed opspringen, die nog in den schoot hunner moeder waren opgesloten?” (Luc. I. 14.) Maar als de ziel van een nog ongebooren kindje reeds wegsmolt van aan-doening, zoodra Maria hare stem liet hooren, wat moeten de engelen des hemels dan wel opgetogen zijn geweest

1) Luc. II. 52.

in verrukking, toen zij hare stem mochten hooren, en haar gelaat aanschouwen en hare zoete tegenwoordigheid genieten?" 1) En wat moet een Joseph haar bruidegom dan wel van aandoening vervoerd geweest zijn, zeg ik den H. Bernardus na, hij, die gedurende dertig jaren die maagdelijke stem, dat engelachtig gelaat, die allerkostbaarste tegenwoordigheid mocht bewonderen en genieten! Vergeten we niet dat God de H. Geest op geheel bijzondere wijze in Maria's hart woonde en werkte. De genade had dat heilige hart van alle zijden en in alle deelen doortrokken. Het brandde derhalve van het vuur der goddelijke liefde feller dan de harten der Serafijnen. ô Welke stroomen vuurs moesten dan niet uit haren mond vloeien telkens als zij denzelven opende om de gewaarwordingen van haar gemoed in het hart van haar geliefden bruidegom over te storten! De onverschilligste, de meest ijskoude zielen zouden zich door zulk een liefdegloed hebben voelen ontvonken; wat dan te denken en te zeggen van Joseph's ziel, die God meer beminde dan zelfs de engelen des hemels het kunnen?

Treffend is het verhaal, dat de H. Paus en Kerkvader Gregorius ons heeft gegeven van eene samenkomst des H. Benedictus met zijne H. Zuster Scholastica. Be-

1) Serm. I. in Assumt. B. M. V. Tom. 185. Col. 415. Hæc est enim ejus salutationis vox et ipsos exultare facit in gaudio, quos materna adhuc viscera claudunt (Luc. I. 14). Quod dum parvuli necdum nati anima liquefacta est ut Maria locuta est, quid putamus quænam illa fuerit cœlestium exultatio, cum et vocem audire et videre faciem et benigna ejus frui præsentia meruerunt?

nedictus, vergezeld van zijne kloosterbroeders, bracht haar op zekeren dag een bezoek binnen de muren van haar klooster. Den ganschen dag hadden ze samen gesloten in godvruchtige gesprekken, afgewisseld door lofzangen en gebeden. Bij 't vallen van den avond zetteden zij zich aan tafel neder. Na een poos, terwijl de tijd vervloog zonder dat men het bemerkte, daar gezeten te hebben, begon Benedictus er aan te denken naar zijn klooster terug te keeren. Scholastica echter smeekte hem, hij zou haar het genoegen geven dien nacht door te blijven om tot 's morgens over de gelukzaligheid des hemels te spreken. „Wat vraagt gij daar mijne zuster,” sprak Benedictus, „weet gij dan niet dat ik gedurende den nacht volstrekt niet buiten mijne cel mag blijven?” Hierop legde Scholastica haar hoofd tusschen hare handen op tafel en begon den almachtigen God te bidden. Na eenige oogenblikken aldus gebeden te hebben, beurde zij haar hoofd van de tafel op en in 't zelfde oogenblik barstte een vreeselijk onweder uit. Zware stortregens vielen neder en Benedictus was niet in staat naar zijn klooster terug te keeren. „God vergeve het u zuster,” zei toen Benedictus, „maar wat hebt gij toch gedaan?” — Zij antwoordde: „Ik heb er u om gebeden dat gij blijven zoudt en gij hebt niet naar mij willen luisteren; daarop heb ik mijnen God gebeden en zie! Hij heeft mij verhoord. Nu kunt gij heengaan zoo gij wilt.” Zoo zag Benedictus zich gedwongen daar te blijven, en bracht hij den ganschen nacht met zijne heilige zuster door, haar onderhoudende en troostende met allerlei vrome ge-

sprekken 1). Zulk een zalig genoeg vinden heilige zielen in het gemoedelijk samenspreken over God en goddelijke zaken! De kinderen dezer wereld mogen zich dat wellicht niet kunnen verklaren: geen wonder! Zeker is het dat de kinderen des lichts, zij wier gemoed vol is van God, geen inniger vermaak vinden dan in zich gemoedelijk te onderhouden over het groote voorwerp van hunne genegenheden. Wij hebben hiervan een overtuigend bewijs in de H. Schrift zelve. Hoe gelukkig voelden zich niet Elizabeth en Maria bij hare verwelkoming in het huis van Zacharias. „Van waar toch,” roept Elizabeth uit, „van waar toch komt mij dat geluk, dat de Moeder mijns Heeren mij komt bezoeken? Gij zijt zalig Maria, omdat gij geloofd hebt” 2). En de Moeder des Heeren op hare beurt van heilige blijdschap als opgetogen, roept uit: „Mijne ziel maakt groot den Heer en mijn geest verheugt zich in God mijn Zaligmaker” 3). Wie kan ons beschrijven wat er in dat uur in Elisabeth's gemoed omging? Zij wist door den H. Geest dat haar God en Verlosser in Maria's schoot rustte. Zij begreep den zin der woorden van Maria's lofzang en daarom mag men als zeker aannemen, dat nog lang nadat Maria haar lofzang geëindigd had hare gesprekken tot eenig voorwerp hadden het onwaarddeerbaar geluk dat haar beiden was te beurt gevallen.

1) Gregor. Lib. II. Dialog. cap. XXXIII. Tom. 66. Col. 194.

2) Luc. I. 43. 45.

3) Luc. I. 46. 47.

En als we ons zelve nu eens een oogenblik in den geest verplaatsen in het H. Huisje van Nazareth, wat een heerlijk tafereel staat ons daar niet voor oogen! Ik zie daar den heiligen timmerman afgemat van den arbeid zich neerzetten aan eene sobere tafel, hem door de maagdelijke zorgen zijner H. Bruid Maria toeberaid. Het kindje Jesus, stil en zedig, zit in hun midden. Door het armoedig vertrek zweven onzichtbare engelen, opgetogen van verwondering over dit bovenaardsche schouwspel en allen om strijd bereidvaardig hun menschgeworden God op zijn eersten wenk te dienen. Waarover meent ge wel dat bij dien heiligen maaltijd de onderhoudingen loopen? Indien Joseph of Maria de zachte stilte onderbreken die daar gedurig heerscht in die godgewijde woning, twijfel er niet aan, — het onderhoud loopt over niets anders dan over hun oneindig minzaam kindje Jesus; over zijne onbegrijpelijke liefde tot het gevallen menschedom; over zijne bewonderenswaardige liefstalligheid te hunnen opzichte. Joseph zijnerzijds houdt niet op in 't bijzonder over zijn geluk te spreken, dewijl hij tot Jesus' voedstervader gekozen is; terwijl Maria van hare zijde zich uitput in dankzeggingen tot God, die ondanks hare nietigheid zulke groote dingen aan haar gedaan heeft. En dan ontboezemde zij voor haren bruidegom haar van liefde overstelpt gemoed in een altoos verrukkelijker Magnificat en Joseph's stem smolt met de hare te zamen. Moeten wij niet aldus die zoo schoone woorden van den geleerden en vromen Canisius verstaan: „Hoe gelukkig was niet Joseph, zoo wij bij al zijne overige vertroosting, die God hem

schonk, ook dit in aanmerking nemen (en zeker dit is wel waarschijnlijk) dat hij met de heilige Moedermaagd dikwerf en breedvoerig over de heilige geheimen Gods sprak en dan gelijk die rechtvaardige grijsaard Simeon, in den H. Geest opgetogen werd van heilige blijdschap en zijne blijdschap lucht gaf in heilige lofzangen!" 1). ô Driewerf zalige Joseph, mogen wij hier wel zeggen, aan wien het vergund werd zoo gemeenzaam en zoo innig met de Moeder onzes Heeren om te gaan! Geen menschelijk verstand kan zoo iets achterhalen; geen tong kan zulk een zielsgenot naar waarheid verklaren! Maar ook wie kan begrijpen, wie beschrijven hoe zeer de ziel van dien waardigen bruidegom bij ieder woord en iederen zangtoon, die van de lippen zijner allerheiligste Bruid hem in de ooren of liever in het hart klonk, den weêrgloed der goddelijke liefdevlam, die daarin uitstraalde, diep ja diep gevoelde? Hoe zeer dat alles bijdroeg tot Joseph's steeds klimmende heiliging?

En dan — is het niet allerredelijkst te gelooven, dat Maria, bezielde zoo als zij was van een zielenijver grooter dan die der Apostelen zelve, de vruchten van dezen haren ijver eerst en vóór alle anderen aan haren heiligen en dierbaren bruidegom zal hebben meêgedeeld? Of zou zij hebben nagelaten dien grooten dienaar Gods, in wien zij zulken voortreffelijken aanleg tot alle deugden

1) Quid si praeterea, ut est probabile sane, cum eadem Virgine de sacris multum saepeque contulit et in Spiritu Sancto subinde suaviter, ut senex justus ille Simeon, exultavit et exultando in laudes divinas erupit?

opmerkte, *tot steeds hoogere volmaaktheid aan te sporen?* Zou zij hare voorbeeldeloze naastenliefde niet op de eerste plaats ten aanzien van hem geoefend hebben, dien zij als haar bruidegom na God, na haar goddelijken Zoon, het meest op aarde verplicht was lief te hebben en ook werkelijk lief had? En wat meer is: dertig jaren lang was die beminde bruidegom schier de eenige aan wien zij haren zielenijver toewijdde! Joseph heeft dus gedurende zooveel jaren al die goddelijke vermaningen van liefde, van ootmoed, van geduld, kortom van de verhevenste deugden in zich als in een brandpunt mogen opvangen. Hij heeft ze opgevangen; hij heeft die tallooze lessen van hemelsche wijsheid in zijn hart bewaard en overdacht; en Gij, ô God, Gij die alleen het geheim der harten kent, Gij zijt in staat ons te zeggen, met wat eene volmaakte volgzaamheid de H. Joseph daaraan beantwoordde; met welke reuzenschreden hij daardoor vooruitging op den weg der hoogste heiligheid!

De H. Gregorius van Nazianze spreekt ons van den ijver, dien zijne zalige zuster Gorgonia heeft aangewend, om haren heidenschen echtgenoot te bekeeren en hij verhaalt ons, dat haar ijver daarom des te vuriger was, wijl zij zich verbeeldde, zoo sprak zij, dat slechts de helft van haar hart God beminde, zoolang haar man nog in de schaduw des heidendoms voortleefde 1). Zou men niet

1) In Laud. Soror. Gorgon. Tom. 35. Col. 814. Porro cum unum hoc ad omnia accedere cuperet, ut maritus quoque perficeretur, ut sic toto corpore Deo consecraretur, ac non dimidia tantum ex parte per-

mogen beweren dat Maria, die het hart van Joseph als een deel van haar eigen hart beschouwde, eveneens met heilig ongeduld er aan gewerkt heeft om dat hart van Joseph al meer en meer aan het hare gelijkvormig te maken; dat is gezegd, om in dat hart immer meer de vurigste liefde voor God te doen ontvlammen?

Mogen wij hier niet toepassen wat ons de H. Moeder Teresia zegt over dusdanige godminnende zielen: „Als zij iemand beminnen, werken zij er op met eene heilige drift om zoo iemand God te doen beminnen, opdat ook hij door God bemind worde. Zij weten, ik herhaal het, dat zoo de goddelijke liefde niet in hen woont, de dood voor immer den band, die hen vereenigt, moet verbreken. 't Is onmogelijk te zeggen hoeveel dergelijke liefde aan zulke zielen kost. Zij verwaarloozen niets om den vooruitgang van den beminden persoon te bewerken. Zij zouden duizenden levens opofferen om dien beminde zelve ook slechts het geringste geestelijk voordeel aan te brengen. ô Kostbare liefde, die de liefde van Jesus, ons eenig goed en het groote toonbeeld der ware liefde, zoozeer van nabij nabootst!” 2)

Men denke echter niet dat Maria bij de uitoefening van haren zielenijver ooit uit het oog verloor wat haar stand van echtgenoot tegenover haar man van haar vorderde; dat zij ooit vergat hoe haar eerste plicht jegens

fecta discederet, ipsiusque aliquid imperfectum relinqueretur, hoc quoque precibus ab eo, qui voluntatem timentium se facit, ac petitiones eorum ad finem perducit, impetravit.

2) Chemin de la perfect. trad. Bouix. Chap. VII.

een bruidegom door God haar als wettig opperhoofd van haar huisgezin aangewezen, was: hem eerbiedig ontzag te bewijzen. ô Neen! Maar juist die kunstelooze eenvoud harer woorden, die diepgevoelde zedigheid van haar uiterlijk gaf aan haren heiligen ijver eene des te krachtadiger werking: God zelf had op hare maagdelijke lippen eene overtuigende bevalligheid nêergelegd 1), die des te dieper ingreep in het hart van haar deugdzamen bruidegom, hoe minder aanmatigend haar toon van spreken was. Wat was meer noodig voor eene ziel gelijk die van Joseph, die niet anders wenschte dan volmaakt te weten hoe hij zijnen God immer beter kon dienen, immer beter kon behagen; die overigens innig overtuigd was dat zijne onvergelykelijke Bruid in alles wat zij hem zeide niets anders zocht, dan hem den overvloed van genade, die hare ziel als overstelpte, in zijne ziel te doen overgaan?

En wat een machtigen invloed zal eindelijk en vooral Maria's *gebed* niet hebben uitgeoefend op den reeds zoo heiligen Joseph!

Indien het gebed, het gestadig gebed van welken rechtvaardige ook zooveel bij den Heer vermag, naar het woord der Schrift 2), dat God er niet aan weêrstaan kan, ô hoe veelvermogen op Gods hart moet dan niet het gebed geweest zijn van die allerrechtvaardigste onder alle reine schepselen; van haar, die zoo rechtvaardig was, dat

1) Psalm. XLIV. 3.

2) Jac. V. 16.

zij, volgens den H. Kerkleeraar Bernardus, ons de zonde der rechtvaardigheid gebaard heeft 1)! Als wilde hij zeggen: Indien het om zeker van God verhoord te worden genoeg is dat men rechtvaardig zij in zijne oogen; hoe veel meer moet men dan niet overtuigd zijn, dat zij, die onder alle rechtvaardigen verreweg de rechtvaardigste was, alles van haren God heeft verkregen! De H. Bernardinus gaat nog verder en zegt, dat wanneer Maria bad, dit gebed hij God de kracht van een bevel had: „Alles onderwerpt zich aan Maria's bevelen, alles, zelfs God” 2). ô Ja, zoo is het. En waar is de christen, die zulks niet weet bij eigen ondervinding? Waar is hij, hoe ongelukkig, hoe groot een booswicht hij ook zijn moge, die niet meermalen Maria's onbeperkte macht bij God heeft ondervonden? „Maar hoe dan,” vraagt de H. Bernardinus van Siëna, „indien de allerzaligste Maagd zelfs voor zondaren en booswichten, voor de vijanden haars Zoons, zulke uitstekende genaden weet te verkrijgen; is er dan te twifelen of zij heeft voor Joseph, voor een zoo liefderijken, zorgzamen en teerhartigen voedstervader; voor den beschermvoogd harer maagdelijke eerbaarheid; voor haren allerkuischten minnaar de voortreffelijkste gunsten en genadegaven verworven?” 1) Hoevele titels trouwens kon

1) Homil. in Nativ. B. M. V. Tom. 183. Col. 440: Sicut scriptum est: Oratio justî penetrat cœlos. (Eccl. XXXV. 21.) Et quis justas, si non Maria justâ, de qua Sol justitiæ ortus est nobis.

2) Serm. V. de Nativ. B. M. V. cap. VI. Imperio Virginis omnia famulantur et Deus.

3) Art. II. Cap. I. Cum B. Virgo tot et tanta impetret peccatori-

Joseph niet aanvoeren om Maria te bewegen, dat zij voor hem bidden zou! Was zij niet vooreerst zijne bruid, en als dusdanig verplicht voor hem te bidden? — Niemand voorwaar heeft ooit de verplichtingen van liefde, die krachtens het huwelijk tusschen man en vrouw bestaan, zoo stipt volbracht als Maria. Gelijk zij, terwijl zij binnen de muren van Gods tempel te Jerusalem woonde, volmaakt geweest was in haar ongehuwden staat, zoo was zij ook volmaakt in hare hoedanigheid van echtgenoot. Zij vervulde dus ook zeer zeker met dezelfde nauwgezetheid hare verplichtingen van vrouw, waarmede zij weleer de plichten waarnam, die haar staat van maagdom haar oplegde. „De H. Maagd,” zegt de H. Bernardinus van Siëna, „wist hoe innig de huwelijksvereiniging was, als zijnde deze gegrond op eene geheel geestelijke liefde. Zij wist dat Joseph haar door den H. Geest zelve gegeven was tot bruidegom, tot bewaker van hare maagdelijkheid en om in gemeenschap met haar de bezorgdheid en liefde te deelen jegens het allergoddelijkste Kind Jesus. Hierom houd ik het voor zeker, dat zij haren heiligen bruidegom uit gansch de genegenheid haars harten en in alle oprechtheid heeft lief gehad” 1). Wel-

bus sceleratis, hostibus Filii sui: quanta putas impetraverit charismata huic tam amoroso et sollicitissimo et filiali nutritio, et sponso sui pudoris, atque castissimo amatori?

1) Art. II. Cap. I. Et quia noverat Virgo quanta erat unitas matrimonialis in spiritali amore, et sciebat istum sibi a Spiritu Sancto datum in sponsum et in suae virginitatis custodem et ad participandum secum in charitatis amore et obsequiosa sollicitudine divinissimam problem Dei: ideo credo, quod totius cordis affectu hunc sanctum Joseph sincerissime diligebat.

nu, de liefde openbaart zich door het verlangen naar het geluk des beminden persoons. En als onze liefde, zooals van Maria, bovennatuurlijk is, dan stelt dit verlangen zich ten doel, dat God, de eerste bron van alle goed, zich met allen mogelijken invloed aan het voorwerp onzer liefde mededeelte. — Hoe vuriger dat verlangen wordt, hoe oprechter de liefde is; des te inniger, des te dringender wordt uw gebed voor zulk een persoon. Nemen wij nu als onbetwistbare waarheid aan, dat nooit eenig man hartelijker en oprechter van zijne vrouw bemind werd dan Joseph van Maria, zoo moeten wij daaruit afleiden, dat niemand ooit meer aandeel heeft gehad in Maria's gebeden dan hij.

De vele liefdediensten, welke Joseph voortdurend aan Maria bewees, waren een andere titel dien hij bij zijne dierbare Bruid kon doen gelden om haar gebed te vragen. — Maria zelve wist dit. Zij voelde zich uit dien hoofde tot dankbaarheid gehouden. En wie had ooit op aarde een hart zoo dankbaar als het hare? Ze is dankbaar, zelfs jegens den geringsten harer dienaren voor de kleinste eerbewijzing, voor den nietigsten liefdedienst die haar bewezen wordt. Hierom zegt de H. Andreas, aartsbisschop van Creta: „De allerheiligste Maagd, milddadig als zij is, schenkt ons gaarne voor de nietigste liefdediensten de grootste gunsten” 1). Wat zal zij dan niet gedaan hebben ten opzichte van haren teêrgeliefden

1) Orat. III. in Dormit. S. Mariæ: Tom. 97. Col. 1102. Libens enim, sanctissima cum munifica sit, pro minutissimis majora retribuit.

bruidegom, van wien zij erkende tallooze en allerge-
wichtigste weldaden genoten te hebben; weldaden, die
om Maria's geheel bijzondere positie ten overstaan der
booze wereld, die met het geheim van haar wonderda-
dig moederschap ten eenemale onbekend was, in haar
oog terecht eene onbetaalbare waarde verkregen? Im-
mers, zoo als wij bereids in het eerste deel van dit
werkje verklaard hebben (Hoofdst. II.), zonder Joseph's
tusshenkomst hadde het plan van Gods menshwording niet
op eene Gode waardige wijze kunnen voltrokken worden;
zonder hem ware dus Maria niet de Moeder Gods gewor-
den. Dat verder de Joden haar tijdens hare zwan-
gerschap niet steenigden en haar kind niet even als de
overige onschuldige kindertjes van Bethlehem vermoord-
den, dat zij in haar huisgezin het benoodigde levenson-
derhoud had en niet van armoede en ellende bezweek;
— was het niet aan de liefdevolle zorgen, aan de pijnlijke
vermoeienissen van haar heiligen echtgenoot, dat Maria
dit alles moest dank wijten? ô Zij wist den prijs van zoo-
veel liefdedaden naar hare volle waarde te schatten! ô Zij
beminde dan ook zoo innig haren onvergelykelijken brui-
degom! En die liefde groeide dagelijks al meer en meer
aan, naar dezelfde mate als Joseph zijne goede diensten
jegens haar en haar goddelijken Zoon Jesus vermenigvul-
digde. Telkens als zij het voorhoofd van haar braven echt-
genoot met zweetdruppelen bedekt, of haren kleinen Jesus
op zijne vaderlijke armen aanschouwde, klopte haar gevoelig
moederhart steeds levendiger van warme, dankbare liefde.

Uitmuntend schoon is hier wederom de opmerking van

den grooten lofredenaar des H. Joseph's, Bernardinus van Siëna. Sprekende van die bedrijvige gediensdigheid des Heiligen in 't belang van Maria en den kleinen Zaligmaker, zegt hij: „Indien Maria zelfs geen enkel Wees gegroet onbeloond laat, welk eene hartelijke dankbaarheid zal zij dan niet betoond hebben aan hem, dien zij zoo zorgzaam, zoo grootmoedig, zoo getrouw zag arbeiden om haar en haren Zoon te voeden! Ook wist de allerheiligste Maagd vooral op prijs te stellen, dat die heilige man om Jesus' leven te behouden zich aan zoo vele gevaren blootstelde, als hij namelijk Hem naar Egypte voerde en vandaar terug bracht, of met Hem naar Jerusalem ging om de wettelijke plechtigheden te volbrengen, en met Hem nog vele andere plaatsen bezocht, die men moeilijk zou kunnen aangeven” 1). Uit dit alles mogen wij vrij opmaken, dat gelijk Joseph na haar goddelijk Kind de eerste en voornaamste plaats innam in Maria's hart, hij ook zoo de eerste en voornaamste plaats innam in hare godsvrucht en gebeden.

En behalve dat Joseph de eerste plaats innam in Maria's hart in hoedanigheid van haar grootsten weldoener, had hij de liefde van haar heilig hart nog gewon-

1) Art. II. Cap. I. Si B. Virgo unum Ave Maria remuneratione vacuum non remittit: quanta cordiali gratitudine respondebat illi, quem cernebat sic sollicite, sic obsequiose ac fideliter laborare pro nutriendo ipsam et dilectum filium suum. Maxime quoque ponderabat B. Virgo, quod sanctus iste pro conservanda vita Jesu, se tot periculis exponebat, dum scilicet ipsum duceret et reduceret de Ægypto in Jerusalem ad solemnitates legis, et dum fuit cum eo in aliis variis locis, qui explicari non possent.

nen door zijne persoonlijke , allervoortreffelijkste hoedanigheden en deugden. Van al die uitstekende gaven , welke God in dien uitgelezen man reeds vóór zijn huwelijk met Maria , had neêrgelegd en die zich dagelijks meer openbaarden , was Maria onophoudelijk getuige ; en hierom werd hare liefde voor haren man dagelijks inniger. Zoo toch moeten wij het verstaan wat de reeds meermalen genoemde Bernardinus van Siëna in zijne schoone lofredre op den H. Joseph zegt : „ Na alles , wat men godvruchtig en redelijk aangaande Joseph en de gezegende Moedermaagd kan aannemen aandachtig te hebben overwogen , ben ik genegen te gelooven , dat de allerzaligste Maagd Joseph niet slechts bemind heeft zooveel als alle andere schepsels te zamen , maar zelfs nog meer : Jesus alleen , de gezegende vrucht van haren schoot , behoort hier te worden uitgezonderd” 1). Te recht mogen wij dan met den geleerden Suarez beweren : „ Het is waarschijnlijk , dat de allerh. Maagd uitstekende genadegunsten en hemelschen bijstand aan haren bruidegom , dien zij op gansch eenige wijze lief had , toegewenscht en door hare gebeden voor hem verworven heeft. Want zoo 't waar is (en 't is waar) , dat de godsvrucht jegens Maria en het aanroepen harer voorspraak een der krachtigste middelen is om van God allerlei genadegaven te erlangen ; zou het

1) Art. II. Cap. I. Unde omnibus compensatis, quæ devota atque discreta mens circa Joseph et Virginem benedictam potest rationabiliter contemplari, dicere non auderem, quod B. Virgo non dilexerit Joseph quantum omnem aliam creaturam, vel supra, post benedictum fructum ventris sui Jesum, loquor tamen de sociali amore.

dan niet onredelijk wezen er aan te twijfelen, of Joseph door hare voorbede eene uitmuntende volmaaktheid en heiligheid heeft verworven? Hij trouwens was haar zoo bijzonder dierbaar; hij koesterde jegens haar eene zoo allerteederste godsvrucht!" 1).

Wij zien het: de geleerdste en heiligste schrijvers stemmen hierin overeen, dat de rechtvaardige Joseph door zijn vertrouwelijken en liefdevollen omgang met zijne allerheiligste Bruid Maria een aanhoudenden aanwas van rechtvaardigheid, dat is, van volmaaktheid en heiligheid heeft verworven. Vraagt men nu, tot welke hoogte van deugd Joseph daardoor mag gestegen zijn? Zoo geef ik met den H. Franciscus van Sales ten antwoord: tot zulk eene hoogte, dat hij een sprekend afbeeldsel werd van zijne onovertreffelijke heilige Bruid zelve. Ziehier Franciscus' eigene woorden: „ô Wat heilige vereeniging, die van Onze lieve Vrouw met Joseph! Die vereeniging had ten gevolge, dat het opperste Goed van alle eeuwige goederen, te weten Onze Lieve Heer zelf, het eigendom van Joseph werd zoowel als van Onze Lieve Vrouw. 't Is waar, dit is niet op te vatten alsof Jesus het eigendom van Joseph ware uit kracht der natuurwetten, der natuur die Hij had aangenomen in den schoot onzer glorierijke

1) Disp. VIII. Sect. II. No 1. Accedit verisimile esse B. Virginem eximia gratiæ dona et auxilia sponso suo, quem singulariter diligebat, exoptasse, suisque orationibus impetrasse. Nam, si verum est (ut revera est), unum ex efficacissimis mediis ad obtinenda a Deo gratiæ dona, esse devotionem erga Virginem, ejusque intercessionem, quæ credi potest Sanctissimum Joseph, Virgini dilectissimum ac devotissimum, per illum non obtinuisse eximiam sanctitatis perfectionem?

Meesteresse, der natuur, die de H. Geest zelf uit het allerreinste bloed van Onze Lieve Vrouw gevormd had, — neen niet aldus, maar volgens de wetten der genade, volgens welke hij aandeel erlangde in al de genaden zijner geliefde Bruid, en die hem voortdurend deden toemenen, maar op wonderbare wijze in alle soort van volmaaktheid. Door de gestadige gemeenschap, die hij had met Onze Lieve Vrouw, met haar die alle deugden bezat en wel in zulken verheven graad, dat nooit een schepsel bij machte is het zoover te brengen, — was Joseph intusschen degene die haar het dichtst in deugd op zij streefde. Verbeelden we ons een spiegel, waarop de zonestralen lijnrecht neêrvallen, die dezelve volmaakt opvangt, terwijl een andere spiegel daartegenover geplaatst is. Deze krijgt natuurlijk de stralen der zon alleen door terugkaatsing; en toch zij spelen zoo levendig er in, dat men schier niet kan onderscheiden welke dier beide spiegels de stralen rechtstreeks krijgt; zoo was het ook hier gelegen. Ofschoon Onze Lieve Vrouw, als een' allerhelderste spiegel recht tegenover de zon van rechtvaardigheid geplaatst al hare stralen opving, waardoor in hare ziel alle deugden en volmaakheden gekoesterd en gekweekt werden: zoo kaatsten diezelfde volmaakheden en deugden toch zóó volkomen op den H. Joseph terug, dat het bijna scheen als ware hij even volmaakt, als hadde hij de deugden in denzelfden hoogen graad als de roemvolle Maagd, onze Koningin zelve" 1).

1) Entretiens XIX.

V.

Joseph's heiligheid bewezen uit zijne
samenleving met Jesus.

Het is hier de plaats om over den langdurigen omgang van Joseph met het goddelijk Kind te spreken en aan te toonen hoe onze groote Heilige, die reeds zoo hoog in deugd klom door het verkeer met zijne H. Bruid dat hij haar levendig, sprekend afbeeldsel werd, hoe diezelfde Joseph, zeg ik, nog veel meer in heiligheid steeg door zijn dertigjarig te zamen wonen met den oneindig heiligen Zoon van God. Wij vreezen echter, den vromen lezer, indien wij in al te groote bijzonderheden traden, te zullen vervelen, daar wij genoodzaakt zouden zijn, zoo niet juist in herhalingen te vallen, dan toch op de hoofdgedachten terug te komen. Wij laten die bijzonderheden dan liever aan de godvruchtige beschouwingen des lezers zelve over.

Ongetwijfeld moet het een der kostbaarste voorrechten van Joseph heeten, dat hem vergund werd met den Godmensch Jesus Christus, den Verwachte der volkeren, den Verlosser der wereld, gedurende 30 jaren op den gemeenzaamsten voet te verkeerren; Hem toen Hij nog kind was, te mogen opbeuren en op zijne armen dragen; Hem

tallooze liefdekussen te mogen geven; tegen zijn vaderlijk hart te mogen drukken; met Hem hetzij bij den arbeid, hetzij bij den maaltijd, te huis en op reis mond aan mond te mogen spreken; getuige te mogen zijn van al zijne bewegingen en handelingen; Hem zijn kind te mogen noemen en zich door Jesus den zoeten teederen naam van vader te hooren geven!... Betaamde het overigens aan Gods wijsheid en heiligheid, dat Hij Joseph, alvorens deze tot die innige vertrouwelijkheid met zijn eeniggeboren Zoon werd toegelaten, alvorens hij als zijn voedstervader optrad, door de mededeeling zijner voortreffelijkste genadegaven daartoe inwijdde en geschikt maakte: niet minder betamelijk moet het ons voorkomen dat de menschgeworden Zoon van God, thans de pleegzoon Joseph's geworden, een immer meer heiligenden invloed aan zijn zorgzamen pleegvader heeft doen gevoelen. Wel hoe? het zwakke licht, dat de maan van zich afgeeft, heeft reeds zulk eene merkbare werking op de planten en vruchten der aarde; — en het zonnelicht met deszelfs warmte, die veel feller zijn, zouden geen invloed daarop hebben? Maria's voorbeeld, Maria's gesprekken, Maria's gebeden — wij hebben het hiervoren overwogen, — hebben zooveel bijgedragen tot Joseph's heiliging: en zouden wij dan kunnen gelooven, dat het voorbeeld, de gesprekken, de gebeden van Jesus, de zon aller rechtvaardigheid, zonder vrucht zouden zijn gebleven voor dienzelfden Joseph? Hooren wij desaangaande nogmaals den H. Bernardinus van Siëna. „Eene tweede genadegunst,” zegt hij, „die aan Joseph door God geschonken

werd, was met den Zoon Gods te mogen omgaan. En nu, oordeel hoe bewonderenswaardig op hem moeten gewerkt hebben, van de eene zijde het te zamen wonen met Jesus onder een dak, en van de andere zijde het gestadig verzorgen van dien Verlosser in al zijne noodwendigheden. Want dit alles moet gezegd worden niet slechts van de allerh. Maagd, maar ook van Jesus. Ook met dezen heeft hij te zamen gewoond; ook dezen heeft hij in al zijne behoeften voorzien en tot loon hiervoor verbazende genaden en deugden erlangd" 1).

Wie weet niet hoe van de eerste tijden des christendoms af het H. Huisje van Nazareth, waar Jesus zoo vele jaren met Maria en Joseph doorbracht, het voorwerp eener bijzondere godsvrucht der katholieken geweest is? Uit alle oorden der wereld reisden vrome pelgrims daarheen, in de stellige overtuiging dat zij binnen deszelfs muren, ter plaatse waar eertijds de Heilige der heiligen gewoond heeft, schatten van genaden voor hunne ziel zouden vinden. En inderdaad zij werden niet in hunne hoop te leur gesteld. Nog altoos tot op onze dagen toe getuigen zulks die vrome pelgrims, die het geluk hebben dat heilige huisje te Loretto te mogen bezoeken.

1) Art. II. Cap. II. Secunda gratia ipsi cœlitus data, fuit conversationis divinalis. Et quantum ad hanc, admiranda debuerunt esse hujus sancti viri duo, quæ in præcedenti capite dicta sunt, scilicet cohabitatio et administratio in omnibus necessitatibus. Non solum referri debent ad Virginem, verum etiam ad Jesum, cum quo cohabitando et ei administrando in omnibus necessitatibus suis, admirandas gratias et virtutes hic sanctus adeptus est.

Wilt gij hooren wat daar aan den H. Alphonsus wedervoer? Ook die heilige kon, terwijl hij te Rome den dag afwachtte om de bisschoppelijke wijding te ontvangen, niet weerstaan aan den vromen aandrang zijns harten, dat wijd beroemd en gezegend heiligdom te gaan bezoeken. Hij vertoefde daar drie dagen. Gedurende al dien tijd gaf hij zich nauwelijks een oogenblik rust; vergat hij schier eten en drinken en was hij voortdurend in gebed en beschouwing opgetogen. Hij overwoog tot de kleinste bijzonderheden der plaats. „Hier,” hoorde men hem bij wijlen in verrukking uitroepen, „hier is het goddelijk Woord vleesch geworden! Hier droeg Maria het goddelijk kind op hare armen!” Eens zeide hij tot den pater zijner Congregatie, die hem vergezelde: hij wenschte dien dag alleen te zijn, om meer op zijn gemak de vele geheimen, die dat H. Huisje hem te binnen riep, te kunnen overwegen. Zoo bleef hij dag en nacht zonder slapen, voortdurend in godvruchtige overdenkingen voortgaan. Men zag hem des nachts altoos geknield of leunende tegen de planken zijner bedsteê. Toen hij eindelijk Loretto moest verlaten om naar Rome terug te keeren, hield hij onder weg niet op over de groote geheimen te spreken, die zijn hart daar overwogen had. Men zag het hem aan op zijn bezielde gelaat, dat zijne ziel door de teederste gewaarwordingen van genade en goddelijke liefde als overmeesterd was.

Zeg mij hier, godvruchtige lezer, wat dunkt u? Als een Alphonsus en zoo vele anderen met hem zulk een overvloed van heilige aandoeningen putteden uit de bloote

herin
gere
als
eer
lijke
die
nog
hebb
boos
God
nem
lijk
ont
De
diep
tus
ger
gro
He
lijk
ook
ker
ma
hij
kon
zel
dre
ka
die

herinnering aan Jesus' tegenwoordigheid in zijne vroegere woonplaats van Nazareth; — moeten wij dan niet als onbetwistbaar vaststellen, dat de H. Joseph, die wel-
eer in datzelfde nederig maar gezegend huisje het goddelijke Kind met zijne oogen zag, met zijne ooren hoorde, die met hetzelfde sprak en dag aan dag op en neder ging, nog oneindig meer de zaligste indrukken moet ontvangen hebben? Zou niet in zulk een gezelschap de grootste booswicht tot bekeering gekomen en een ijverige dienaar Gods geworden zijn? Hoeveel meer moeten wij dan aannemen dat een godminnend en onschuldig gemoed, gelijk dat van Joseph, de heilige uitwerksels daarvan zal ontwaard en altoos vuriger voor God gebrand hebben! De godvruchtige en geleerde Suarez doet ons dit nog dieper inzien. „Men ziet hieruit,” zegt hij, „dat na Christus' geboorte Joseph's heiligheid tot een nog veel hooger graad moet gestegen zijn, deels omdat hij Christus grondig kennende door den veelvuldigen omgang met Hem, door zijne gestadige tegenwoordigheid onophoudelijk tot de vurigste liefdeoefeningen werd opgewekt; deels ook, omdat de woorden en voorbeelden van Christus zulken gereedelijken ingang in zijne ziel vonden. En men mag het niet betwijfelen, of gedurende al dien tijd is hij door den Zaligmaker op geheel bijzondere wijze voorkomen en geholpen geworpen. Immers, daar Christus zelf beloofd heeft, dat hij die om wille zijns naams een dronk koud waters geeft zijn loon niet zal missen, hoe kan het dan betwijfeld worden of zoovele liefdedaden, die Joseph niet slechts in zijn naam maar aan Hem zel-

ven in persoon verricht heeft, zijn door Jesus niet onvergolden gelaten?" 1).

Ook de H. Bernardinus doet ons begrijpen, hoe Joseph zich die heilige voorbeelden van zijn heiligen pleegzooten nutte wist te maken: „Overdenk ook”, zegt hij, „dat Joseph, in al de kinderlijke behoeften en andere teekenen onzer zwakheid, die hij in den goeden Jesus zag, de diepte beschouwde en gevoelde der goddelijke onmetelijkheid, die zich, ter liefde van ons, om ons te vormen, te ontvlammen en tot nederigheid te stemmen, op velerlei wijze tot zulk eene laagte afliet. Wie kan zeggen, hoezeer de ziel van dezen heiligen grijsaard, wanneer hij dat alles met de oogen zijns lichaams aanschouwde, verteederd werd, als onze steenachtige harten, bij het overwegen daarvan, bijna bezwijken voor de bovenmatige zoetheid en liefde en uiterste minzaamheid van God” 2).

1) Disp. VIII. Cap. II. No 1. Unde ulterius intelligitur post Christum natum, longe majus fuisse Josepho sanctitatis augmentum, tum quia cum Christum probe cognosceret, illius frequenti conversatione et continua presentia, ad frequentissimos et ferventissimos charitatis actus excitabatur; tum etiam quia verbis et exemplis Christi plurimum moveri poterat. Nec dubitare licet, quin ab eodem fuerit toto illo tempore singulariter praeventus et adjutus. Nam, si Christus ipse promissum qui propter nomen ipsius dederit potum aquae frigidae, non perditurum mercedem suam, quomodo dubitari potest quin tot charitatis opera, non modo in nomine suo, sed etiam sibi ipsi a Josepho facta, absque compensatione abire non permiserit?

2) Tom. II. cap. II. Considera etiam diligenter, quod in omnibus infantilibus necessitatibus, et aliis nostrae infirmitatis signis, quae videbat in bono Jesu, contemplabatur atque gustabat altitudinem divinae immensitatis ad talia pro amore nostro, pro nobis informandis, inflamman-

Mogen wij na dit alles niet uitroepen met den H. Alphonsus de Liguori: „ô Men twijfele er dus niet aan of Joseph heeft, door in 't gezelschap van Jesus te leven, onophoudelijk toegenomen in heiligheid en heeft zoo vele verdiensten voor zich verworven, dat zij die van alle overige heiligen overtreffen” 1). „Het is volstrekt onze bedoeling niet” — zal ik er bijvoegen met den H. Leonardus a Portu Mauritio — „de rangopvolging der heiligen in den hemel te willen bepalen. Daar echter allen, ik ben er van overtuigd, zeer gaarne den voorrang aan onzen roemrijken patriarch afstaan, mag ik zeggen, zonder een hunner afbreuk te doen, dat hij in overvloedige mate verrijkt geweest is met al de voorrechten, die God aan eenieder van hen afzonderlijk vergund heeft. Besluit hieruit, dat zoo Joannes de Dooper in den schoot zijner moeder geheiligd werd, ook de H. Joseph datzelfde voorrecht heeft genoten, gelijk trouwens de kanselier Gerson met vele anderen beweert, op grond daarvan, dat, terwijl Maria heilig was bij hare ontvangenis, Joseph althans bij zijne geboorte het betaamde te zijn. Besluit hieruit dat zoo Joannes de Dooper zuiver en onzondig bleef, en nimmer het kleed zijner onschuld bezoedelde, dit eveneens voor Joseph geldt. Immers, volgens den en-

dis atque humiliandis multipliciter inclinatum. Quantum putas in his delinitam animam sancti senis, hæc intuendo oculis carnis, quando et saxea nostra corda ista meditando videantur deficere præ suavitate dulcoris, et amoris et summæ dignationis Dei?

1) Preek van den H. Joseph.

gelachtigen leeraar staat het bij allen als een onbetwistbaar beginsel vast, dat een uitwerksel des te meer de eigenschappen en de kracht van zijne oorzaak overneemt, hoe het minder verwijderd is van die oorzaak. Aldus is de hitte des te feller naar mate zij dichter bij den vuurmond is; is het licht des te helderder, naar mate het min verwijderd is van de zon, en (om zelfs dichters hier aan te halen) het water is des te zuiverder, naar mate het meer nabij de waterbron vloeit; *Purius ex ipso fonte petuntur aquae*. Is dit alles zoo, hoe dan te onderstellen dat Joseph, die én door maagschap én door huiselijke bediening van zoo nabij de algemeene bron aller heiligheid raakte, er minder uit zou geput hebben dan zij, die er verder af waren? Zeg dus niet alleen, dat hij even zuiver was als Joannes de Dooper; maar zeg dat de onschuld en heiligheid zich reeds bij zijne geboorte bij hem aanslooten en hem van de aarde ten hemel ophieven. Zeg, dat niet alleen nooit eenige doodsonde de reinheid dier schoone ziel bevleekte; maar dat ook de prikkel der begeerlijkheid in hem verstompt werd, zoodat nooit eenige opwelling van zinnelijkheid zich tegen de rede bij hem kon opzetten, en hij derhalve niet behoefde te zuchten met Paulus: „*Datus est mihi stimulus carnis meæ*. De prikkel des vleesches werd mij gegeven”. Voeg er nog bij, dat hij door een bijzonder voorrecht met lichaam en ziel ten hemel werd opgenomen”. En verder zegt hij nog: „Wij mogen eveneens de voortreffelijkheid van Joseph boven alle heiligen en engelen, alsmede zijne verheffing op den hoogsten troon in den

hemel
schonk
lige to
rechter
de rec

I) P

hemel afleiden uit den naam van Vader, dien God hem schonk....” „Maria (zoo hooren we nogmaals den heilige tot Joseph in den hemel spreken) Maria zal aan de rechterhand van Jesus zijn gezeten en gij, ô Joseph, aan de rechterhand van Maria” 1).

I) Panegir. sur S. Jos. I. Point.

VI.

Bevestiging van het voorgaande en weêrlegging der opwerpingen.

Wij mogen hier dus te recht als eindbesluit vaststellen: na Maria komt aan Joseph onder alle heiligen die ooit bestonden, die thans zijn of ooit bestaan zullen, met het volste recht de eerepalm toe.

Om echter deze waarheid, waarop onze godsvrucht, onze eerbied, ons vertrouwen en onze liefde jegens dien onvergelykelijken Heilige als op haren grondslag steunen in een nog schitterender licht te plaatsen, zij het ons vergund een paar bewijzen aan te voeren, die niet tot een der vijf voorgaande punten konden worden teruggebracht, om daarna tot de wederlegging der opwerpingen over te gaan. De kracht onzer redeneeringen zal aldus op het godvruchtig gemoed onzer lezers, wij vertrouwen het, een des te dieperen en blijvender indruk achterlaten.

Herinneren we ons dan nogmaals het ware standpunt des H. Josephs in het plan van God bij de menschwording van zijn Zoon Jesus Christus.

De tijd was daar dat het eeuwig Woord des Vaders, volgens de voorspellingen der profeten, zichtbaar op de wereld zou afdalen. Hij zou tot dat einde uit eene moeder geboren worden, die ofschoon maagd blijvende, in

den gehuwden staat leven zou. Er moest derhalve een man gevonden worden met wien zij dat huwelijk zou aangaan. Wie nu zal die gelukkige sterveling wezen op wien Gods keuze zich vestigt? Wij noemen hem gelukkig, dien man; hem toch zullen de geheimen der menschwording van Gods Zoon worden toevertrouwd, hij zal daardoor in de innigste gemeenschap treden met God; aan hem zal God door middel zijner engelen menige lastgeving toevertrouwen; hem zal het vergund worden tegenwoordig te zijn bij de geboorte van het goddelijk menschenkind om het met de herders te aanbidden; hij zal het moeten besnijden en zijne eerste bloeddroppels opvangen; hij zal het den naam van Jesus geven, een naam dien de hemel aan den Verlosser der wereld had voorbehouden; hij zal gedurende deszelfs kinderjaren in al zijne behoeften te voorzien hebben; zal Hem moeten helpen en ondersteunen waar zijne zwakke krachten te kort schieten; zal met hetzelfde naar Egypte moeten vluchten om het van den dood te redden; zal het op zijne armen moeten dragen en koesteren en kussen en tegen zijn boezem drukken. Aan dat kind zal hij den naam van zoon geven, terwijl deze wederkeerig hem den zoeten naam van vader geven zal; kortom hij zal met den Zoon van zijnen God op de innigste, vertrouwelijkste wijze hebben om te gaan en ingewijd worden in al zijne geheimen. Hij zal met dat goddelijk kind als het grooter geworden is werken en zwoegen; onder één dak met zijn God wonen, eten en rusten — en dat alles: dertig volle

jaren lang Sterft hij eindelijk , die vertrouweling van Jesus , hij zal sterven van louter liefde en wel in de armen zelve van Gods Zoon. — Bij al die gunsten zou hij nog deze smaken , dat hij ook in de innigste betrekkingen staan zou met de Moeder van dien Godmensch ; deze toch zou zijne Bruid wezen en als dusdanig met hem omgaan ; lief en leed des levens met hem deelen ; hem de diepste en belangrijkste geheimen haars harten toevertrouwen ; met hem zorgen en lijden ; met hem in den vreemde vluchten ; hem vergezellen op al zijne tochten en reizen ; terwijl haar man zijnerzijds voortdurend getuige zal zijn van al hare uitstekende hoedanigheden , gaven , goede werken en deugden. Ook zij zal haar man bij zijn verscheiden bijstaan en zijn laatsten adem opvangen. Zie daar hoe de alwijze voorzienigheid Gods beschikt had over dien bij uitstek bevoorreenchten man , aan wien het voorbehouden was de pleegvader van het menschgeworden Woord , de bruidegom van Diens Moeder te zijn. Wat nu is geloofwaardiger , dan dat diezelfde God , die al zijne plannen op de volmaaktst mogelijke wijze ten uitvoer brengt en de middelen steeds aan het doel evenredigt , dien gezegendsten onder de mannen door de instorting der overvloedigste genaden daartoe heeft waardig en vaardig gemaakt ? Maar wat is tevens geloofwaardiger , dan dat Joseph zich die vele middelen van heiliging , welke hem door zijne betrekking van Bruidegom en Voedstervader ten aanzien van Gods Zoon en dezes Moeder dertig jaren lang werden aangeboden , op de volmaaktst mogelijke wijze heeft ten nutte gemaakt ? „ Jo-

seph
het
dien
van
Ook
nam
van
de
eens
mins
leen
men
en
Jesu
eene
heid
fend
vro
des
D
a L
waar
welk

1)
Chris
bium
tus e
quam
favor

seph heeft", zegt hier de Gz. Petrus Canisius, „gelijk het Evangelie zelf ons verzekert, den eervollen naam, dien geen sterveling ook met hem deelen kan, den naam van vader van Christus en van man van Maria ontvangen. Ook dit is tevens buiten alle kijf, dat hij zich beide die eere-namen waardig gemaakt heeft: zoo rechtvaardig en teeder van geweten was hij, dat hij liever alle gemeenschap met de allerheiligste Maagd zou hebben afgebroken, dan eens anders zonde, waarvoor hij volgens eenigen vreesde, de minste toestemming, begunstiging of bescherming te verleen, of minder volmaakt de goddelijke wet na te komen" 1). Zoo geheel bovenmenschelijk had de genade en de deugd den H. Joseph doen worden, dat hij met Jesus en Maria eene nieuwe heilighedsorde en met hen eene aardse drieëenheid vormde, eene aardse drieëenheid, die de wezenlijke Drieëenheid des hemels op treffende wijze afbeeldde. Wij hebben dit denkbeeld reeds vroeger uiteen zien zetten door den grooten vereerder des H. Joseph's, Franciscus van Sales.

Doch laten wij hierover nog den geleerden Cornelius a Lapide hooren: „Er was dan op aarde eene allen lof waardige, ja eene hemelsche en goddelijke familie, in welke Joseph de huisvader, en dus de aanvoerder en be-

1) Joseph nomen præclarum nullique mortalium communicandum, ut Christi Pater et Vir Mariæ in evangelio appellaretur, accepit. Nec dubium, quin utroque titulo et honore dignum se præstiterit; adeo justus et æquitatem amans, ut SSmæ Virgini nuncium mallet remittere, quam alieno peccato quod metuebat, ut quidam sentiunt, consensum, favorem, aut patrocinium ullum præbere, legique divinæ minus satisfacere.

stuurder was, de huismoeder was de allerz. Maagd; Christus de zoon. Hier woonden de drie hoogste en voortreffelijkste personen der gansche wereld. Vooreerst Christus, die immers God en mensch is; vervolgens de goddelijke Moedermaagd, zij die met Christus allerinnigst verbonden was als zijnde deszelfs natuurlijke moeder; ten derde Joseph, die Christus' voedstervader was. En om die reden — zoo vervolgt die vrome schrijver — komt aan Christus de goddelijke vereering toe, waardoor hij eene goddelijke hulde ontvangt, aan Maria de zoogenaamde hyperdulie en aan Joseph de vereering van den hoogst mogelijken heiligen-eerdienst." En eenige regels verder zegt hij nog: „Deze familie was derhalve als een aardsche hemel bestaande uit drie personen, die men juister lichamelijke engelen dan menschen zou moeten noemen" 1). Men merke zorgvuldig de uitdrukking op „den hoogst mogelijken heiligen-eerdienst." Een enkel woordje ter verklaring van den zin daarvan zal gewis niet nutteloos wzen. De katholieke Kerk volgt in hare openbare godsdienstplechtigheden ter eere van Jesus, Maria en de heili-

1) Comment. in Matth. I. 16. Una ergo in terris dignissima, imo cœlestis et divina erat familia, in qua paterfamilias, ideoque præsens et rector erat Joseph; materfamilias B. Virgo; filius vero Christus. In hac igitur erant tres summæ et excellentissimæ totius orbis personæ; primo Christus, utpote Deus et homo; secundo Virgo Deipara Christo conjunctissima, quasi mater naturalis; tertio Joseph quasi pater Christi matrimonialis. Hac de causa Christo debetur cultus adorationis et latriæ; B. Virgini hyperdulie; Josepho summæ dulie. — In v. 18. Fuit ergo hæc familia quasi cælum quoddam terrenum trium non tam hominum, quam corporum angelorum.

gen, wier feest gevierd wordt, een vastbepaalden regel, dien wij niet beter weten te verklaren, dan door de woorden van den geleerden Haine aan te halen, die dit punt voortreffelijk heeft behandeld: „De zoogenaamde heilige of godsdienstige eeredienst,” zegt hij, „wordt bewezen om de bovennatuurlijke voortreffelijkheid eens persoons. Deze is wederom of van opperste of van ondergeschikte orde. De opperste eeredienst (de strikt genomen godsdienstige, ook *Latria* geheeten) wordt bewezen om goddelijke of ongeschapene voortreffelijkheid; hij komt derhalve alleen aan God en aan de heilige menschheid van J. C. toe, als zijnde deze persoonlijk met het goddelijk Woord vereenigd. De ondergeschikte eeredienst wordt iemand bewezen om eene bovennatuurlijke voortreffelijkheid die geschapen en van God bij wijze van mededeeling afkomstig is. Is deze gemeen aan velen, dan noemt men denzelven: *Dulia* of gewone eeredienst. Dusdanige eeredienst heeft plaats bij de aanroeping en de vereering der heiligen. Is deze voortreffelijkheid niet alleen uitstekend, maar volstrekt eenig in haar soort, zoo als wij ze zien bestaan in de allerheiligste Maagd, in haar, die om hare waardigheid van Moeder Gods zoo ver boven alle engelen en heiligen uitsteekt, dat wij haar onze Meesteres en Koningin kunnen noemen, dan heet die eeredienst: *Hyperdulia*” 1).

1) Haine. De *hyperdulia ejusque fundamento*, Dissertatio. Pag. 6. Cultus quem sacrum seu religiosum vocant, ob supernaturalem excellentiam praestatur, ipseque rursus, modo supremus, modo subordinatus est. Supremus seu stricte religiosus, qui et *Latria* dicitur, exhibetur ob ex-

Wanneer Cornelius a Lapide nu beweert, dat men aan den H. Voedstervader onzes Heeren den hoogst mogelijken heiligen-eerdienst behoort te bewijzen, geeft hij ons te verstaan, dat Joseph aanspraak heeft op al de huldebetuigingen, die aan de gewone heiligen gebracht worden, alleen dit uitgenomen, wat de vereering der Moeder Gods geheel eigenaardigs heeft.

Dit vroom gevoelen van den geleerden Cornelius a Lapide was ontegensprekelijk door alle eeuwen der Kerk heen dat van alle ware katholieken. Het wachtte slechts een gunstigen tijd af om zich plechtig en krachtig voor de wereld te openbaren. Die tijd is aangebroken, want den 8 December 1870 heeft Z. H. Pius IX den H. Joseph tot Patroon der gansche Kerk verheven, eene eer aan geen anderen heilige na Maria geschonken.

Zal het thans nog noodig wezen den vromen lezer te geven zekere schijnbare moeilijkheden te wapenen, die hem wellicht kunnen weêrhouden ons gevoelen omtrent Joseph's uitstekende heiligheid onvoorwaardelijk te omhelzen? Wel-aan dan, laten wij ze trachten op te lossen.

cellentiam divinam seu increatam, solique Deo competit et sanctæ Jesu Christi humanitati, prout personaliter Divino Verbo unita est. Subordinatus vero tribuitur ob excellentiam supernaturalem creatam, a Deo participatam, quæ si fuerit communis, cultus *Dulci* nomine designatur, qualis locum obivit in invocatione et veneratione sanctorum. Ubi autem excellentia non modo fuerit eminens sed singularis prorsus suoque genere emicat qualis in Virgine Beatissima conspicitur, quæ ob dignitatem Matris Dei ita præstat Angelis et Sanctis omnibus, ut dici possit Domina et Regina nostra, cultus *Hyperdulciæ* vocabulo insignitur.

In
den
mede
Chris
groot
is h
naam
den l
feest
Voor
Ik
in d
na,
perso
zag
geza
den
te l
nen,
vers
Lapi
voer
mee
twijf
ande
Indi

Indien Joseph in de meening der Kerk inderdaad voor den heiligsten onder alle heiligen doorgaat: hoe is daarmede te rijmen, de zoo nadrukkelijke verklaring van Christus, dat „onder de geboren en uit de vrouwen geen grootere is opgestaan dan Joannes de Dooper?” 1) Hoe is het te verklaren, dat in de Litanie aller Heiligen de naam van Joseph geplaatst is achter dien van Joannes den Dooper? Hoe eindelijk is het te verklaren, dat Joseph's feesten minder luisterlijk gevierd worden dan die van den Voorlooper onzes Heeren?

Ik antwoord. Als wij zeiden: de H. Joseph overtreft in deugd en volmaaktheid, op uitzondering van Maria na, al de overige heiligen, gaven wij niet onze eigene persoonlijke meening, maar beriepen wij ons op het gezag van heilige en geleerde schrijvers. Ja, op hun gezag houden wij het als zeker vast, dat Joseph zelfs den grooten Voorlooper des Messias in heiligheid verre te boven gaat, en dit op grond der degelijke redenen, die hiervoor aangehaald werden door twee niet te versmaden godgeleerden, Suarez namelijk en Cornelius a Lapide, wier woorden wij reeds vroeger hebben aangevoerd. Ook de H. Alphonsus heeft zich hierover op de meest stellige wijze verklaard, als hij zegt dat het geen twijfel duldt, of Joseph's verdiensten hebben die van *alle* andere heiligen (dus ook die van Joannes) overtroffen. Indien immers de leer der godgeleerden waar is, zegt

1) Matth. XI. 11.

hij, dat aan de meerdere maat van verdiensten eene meerdere maat van genaden beantwoordt, hoe zouden wij dan niet aannemen, dat hij, die boven allen heeft uitgemunt in verdiensten, evenzeer in volmaaktheid en deugd, die immers het product zijn der genade, heeft uitgemunt? 1) Werd ons dit vroeger niet even stellig te verstaan gegeven door den H. Franciscus van Sales, toen hij verklaarde, dat de deugden der Moeder Gods zoo volmaakt in Joseph's ziel als in een spiegel weêrkaatst werden, dat men tusschen beider heiligheid te nauwernood eenig verschil kon bespeuren? Wie zal zulks van de heiligheid des H. Joannes durven staande houden? — Ook de H. Leonardus a Portu Mauritio, wij hebben het bereids opgemerkt, was deze meenig toegedaan.

Wij willen ons korthedshalve bij deze weinige getuigenissen bepalen. Het ware overigens niet moeilijk er vele andere bij te voegen. Want alle christelijke schrijvers der twee laatste eeuwen zijn het hieromtrent met elkan- der volmaaktelijk eens.

Doch komen we tot de rechtstreeksche oplossing der hiervóór aangegevene bezwaren.

De eerste schijnbare tegenstrijdigheid ligt daarin, dat Christus onze Heer verklaard heeft: Joannes de Dooper zou de grootste zijn onder alle kinderen der vrouwen. Ziehier wat de geleerde Suarez, aangehaald door Bene-

1) Preek over den H. Joseph.

dictus XIV, en deze geleerde Paus zelf bij die plaats van het evangelie aanteekenen. Uit den geheelen samenhang van Jesus' rede, zeggen zij, blijkt het, dat Hij zijn heiligen Voorlooper als den grootsten *aller profeten* wilde verheffen; en dus, voegen zij er bij, slaat zijne vergelijking alleen op de heiligen des Ouden Verbonds, niet op de heiligen der Nieuwe Wet. Joseph nu moet onder de heiligen des Nieuwen Testaments gerekend worden. Dus, zoo besluiten zij, wordt door deze vergelijking de H. Joseph geheel en al buiten spel gelaten. Men kan derhalve uit dit gezegde des Zaligmakers niets ten zijnen nadeele opmaken. Doch hooren we hen. „*Suarez* houdt het voor waarschijnlijk,” zegt de geleerde Paus *Bened. XIV*, „dat de H. Joseph eene volmaaktere genade heeft ontvangen dan de H. Joannes de Dooper zelf; dit trouwens volgt uit deze zijne woorden (in 3 part. D. Thom. Tom. 2 Disput. 8 Sect. 2. pag. 80. Col. 2): „Het is waarschijnlijk, dat Joseph eene volmaaktere genade heeft verworven dan Joannes de Dooper, als hebbende hij eene voortreffelijker bediening vervuld en meerdere geschikte gelegenheden gehad om in genade en liefde aan te groeien, wat overigens daardoor bevestigd wordt dat God de genade overeenkomstig iemands bediening en waardigheid uitdeelt, zoo als in de aangehaalde plaatsen de H. *Thomas* zegt. Welnu wij hebben het bewezen, dat Joseph's bediening daarom voortreffelijker was, omdat zij tot eene hoogere orde behoorde. Moet het dan bevreemden, indien hij eene volmaaktere genade heeft verkre-

gen?" 1) Tot nadere bevestiging dezer leer voert de groote Paus ook *Cornelius a Lapide* aan, die in zijne verklaringen over het 1ste Hoofdstuk van Matthæus aldus spreekt: „Joseph bezat eene uitmuntende heiligheid en werd door God toegerust met uitstekende natuur- en genadegaven: en wel zoo zeer dat er destijds geen man zoo heilig of zoo waardig was om met de Moeder Gods verloofd te worden. Van daar, dat Franciscus Suarez als waarschijnlijk houdt, dat Joseph in genade en glorie de Apostelen ja ook zelfs Joannes den Dooper voorbijstreeft, als zijnde zijne bediening voortreffelijker geweest dan de hunne. Immers vader en voogd van Christus te wezen is meer dan zijn heraut en voorlooper te zijn" 2). Dit alles hou-

1) Lib. IV. P. 2. cap. 20. No 41: Probabile existimat (*Suarez*) Sanctum Josephum perfectiorem gratiam obtinuisse ipsomet S. Joanne Baptista, uti desumitur ex his ejus verbis in 3 part. D. Thomæ, Tom. 2. disp. 8 sect. 2. pag. 80. col. 2." „Quia probabile est, Josephum perfectiorem gratiam esse assequutum quam Joannem Baptistam, quia excellentius munus habuisse videtur, et majorem opportunitatem, pluresque occasiones crescendi in gratia et caritate: et hinc sumitur confirmatio, quia Deus confert gratiam ministerio et dignitati accomodatam, ut iisdem locis citatis Divus Thomas dicit. Sed ostendimus, probabile esse, Josephi munus eo fuisse excellentius, quod ad altiorem ordinem pertinuit. Quid ergo mirum, quod majorem gratiam acceperit?

2) L. cit. „Sequitur *Cornelius a Lapide* in Comment. in Matth. Cap. I pag. 48. in fine editionis Antverpiensis. Quinto Joseph fuit eximie sanctitatis, ac eximiis naturæ et gratiæ dotibus a Deo instructus; adeoque illo sæculo non fuit vir sanctior, aut dignior qui Matri Dei desponsaretur, unde Franciscus Suarez probabiliter opinatur, Josephum in gratia et gloria antecellere Apostolos et Joannem Baptistam, quia ejus officium illorum officio præcellerat; plus enim est esse Patrem et Rectorem Christi, quam Præconem et Præcursores ejusdem."

den S
midde
Matth
der v
Dooper
melen
bij L
deren
per;
ter de
— vo
tot h
Joann
gaat,
boven
I. in
laat,
des C
nymu
„Ik
zooal
allen
verge
beve

1)
vobis
autem
Cap.
anne

den Suarez en a Lapide staande (voegt Benedictus er onmiddellijk bij), niettegenstaande die schriftuurplaats bij Matth. XI: „*Voorwaar zeg ik u, onder de geboren en der vrouwen is geen grootere opgestaan dan Joannes de Dooper: en toch hij die de minste is in het rijk der hemelen is grooter dan hij;*” niettegenstaande ook die plaats bij Lucas VII: *Want ik zeg u, niemand onder de kinderen der vrouwen is grooter profeet dan Joannes de Dooper; en toch hij die de minste is in Gods rijk, is grooter dan hij*” 1). „Immers — vervolgt de geleerde Paus — volgens de bovenaangevoerde gezegden behoort Joseph tot het Nieuwe Testament. De waardigheid van den H. Joannes den Dooper, waardoor hij de overigen te boven gaat, waardoor hij allen overtreft, waardoor hij uitsteekt boven de Profeten, gelijk Augustinus zich uitdrukt (Serm. I. in Festo S. Joa. Bapt.), en de Patriarchen achter zich laat, die waardigheid wordt in betrekking tot de Vaderen des Ouden Verbonds beschouwd, gelijk dan ook na Hieronymus, Maldonatus op Matth. XI heeft aangeteekend. „Ik antwoord derhalve kort en duidelijk dat Joannes, zooals Hieronymus leert, hier niet onvoorwaardelijk met allen, maar met de heiligen des Ouden Verbonds wordt vergeleken”. Cornelius a Lapide — zegt Benedictus — bevestigt dit alles in het aangehaalde Hoofdst. XI. van

1) L. cit. No 42. „Haud urgente illo Matthæi cap. XI. „Amen dico vobis, non surrexit inter natos mulierum major Joanne Baptista; qui autem minor est in regno cælorum, major est illo.” Nec altero Lucæ Cap. VII. „Dico enim vobis, major inter natos mulierum Propheta Joanne Baptista nemo est; qui autem minor est in regno Dei, major est illo.”

Matth. door deze woorden: „Christus noemt dus hier Joannes den grootsten van allen; anders toch zou hij hieruit onjuist afleiden, dat Joannes meer is dan profeet; dit immers wil hij betoogen. Versta dit dan van de menschen des Ouden Verbonds, van al het voorbij zijnde tijdsverloop tot aan Christus toe” 1). En opdat de lezer niet twijfele of Benedictus ondanks die vele aanhalingen van andere schrijvers zelf wellicht dit gevoelen niet aankleeft, voegen wij er bij: ook hij maakt bepaaldelijk het gevoelen dier schrijvers tot het zijne wanneer hij t. a. p. N° 56 zegt: „Wat den H. Joannes den Dooper aangaat, 't is onnoodig die uitspraak van het elfde hoofdstuk van Matth. aan te halen: „er is onder de geborenen der vrouwen geen grootere opgestaan dan Joa. de Dooper”. Immers dit gezegde moet verstaan worden van de heiligen des Ouden Testaments en derhalve zijn hier noch Christus onze Heer, noch de allerzaligste Maagd,

1) L. cit. Sanctus etenim Joseph ex supradictis ad Novum pertinet Testamentum: Sancti autem Joannis Baptistæ dignitas, qua præcellit cæteros, eminet supra universos, antecellit Prophetas, supergreditur Patriarchas, uti loquitur S. *Augustinus* (Ser. I. in Festo S. Joa. Bapt. Pag. 372. Tom. 10. edit. Lugdun.) refertur ad Patres Veteris Testamenti, quemadmodum post S. *Hieronymum* notavit *Maldonatus* in Matth. Cap. XI. pag. 233. Breviter igitur et facile respondeo, Joannem, quemadmodum Hieronymus docet, non cum omnibus, sed cum solis sanctis Veteris Testamenti comparari. — Confirmat *Cornelius a Lapide* in cit. Cap. XI. Matth. pag. 244. Tacite ergo Christus hic Joannem vocat omnium maximum; alioquin enim non recte hinc concluderet, Joannem esse plus quam Prophetam, quod tamen probare interdicit. Intellige hoc de hominibus Veteris Testamenti, præcedentis scilicet sæculi usque ad Christum.

noch
vroe
als
Zieh
ten
Oud
3 p
ning
maa
der
sluit
gevo
Fest
zelf
die
den
gest
des
list
wan
tus
de
gew
der

1)
tista
inter
tur
Beat

noch de heilige Apostelen er in begrepen" 1). Reeds vroeger had die beroemde Paus geleerd dat Joseph te recht als een heilige der Nieuwe Wet moet beschouwd worden. Ziehier zijne woorden: „In den eigenlijken en volstrekten zin kan men niet zeggen dat de H. Joseph tot het Oude Verbond behoort, zooals Suarez geleerd heeft (in 3 part. D. Thomæ Tom. 2 Disp. 8. Sect. 1). De bediening van Joseph behoort niet tot het Nieuwe Verbond, maar eigenlijk ook niet tot het Oude: zij slaat op beider Stichter, op den Hoeksteen die beide aan elkander sluit." „Diezelfde meening," zegt Benedictus, „wordt ook gevolgd door den reeds meermalen vermelden Guyet (de Festis propriis Sanctorum Lib. I. Cap. 5 quæst. 8.) Hetzelfde houd ik met nog meerder recht staande omtrent die heiligen, welke men, ofschoon ze vóór Christus' lijdten en dus vóór de stichting van het verbond der genade gestorven zijn, niettemin vooral daarom tot het tijdvak des evangelies moet rekenen, wijl zij door den evangelist zelven geprezen worden; of althans door bloedverwantschap of maagschap in nauwe betrekking met Christus zelven staan. Dergelijke zijn: Zacharias en Elisabeth, de grijsaard Simeon en de profetesse Anna, om niet te gewagen van Joachim en Anna, de allerheiligste ouders der Moeder Gods, of van *Joseph* haar allerkuischsten brui-

1) L. cit. N. 56. Nec vero, quod attinet ad Sanctum Joannem Baptistam, necesse est confugere ad illud Matthæi Cap. XI. Non surrexit inter natos mulierum major Joanne Baptista. Cum enim hoc intelligatur quoad Sanctos Veteris Testamenti, nec Christum Dominum, nec Beatissimam Virginem, nec Sanctos Apostolos comprehendit.

degom: of eindelijk van Joannes, die Christus onzen Heer zelven gedoopt heeft en zijn voorlooper geweest is, enz." 1). — Nog duidelijker spreekt Suarez daaromtrent zijn gevoelen uit, wanneer hij zegt, dat zij allen, die den Zaligmaker als reeds gekomen gekend hebben, tot het N. Verbond behooren; zij daarentegen die in Hem als in den nog toekomstigen Verlosser geloofden, tot het Oude Verbond moeten gerekend worden. Immers uit dit grondbeginsel volgt noodzakelijk dat Joseph als een heilige der Nieuwe Wet moet beschouwd worden. Ziehier de woorden van Suarez: „De H. Thomas”, zegt hij, „leert eenvoudig weg (2. 2. qu. 174. a. 4. ad. 3.) dat Joannes bij het Nieuwe Testament behoort. En op deze wijze verklaart hij, hoe Joannes een grooter profeet heeft kunnen zijn dan Moyses, van wien geschreven stond in het laatste hoofdstuk van 't boek Deuteronomium: „Er

1) L. cit. No 14. *Proprie et absolute loquendo, dici nequit, Sanctum Josephum ad vetus Testamentum pertinere, sicuti docet Suarez, (in 3 part. D. Thomæ l. c.) Officium autem Josephi non pertinet ad novum Testamentum, neque proprie ad Vetus, sed ad utriusque Authorem et lapidem angularem, qui facit utraque unum. Et sequitur sæpe memoratus Guyet (de Festis propriis Sanctorum, l. c.). Idemque potiori jure assero de iis Sanctis, qui, licet ante Christi passionem, atque adeo ante conditam gratiæ legem e vivis excesserint, pertinere tamen ad Evangelii statum ex eo vel maxime reputandi sunt, quod ab ipsomet Evangelista commendentur; aut certe quod Christum ipsum propinquitate, seu carnis affinitate proxime attingant, quales sunt Zacharias et Elisabeth, Simeon Senex, et Anna Prophetissa, ut taceam Joachimum et Annam, Virginis Deiparæ parentes Sanctissimos, Joseph, sponsum ejus castissimum, Joannem denique Christi ipsius Domini Nostri Baptistam et Præcursores, etc.*

is 1
Moy
eene
Verl
tame
staar
gode
de C
hij c
gen
als
Deze
waar
het
sias'
beid
rech
gere

1)
Joann
Joann
erat
Moy
Testa
nistri
habet
Joann
præse
ma n
censi

is later in Israël nimmer een profeet verschenen gelijk Moyses." „Want hier ter plaatse", zoo zegt hij, „wordt eene vergelijking gemaakt met de profeten des Ouden Verbonds. Joannes echter behoort tot het Nieuwe Testament, welks bedienaren in aanzien zelfs boven Moyses staan, als hebbende zij een duidelijker begrip gehad der goddelijke dingen, gelijk men leest in den 2^{den} brief aan de Corinthiërs, 3de hoofdst." Door dit laatste woord geeft hij de reden van zijn gezegde aan: Joannes, wil hij zeggen heeft Christus ten volle gekend, en in Hem geloofd, niet als nog moettende komen, maar als reeds aanwezig.... Deze laatste reden komt mij met den H. Thomas het waarschijnlijkste voor. Daar immers het eigenaardige van het Oude Verbond in de belofte en afwachting des Messias' bestaat, moet hij (Joannes) die Hem niet meer verbeidde, maar met zijne oogen zag, onder dit opzicht te recht, niet tot het Oude maar tot het Nieuwe Testament gerekend worden" 1).

1) Disp. XXIV. Sect. VI. No 3, 4.: D. Thomas simpliciter dicit Joannem pertinere ad N. Testamentum. Et hoc modo explicat, quomodo Joannes potuerit esse major propheta quam Moyses, de quo scriptum erat Deuteron. ultimo: „Non surrexit ultra in Israël propheta sicut Moyses." Nam hoc loco, inquit, comparatio fit cum prophetis Veteris Testamenti: Joannes autem ad Novum Testamentum pertinet, cujus ministri præferuntur etiam ipsi Moysi, quasi magis clare speculantes, ut habetur 2 Cor. 3. Quo ultimo verbo rationem hujus rei indicat, quia Joannes aperte Christum cognovit, et in eum non jam venturum, sed præsentem credidit.... Hic vero posterior modus loquendi cum D. Thomas mihi magis probatur. Quia cum præcipua ratio Veteris Testamenti consistat in promissione et expectatione Messiae, qui jam illum non ex-

Wij vertrouwen, na al deze getuigenissen van de meest gezaghebbende schrijvers, dat onze lezer ons niet meer beschuldigen zal dat wij in strijd zijn met de uitspraak van Jesus aangaande zijn H. Voorlooper. Terwijl dezès eer ongeschonden gehandhaafd blijft, mag men uit die woorden evenwel niets opmaken ten aanzien van Jesus' voedstervader, met wiens heiligheid die van Joannes daar ter plaatse niet wordt in vergelijking gebracht.

Een ander bezwaar tegen Joseph's voorrang in heiligheid boven de andere heiligen en inzonderheid boven Joannes den Dooper ontstaat hieruit, dat men in de Litanie van alle Heiligen zijn naam vermeld vindt na dien des H. Voorloopers. Ook deze moeielijkheid heeft wel eenigen schijn maar geen grond.

Ziehier hoe zij door denzelfden geleerden Paus Benedictus XIV wordt opgeheven.

Men neme aanmerking, dat diezelfde Paus, vooraleer hij den stoel van Petrus beklom de bediening van *Promotor fidei* (Verdediger des geloofs) heeft waargenomen. In deze hoedanigheid werd hij aangezocht eene beredeneerde beslissing (*rotum*) uit te brengen omtrent de volgorde, die de naam van Joseph (zijn feest was reeds vroeger voor de geheele Kerk verplichtend geworden) in de Litanie van alle Heiligen behoorde in te nemen.

In zijn antwoord zegt Benedictus op de eerste plaats, dat men alleen uit de plaatsing van de namen der heili-

pectabat, sed praesentem intuebatur, sub ea ratione non ad vetus, sed ad novum Testamentum pertinere merito censebatur.

gen in die Litanie, hoegenaamd niets besluiten kan omtrent hunne meerdere of mindere heiligheid. „Zoo iets toch”, zegt hij, „zou zeer gevaarlijk wezen: wie immers kan, afgezien van eene goddelijke openbaring, weten of zeggen, dat de H. Antonius grooter in heiligheid is geweest dan een H. Benedictus; of dat de H. Agatha grootere heilige was dan de H. Lucia en zoo verder?” 1)

Vraagt gij hem verder, waarom Joseph dan na Joannes den Dooper geplaatst is, terwijl hij vóór de namen der Apostelen staat? Zoo antwoordt hij: Wjl Joannes een martelaar is moet hij vóór Joseph genoemd worden: Joseph gaat echter de Apostelen vooraf, omdat hij patriarch geweest is 1). Wat er ook van zij, de rangschik-

1) L. cit. No 46. Quia, hac via procedendo, tamquam certum admitteretur, Ecclesiam in litanii ordinem deducere a majori vel minori sanctitate sanctorum, quæ res periculosa videtur: quis enim est qui, seclusa revelatione divina, dicere possit S. Antonium majorem fuisse sanctitate Sancto Benedicto; vel S. Agatham majorem fuisse sanctitate Sancta Lucia et sic de cæteris?

1) L. cit. No 48. Si sanctus Josephus præponeretur sancto Joan. Baptistæ, et unus, et alter essent in classe Patriarcharum et Prophetarum, in hac classe confessor martyri præponeretur, quod non videtur admitendum. Et No 56. Momentum in eo consistit, quod S. Joan. Baptista pertinet ad novum Testamentum.... Cumque in Litanii sanctorum s. Joan. Baptista præferatur Apostolis, absurdum non est, aliquem ad novum Testamentum pertinentem præmitti ipsis Apostolis, vel quia est in classe Patriarcharum, vel Prophetarum, vel quia ante dictos Apostolos mortuus est. Quæ omnia, sicuti non minus conveniunt S. Joan. Baptistæ, quam S. Josepho, ita efficiunt, ut sicut ille præfertur Apostolis in Litanii, ita huic eadem prælatio in Litanii concedenda sit.

king der namen pleit noch voor noch tegen den roep van heiligheid van hen die daar vermeld worden.

Derhalve ook dit bezwaar doet aan onze vroegere, als allerwaarschijnlijkst voorgestelde meening, niet de minste afbreuk.

Wat eindelijk de derde opwerping aangaat, dat namelijk het feest van den H. Joannes den Dooper met grootere plechtigheid in de Kerk gevierd wordt dan dat des H. Josephs, ook deze wordt grondig weêrlegd door Suarez, wanneer hij aldus schrijft: „Men kan uit de gebruiken en het gezag der Kerk hoegenaamd geen bewijsgrond aanvoeren tegen onze meening [welke die meening is behoeft niet meer gezegd te worden]: anders zou men ook moeten besluiten, dat de H. Joseph minder in aanzien is dan een H. Laurentius, ja minder zelfs dan de kerkleeraars en alle overige heiligen, wier feest de Kerk met grootere plechtigheid viert. Dit ware evenwel valschen en ongegrond, omdat de Kerk in de wijze van een of anderen heilige te vereeren niet altijd uitgaat van de grootere heiligheid: anders zou Laurentius voor grooter heilige moeten gehouden worden dan vele Apostelen. Zij ziet derhalve op andere redenen en omstandigheden, te weten op de bediening die een heilige in de Kerk heeft waargenomen; op eene of andere bijzondere nuttigheid die zulk feest aanbrengt; of op de meerdere stichting der Kerk; eindelijk nog op de grootere bekendheid des heiligen en dergelijke omstandigheden meer” 1).

1) Disp. VIII. Sect. II. No 6. Ex usu Ecclesiae et auctoritate nullum potest sumi argumentum; alias concludendum esset, S. Josephum

Ei
het t
eeuv
dan i
tot d
meer
Wi
delen
opme
zal h
heid
men
ders
zegt
zen l
vader
schou
passe
zoo g
tijden
worte
vruch
esse in
Eccles
to: qu
aliquen
Apost
videlic
Eccles
hujusm

Eindelijk zou men nog kunnen vragen: Maar hoe is het toch te verklaren dat de H. Joseph vooral in de eerste eeuwen, ja zelfs in latere tijden veel minder vereerd werd dan in onze dagen? Een ieder ziet toch hoe de devotie tot dien glorievollen Heilige heden ten dage al meer en meer toeneemt.

Wij hopen later deze vraag meer breedvoerig te behandelen. Voor alsnog zij het voldoende hier eene schoone opmerking van Benedictus XIV aan te halen. De lezer zal hierin eene nieuwe reden vinden om Gods voorzienigheid over zijne H. Kerk te bewonderen. Hij erkent dat men in vroegere eeuwen de feesten des H. Voedstervaders onzes Heeren met minder luister vierde. Dit nu, zegt hij, was daaraan toe te schrijven dat men te vreezen had of men Joseph niet wellicht, in plaats van pleegvader, als natuurlijken vader van J. C., zou gaan beschouwen. „Eene dergelijke handelwijze was derhalve passend voor die tijden toen de geloofsgeheimen nog niet zoo grondig gekend werden, maar voegt niet aan onze tijden, nu door Gods genade het geloof diep genoeg geworteld is, gelijk de Voortzetter van Bollandus dit godvruchtig en geleerd verklaren (in het leven des H. Josephs):”

esse inferiorem Laurentio, imo et Doctoribus et omnibus Sanctis, quos Ecclesia majori solemnitate colit, quod falsum esset et sine fundamento: quia ecclesia non semper nititur majori sanctitate in modo colendi aliquem Sanctum; alias esset Laurentius existimandus sanctior multis Apostolis. Considerat ergo alias rationes et circumstantias: ministerium videlicet quod in Ecclesia habuit; singularem aliquam utilitatem; vel Ecclesiae aedificationem majorem; denique notitiam et cognitionem et alia hujusmodi.

„Dezelfde reden”, zoo spreken zij, „die God kan hebben bewogen, om, vooraleer Hij zijn Zoon aan de wereld en de Joden openbaarde, deszelfs pleegvader Joseph uit dit leven te roepen, schijnt eveneens onder vele andere te kunnen worden aangegeven, waarom de openbare vereering des H. Josephs niet met dien der maagdelijke Moeder van God door de Apostelen bij de verspreiding des geloofs overal ter wereld verbreid werd, of ten minste door de opvolgers der Apostelen, even als die der HH. Martelaren werd ingevoerd. Men meende namelijk, dat het voor volken, die nog onbedreven waren in de geheimen des geloofs, gevaarlijk was met al te veel nadruk iemand aan te prijzen, wiens al te druk herhaalde lof aan de geloofwaarheid van Christus' geboorte uit eene maagd eenigermate had kunnen schaden. Ook werd Joseph gerekend als te behooren tot het Oude Testament; immers hij was gestorven vóór de verspreiding der evangelische wet. De Martelaren, die zich voor de verdediging dier wet hadden laten dooden, werden meer ter vereering voorgesteld om de geloovigen te midden der vervolgingstijden aan te wakkeren. Doch toen eenmaal het geloof genoegzaam gevestigd was, belette niets meer om ook aan hen de kerkelijke eer te schenken, die zonder bloedvergieten door uitstekende daden van deugd de Kerk hadden verheerlijkt. Toen was er niets meer tegen, om ook hem in de gewijde godsdienstoefeningen eene plaats in te ruimen, van wien in het evangelie met zulken lof gewaagd wordt, al is hij dan ook vóór de verkondiging

des
den
hoof
om
stelle
van
open
eind
vatti
Jose

1)
bus n
subse
des s
landia
quæ
daeis
vita,
sephi
rit to
cessor
tur r
comm
re; e
gatan
lius
tione
tus
luxer
non
gelio

des Evangelie's gestorven" 1). Het is met andere woorden gezegd: de geloovigen waren in de eerste eeuwen, uit hoofde van hun te weinig verlicht geloof, nog niet vatbaar om de waarde van Josephs eerdienst te kunnen op prijs stellen. Bij deze eerste reden voegt de H. Bernardinus van Siëna ook deze: Men heeft Joseph een tijd lang den openbaren eerdienst in Gods Kerk niet geschonken ten einde aldus van de zijde der ketters alle ergerlijke opvattingen te voorkomen. 't Was eveneens hierom dat men Joseph nooit vader noemde, dan met bijvoeging van 't

1) L. cit. No 15: Hæc et similia bene congruebant temporibus, quibus mysteria fidei non erant adeo perspecta, sed profecto non congruunt subsequentibus et postremis nostris temporibus, quibus, Deo dante, fides satis est corroborata; uti pie et docte explicant Continuatores Bollandiani in Vita S. Josephi, in commentario historico § 2. Eadem causa quæ potuit movisse Deum, ut, antequam Filium suum mundo et judæis manifestaret, putativum illius Patrem Josephum tolleret ex hac vita, videtur etiam inter plures alias posse allegari, ob quam Divi Josephi non æque ac Virginis Deiparæ cultus una cum christiana fide fuerit toto orbe propagatus per Apostolos, vel saltem ab Apostolorum successoribus æque ac SS. Martyrum institutus. Nempe periculosum videbatur rudibus ad fidei mysteria gentibus eum magnopere prædicare, cujus commendatio frequens virginei partus fidem posset utcumque labefactare; et ad vetus Testamentum pertinere videbatur Josephus ante promulgatam legem gratiæ mortuus, pro cujus defensione occisi martyres utilius proponebantur honorandi ad excitamentum fidelium inter persecutiones certantium. Fide tamen jam satis corroborata, et ecclesiastici cultus honore etiam ad eos, qui citra sanguinem egregiis virtutum præluxere exemplis, laudabiliter traducto, visum est rationi congruum, ut non omnino prætermitteretur in sacris, cujus tanta laus erat in Evangelio, quamvis ante Evangelium defuncti.

bepalingswoordje „vermeende vader of pleegvader” 1).

En hiermede sluiten wij dit eerste hoofdstuk. Moge de vrucht bij het lezen deszelfs deze zijn: meer en altoos meer overtuigd te worden van de uitstekende heiligheid van dien uitverkoren man, dien het Evangelie een bij uitnemendheid „rechtvaardige” noemt. Moge ook daardoor bij ons allen een steeds vuriger verlangen worden geboren om door navolging van Josephs groote deugden zijne bescherming en voorspraak waardig te worden. Die navolging van zijn heiligen levenswandel zal ons nog gemakkelijker worden, wanneer wij in de volgende bladzijden meer in 't bijzonder die groote deugden des Heiligen hebben bewonderd.

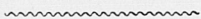
1) Art. II. Cap. II. Propter vitandum scandalum hæreticorum; unde nec nominant eum Patrem, nisi cum determinatione scilicet putativi.

I
men
naa
onn
van
wij
stig
mo
H.
's n
vaan

1)
2)
cogn
3)
tum

II. HOOFDSTUK.

De goddelijke deugden in Joseph beschouwd.

I.

Josephs groot Geloof.

De eerste aller deugden is het *Geloof*. Het geloof immers moet vóór alles ons aangenaam maken aan God, naar dat woord des Apostels: „Zonder geloof nu is het onmogelijk Gode te behagen” 1), en dat andere woord van den grooten kerkvader Ambrosius: „Hieruit leeren wij dus, dat vóór al het overige het geloof ons een gunstigen toegang bij God moet verleenen” 2). Datzelfde moeten wij afleiden uit de bekende verklaring van het H. Concilie van Trente: „Het geloof is het begin van ’s menschen zaligheid, de grondslag en wortel aller rechtvaardigmaking” 3).

1) Hebr. XI. 6.

2) De Cain et Abel Lib. II. Cap. II. T. 14. Col. 343. Hinc ergo cognoscimus quod ante omnia fides nos commendare Deo debeat.

3) Sess. VI. Cap. 3. Fides est humanæ salutis initium, fundamentum et radix omnis justificationis.

De engelachtige Leeraar, de H. Thomas van Aquine, dit alles samenvattende, geeft er volgens zijne gewoonte, een duidelijk bewijs van: „Immers,” zegt hij, „het laatste einde moet eerst in het verstand zijn, om vervolgens in den wil af te dalen; de wil toch kan zich niet tot iets heenkeeren, dan voor zooverre dit door het verstand is opgevat” 1).

Laten wij, om de grootheid van Josephs geloof des te juister te kunnen waardeeren, met de godgeleerden voorop stellen, dat 's menschen geloof, al naar gelang het meerdere of mindere waarheden met meerdere of mindere vaardigheid en onwrikbaarheid aanneemt, ook meer of minder volmaakt is. Is het van dien aard, dat het vele waarheden omvat, zoo kan men het stoffelijk (*materialiter*) groot heeten. Is het dus gesteld, dat het de voorgestelde waarheden, en wel vele in getal, met groote vaardigheid en ongewone vastheid aanneemt, dan is het nog daarenboven vormelijk (*formaliter*) groot te noemen.

Josephs geloof was groot onder beide opzichten. Het strekte zich vooreerst uit tot een zeer groot getal geopenbaarde waarheden: het was derhalve stoffelijk groot.

En inderdaad. Wie durft hem eene veelomvattende kennis der door God geopenbaarde waarheden ontzeggen? Als patriarch en de heiligste onder de kinderen Israëls

1) 2. 2. qu. 4. a. 7. Ipse autem ultimus finis oportet quod prius sit in intellectu quam in voluntate: quia voluntas non fertur in aliquid, nisi prout est in intellectu apprehensum. Unde cum ultimus finis sit quidem in voluntate per spem et charitatem, in intellectu autem per fidem, necesse est quod fides sit prima inter omnes virtutes.

had hij, volgens de leer des H. Thomas', een klaar en duidelijk begrip van den joodschen godsdienst en deszelfs ceremoniën. Ziehier hoe de groote Leeraar zich uitdrukt; de lezer zal verder oordeelen, of wij op grond zijner uitspraak niet vrij onze bewering mogen staande houden: „Na Adam's zondeval heeft men het geheim der menschwording van Christus uitdrukkelijk geloofd, niet slechts met betrekking tot zijne menschwording, maar ook met betrekking tot zijn lijden en zijne verrijzenis, waardoor het menschdom van den dood en de zonde bevrijd wordt. Hoe toch had men anders zoo wel vóór het bestaan der wet als gedurende de wet, door zekere offeranden, het lijden van Christus kunnen vóórafbeelden? De meer volmaakten onder de Joden kenden uitdrukkelijk derzelver beteekenis; de minder volmaakten hadden er onder den sluier dier offers, welke zij geloofden door God ingesteld te wezen met het oog op den toekomstigen Christus, een eenigzins omsluiërd begrip van. En, gelijk wij boven zeiden (Quæst. I. art. 7.) die meer volmaakten onder hen kenden de dingen, die tot de geheimen van Christus behooren zooveel te duidelijker, als zij meer nabij waren aan Christus' tijd" 1).

1) 2. qu. 2. a. 7. Post peccatum autem fuit explicite creditum mysterium Incarnationis Christi, non solum quantum ad incarnationem, sed etiam quantum ad passionem et resurrectionem quibus humanum genus a peccato et morte liberatur. Aliter enim non præfigurassent Christi passionem quibusdam sacrificiis et ante legem et sub lege, quorum quidem sacrificiorum significatum explicite majores cognoscebant: minores autem sub velamine illorum sacrificiorum, credentes ea divinitus esse disposita de Christo venturo, quodammodo habebant velatam cogni-

En nu — wie stond ooit nader bij Christus dan zijn voedstervader? Mogen wij dus niet als ontwijfelbaar vaststellen, dat Joseph een zeer juist begrip had van de geheimen van de menschwording, van het lijden en van de wonderdadige verrijzenis van Jesus? Voegen wij er bij: en evenzeer van het nog ondoorgrondelijker geheim der Allerh. Drievuldigheid, het verhevenste van onzen ganschen heiligen godsdienst? Ook dit steunt op het gezag van denzelfden H. Leeraar: „Men moet aannemen,” zegt hij, „dat het geheim van Christus' menschwording niet uitdrukkelijk geloofd kan worden, zonder het geloof aan de Drieëenheid Gods. Immers in het geheim van Christus' menschwording ligt vervat, dat de Zoon Gods het vleesch heeft aangenomen; dat Hij door de genade des H. Geestes de wereld hernieuwd heeft, en wederom dat Hij van den H. Geest is ontvangen geworden. En om die reden is het met het geheim der H. Drievuldigheid op dezelfde wijze gegaan als met het geheim van Christus' menschwording, dat uitdrukkelijk door de meer volmaakten, ingewikkelderwijze en als verhuld door de minder volmaakten, geloofd werd” 1).

tionem. Et sicut supra (Qu. 1. a. 7.) dictum est, ea quæ ad Mysteria Christi pertinent, tanto distinctius cognoverunt, quanto Christo propinquoires fuerunt.

1) L. cit. a. 8. Respondeo dicendum, quod mysterium incarnationis Christi explicite credi non potest sine fide Trinitatis: quia in mysterio incarnationis Christi hoc continetur, quod Filius Dei carnem assumpsit; quod per gratiam Spiritus Sancti mundum renovaverit, et iterum quod de Spiritu Sancto conceptus fuerit; et ideo eodem modo quo mysterium incarnationis Christi ante Christum fuit explicite creditum a

Men kan zich met deze meening des te gereedelijker vereenigen, wanneer men bedenkt, dat onze H. Joseph, als godvreezend Israëliet, Gods heilig geschreven Woord in hooge waarde hield en hierom ongetwijfeld de boeken der profeten en der psalmen onophoudelijk doorbladerde. En wie twijfelt er aan of de geest Gods heeft Joseph bij dit lezen der H. Schrift omtrent den waren zin der woorden, dien Hij zelf had ingegeven, bijzonder verlicht? Wij willen daarmede niet zeggen, dat hij van de daarin vervatte geheimen een in alle deelen volledig begrip opdeed of derzelver kleinste bijzonderheden kende. Maar zeker toch had hij daardoor eene duidelijke kennis dier geheimen opgedaan in hunnen algemeenen samenhang.

Dat hij de H. Schriftuur bezat, getuigen ons de Vaders. De H. Chrysostomus vraagt, waarom de engel, toen hij aan Joseph verscheen, om hem bekend te maken met het geheim van Maria's moederschap hem naar de voorzegging van Isaïas verwees, zeggende: „Dit alles nu geschiedde, opdat vervuld zou worden wat van den Heer gesproken is door den profeet die zegt: „Zie de Maagd zal bevrucht worden en eenen Zoon baren en men zal zijnen naam heeten Emmanuël!” En hij antwoordt: (*) „Hij verwijst Joseph tot Isaïas, opdat hij

majoribus, implicite autem et quasi obumbrate a minoribus, ita etiam et mysterium Trinitatis.

(*) Het is hier de vraag niet, in hoe verre de H. Chrysostomus gelijk heeft met de woorden van Matthæus I. 22. 23. als woorden van den engel te beschouwen en niet van den evangelist. Het is tot mijn bewijs voldoende, dat hij het er voor hield: Joseph begreep de H. Schrift

bij zijn ontwaken, mocht hij de pas gesproken woorden des engels ook vergeten hebben, zich dan ten minste de woorden van den Profeet, in wier overweging hij van jongs af was opgevoed, herinneren zou en daardoor wat hem de engel gezegd had indachtig worden. van den Profeet immers zou hij niet iets ontzettends hooren, maar eene zaak, waarmede hij zich in den geest reeds lang gemeenzaam had gemaakt" 1). — Theophylactus verklaart hetzelfde: „Dit alles nu is geschied, opdat vervuld zou worden, wat van den Heer door den profeet gesproken is." Denk niet, dat deze dingen pas kortelings Gods goedvinden hebben mogen wegdragen. Neen, maar reeds in vorige dagen en zelfs van den beginne af. Immers, o Joseph, gij kent de profeten, daar gij in de wet ervaren zijt" 2).

Ja, Joseph was ervaren in de kennis van Gods heilige wet. Hij had zich vertrouwd gemaakt met de voorspellingen der profeten en overwoog den diepen zin hun-

en begreep ze zóó wel, dat de engel, toen deze hem het geheim der menschwording meddeelde, hem niets ongehoords openbaarde, wijl hij het immers reeds zelf in Isaías gelezen heeft.

1) Hom. 5 in Matth. Tom. 57. Col. 56. Jam vero Josephum ad Isaiam remittit, ut si experrectus verborum ipsius, utpote recens dictorum, oblitus esset, prophetarum, in quorum meditatione nutritus fuerat semper, recordatus, quæ dicta sibi erant, retineret. Nihil enim stupendum, sed rem sibi hanc multo tempore meditantem familiarem, auditurus erat a propheta.

2) T. 123. Col. 153. „Hoc autem totum factum est, ut adimpleretur quod dictum est a Domino per prophetam dicentem." Ne putes, quod nuper hæc placere incæperint Deo, sed superioribus sæculis et ab initio. Scis enim, o Joseph, prophetas, utpote in lege doctus.

ner woorden dag en nacht, gelijk David van den rechtvaardige zegt: „En hij houdt zijne wet voor oogen dag en nacht” 1). Zeker heeft dan ook Joseph met al de rechtvaardigen vóór Christus’ komst vurig uitgezien naar dien zoo lang beloofden Verlosser. Wat zeg ik? Zeker was hij hierom een dier vele rechtvaardigen, die bepaaldelijk omstreeks dien tijd den Verlosser als reeds aanstaaende verwachtten. Klaarblijkelijk immers was zulks het geval met den grijsaard Simeon, de profetesse Anna en anderen, van welke ons de H. Evangelist Lucas gewaagt in het tweede hoofdstuk van zijn evangelie 2). Ja, wat in ’t bijzonder den H. Simeon betreft, hij verwachtte Hem niet alleen met heilig ongeduld en een onbeperkt vertrouwen, maar met algeheele zekerheid. Immers, hij had, naar luid van ’t evangelie zelf, de openbaring van den H. Geest ontvangen, dat hij den dood niet smaken zou, vooraleer hij den gezalfde des Heeren zou hebben gezien 3). „Maar waaraan toch”, vraagt Cornelius a Lapide, „heeft Simeon dit bijzonder voorrecht te danken gehad uit den mond van den H. Geest te mogen vernemen, dat de Verlosser nog gedurende zijne levensdagen komen zou? ’t Was ongetwijfeld — antwoordt hij — ter belooning van de groote vurigheid zijner verwachting.” Maar, durf ik er bijvoegen, als de vurigheid zijner verlangens den H. Grijsaard Simeon waardig maakte die

1) Psalm I. 2.

2) Luc. II. 25. 38.

3) Luc. II. 26.

voorspelling van den hemel te hooren; dan komt het mij als hoogst waarschijnlijk voor, dat God de H. Geest ook aan den toekomstigen voedstervader des Messias' dezes op handen zijnde komst zal geopenbaard hebben, gelijk Hij hem later herhaalde reizen in de diepste geheimen van Jesus' leven heeft ingewijd door tusschenkomst der engelen. Gelijk dan Joseph van Egypte, die eene levende afbeelding was van onzen H. Joseph, de gaaf der verklaring van geheimzinnige droomen ontving, zoo ontving Jesus' voedstervader (houden wij) de nog veel verhevenner gave van voorwetenschap der geheimen van onzen heiligen godsdienst. Op dezen grond geeft de groote Paus Benedictus XIV aan Joseph den naam van profeet. „Er is weinig tegen — zegt hij — om Joseph patriarch te noemen; naardien hij patriarch en tevens profeet mag geheeten worden” 1). Hij bewijst vervolgens, hoe Joseph op volmaakter wijze een patriarch der christenen is dan Abraham van de Joden, en gaat dan voort te bewijzen, hoe hij den naam van profeet waardig is: „Dat hij echter ook profeet genoemd mag worden”, zegt hij, „blijkt uit het aangevoerde eerste hoofdstuk van het evangelie des H. Matthæus. „Terwijl hij nu dit dacht te doen, zie, daar verscheen hem in den droom een engel des Heeren en zeide: Joseph, zoon van David, schroom niet Maria, uwe vrouw tot u te nemen; want wat in

1) Lib. IV. Cap. 20. No 57. Parum obstat, quod sanctus Joseph non sit patriarcha, quandoquidem patriarcha dici potest, et simul propheta.

haar geboren is, is van den H. Geest. En zij zal eenen zoon baren, en gij zult zijnen naam heeten Jesus; want Hij zal zijn volk zalig maken van hunne zonden". En hierom laat Isidorus de Isolanis er te recht op volgen in zijne *Summa de Donis S. Josephi part. 3. cap. 18*: „Immers de eigenschappen der profeten zijn drie in getal: eene bovennatuurlijke verlichting (want niet is ooit door eens menschen wil eene profetie aangebracht, maar door ingeving van den H. Geest hebben heilige menschen Gods gesproken,) de verklaring der H. Schrift en de onthulling der verborgen dingen. Van daar werden zij ook profeten genoemd, omdat zij spraken over dingen, die voor de zinnen verborgen zijn. Al deze drie eigenschappen hebben de profeten bezeten in een schemerlicht en in figuren, ook in duistere visioenen. Joseph daarentegen, bestraald door een engelachtig licht, heeft het verheven geheim van den Zone Gods klaarder gekend, het geheim, waarop volstrekt al de profeten doelen. Dit kennende, begreep hij ook allergrondigst de verborgenste beteekenissen der heilige letteren, en nu was hij er op uit om dit geheim ten gestelden tijde aan het gansche menschedom bekend te maken door dienzelfden Zoon Gods op te voeden". Ditzelfde, voegt Benedictus er bij, wordt door Perez uitvoeriger verklaard" 1).

1) L. cit. Quod vero ille (Joseph) dici possit etiam propheta, desumitur ex allato Cap. I. Evangelii S. Matthæi: Hæc autem eo cogitante, ecce Angelus Domini apparuit in somnis ei, dicens: Joseph fili David, noli timere accipere Mariam conjugem tuam; quod enim in ea natum est de Spiritu Sancto est. Pariet autem filium, et vocabis nomen

Het geloof des H. Josephs reeds zoo veel omvattend geworden door al wat wij tot hiertoe besproken hebben, breidde zich over eene nog veel ruimere sfeer uit van den dag af, dat hij in dagelijkse en vertrouwelijste aanraking kwam met den Verlosser in persoon, met zijn goddelijken pleegzoon Jesus Christus. ô Wat al geheimen en hemelsche dingen zal hij niet van Jesus geleerd hebben! In het H. Evangelie lezen wij, hoe de apostel der liefde, de H. Evangelist Joannes, gedurende het laatste avondmaal op Jesus' borst mocht rusten. Toen peilde hij den afgrond van Jesus' liefde voor het menschedom; daar blikte hij met adelaarsoogen de zon der gerechtigheid tegen; toen deed hij over Jesus' godheid die diepzinnige kennissen op, welke hij ons later in zijne evangeliebeschrijving heeft meêgedeeld". Niemand trouwens", zegt Augustinus, „heeft over de godheid des Heeren geschreven, gelijk hij. Hij ontboezemt ons wat hij aan Jesus' borst

ejus Jesum: Ipse enim salvum faciet populum suum a peccatis eorum. Ideoque ad rem subjecit Isidorus de Isolanis in sua summa de Donis S. Josephi Part. 3. Cap. 18: Enimvero prophetarum tres sunt proprietates. Superior illuminatio, non enim voluntate humana allata est aliquando prophetia, sed Spiritu Sancto inspirati locuti sunt sancti Dei homines. Scripturarum interpretatio: occultorum propositio. Unde etiam prophetæ dicuntur quasi a sensibus occulta loquentes. Et hæc tria evenere prophetis in lumine adumbrato, et in figuris, etiam ænigmatibus. Joseph vero, lumine angelico illustrante, clarius cognovit Mysterium Filii Dei, quod omnium pariter est prophetarum finis: quo cognito, sacrarum litterarum sensus abditissimos intellexit profundissime, sategitque ut ipsum mysterium opportuno tempore toti manifestaretur orbi, eumdem Filium educando. Pluribusque prosequitur Perez in sua Lapidicina sacra. Sect. 20. No 250.

had gedronken. Want voorwaar niet zonder reden wordt van hem in het evangelie verhaald, dat hij bij het avondmaal op de borst des Heeren mocht rusten. Hij dronk heimelijk uit dien boezem. Maar wat hij in 't geheim gedronken heeft, dit heeft hij openlijk ontboezemd" 1). Ook de H. Kerk roept uit in haar Officie op het feest des H. Joannes': „Hoog te vereeren is de gelukzalige Joannes, die gedurende het avondmaal op de borst des Heeren heeft mogen aanliggen!" 2). En nog: „Deze is de apostel, die op de borst des Heeren bij het avondmaal gerust heeft! Zalige apostel, aan wien de hemelsche geheimen geopenbaard werden! Hij heeft de stroomen van zijn Evangelie uit de heilige bron van de borst onzes Heeren met lange teugen gedronken" 3).

Maar gij dan, ô heilige voedstervader mijns Heeren, ô driewerf zalige Joseph! Hoe dikwerf mocht gij niet dienzelfden Jesus aan uw vaderlijk harte drukken! Hoe dikwerf mocht gij niet de woorden des eeuwigen levens uit Jesus' mond vernemen! Wat al geheime samenspraken hadt

1) Tract. in Joa. 36. Tom. 35. Col. 1662. De Domini divinitate, quomodo nullus alius, est locutus. Hoc ructabat quod biberat. Non enim sine causa de illo in isto ipso evangelio narratur, quia et in convivio super pectus Domini discumbibat. De illo ergo pectore in secreto bibeat; sed quod in secreto bibit, in manifesto eructavit.

2) Valde honorandus est B. Joannes qui supra pectus Domini in cœna recubuit!

3) Ipse est apostolus, qui supra pectus Domini in cœna recubuit. Beatus apostolus, cui revelata sunt secreta cœlestia. Fluente evangelii de ipso sacro Dominici pectoris fonte potavit.

gij niet met Hem! Wat al vertrouwelijke mededeelingen stortte Jesus niet in uwen boezem uit! En wat al diepe en uitgebreide kennissen moesten die gesprekken niet uitwerken in uw zoo hoog verlichten geest! Verklare dit wie het begrijpt. Maar wie begrijpt zulks?

Dit staat dan vast; groot moeten wij het geloof van Joseph noemen, in zoo verre het eene zeer uitgebreide sfeer van goddelijke waarheden omvat heeft.

Doch deze wijze van beoordeeling van Josephs groot geloof is de minst volmaakte. Deze deugd moet vóór alles worden gewaardeerd volgens de mate van mindere of meerdere vastheid, waarmede de voorgestelde waarheden worden aangenomen: dit noemen de godgeleerden hare *voamelijke* waarde. Welnu ook van dit standpunt beschouwd, moeten wij het geloof onzes heiligen groot noemen. Hij immers heeft steeds alle hem geopenbaarde waarheden met de meeste vaardigheid en onvoorwaardelijke zekerheid aangenomen.

De lezer herinnert zich nog, hoe wij in het voorgaande hoofdstuk, op gezag van groote godgeleerden en ervaren heiligen, de stelling: dat Joseph, na zijne H. Bruid Maria, te recht als de grootste onder alle heiligen des hemels beschouwd wordt, onomstootelijk hebben bewezen. Leiden wij verder hieruit af, dat hij de heiligmakende genade, die alleen den mensch heilig voor God doet wezen, in den hoogst mogelijken graad bezeten heeft. Maar hiermede is tevens gezegd, dat hij de gaaf des geloofs in uitnemende mate heeft ontvangen; deze immers houdt steeds met de heiligmakende genade gelijken tred.

Joseph, ook dit hebben wij vroeger aangetoond, was een „rechtvaardige” in den volledigsten zin des woords: bezat dus alle deugden. Op grond dan van de uitspraak der H. Kerkvergadering van Trente, „het geloof is de grondslag der rechtvaardigmaking” zijn wij bevoegd om te besluiten, dat Josephs geloof geëvenredigd was aan de maat zijner rechtvaardigheid; en deze nu was grooter dan die van alle overige heiligen. Zijn geloof was derhalve ook volmaakter dan het hunne.

Doch laten wij alle redeneering ter zijde, om dat geloof van Jesus' voedstervader na te gaan in zijne werking.

Wij zien het vooreerst in al zijn glans schitteren in de eerste dagen na zijn huwelijk met Maria. Het kon zijnen blikken onmogelijk ontgaan, dat zijne H. Bruid korten tijd nadat zij van hare nicht Elisabeth te Nazareth was wedergekeerd, in gezegende omstandigheden verkeerde. Wij hebben reeds vroeger aan den lezer doen beseffen (zie het 1 Deel, Hoofdst. V), wat er alstoen in Josephs hart moet zijn omgegaan, terwijl hij overtuigd was van Maria's volkomene onschuld, en evenwel zich van dit verschijnsel geene verklaring kon geven. Nog vol van die sombere gedachten slaapt hij in; de engel verschijnt hem en zegt: „Joseph, Davids zoon, schroom niet Maria uwe vrouw tot u te nemen, want wat in haar geboren is, is van den H. Geest” 1). En Joseph, geloof slaande aan de woorden des engels, deed zoo als hem bevolen was en nam zijne vrouw tot zich.

1) Matth. I. 20.

Indien wij al de omstandigheden van dit feit aandachtig overwegen, zullen wij onwillekeurig met den H. Kerkleeraar Bernardus uitroepen: „Ja in waarheid, Joseph was een echte zoon van David, niet slechts krachtens zijne afkomst maar ook uit hoofde van zijn geloof” 1). Merk wel op, zegt Remigius van Auxerre, dat de engel hem niet alleen bij zijn eigen naam noemt, maar ook als zoon van David toespreekt. „En waarlijk Joseph mocht wel die vleiende benaming ontvangen. Hij was immers een zoon van David, niet slechts door zijne geboorte maar ook om zijn geloof en zijne navolging van Davids deugden” 2).— De engel des Heeren wordt gezegd aan Joseph te verschijnen in den slaap. Waarom niet terwijl hij waakte? Ziehier het antwoord van den H. Kerkvader Chrysostomus: Joseph, als zijnde *een man van uitmuntend geloof*, had niet noodig zoo als de herders of Zacharias den engel Gods met zijne lichamelijke oogen te zien 3). Theophylactus zegt nog bepaelder: „De engel verschijnt hem in in den slaap, omdat hij zeer vast stond in het geloof. Aan de herders, die nog meer zinnelijk waren, spreekt de engel bij helder licht; maar aan Joseph, die recht-

1) Hom. II. Sup. Miss. Tom. 183. Col. 70. Plane filius David, non degenerans a patre suo David. Prorsus, inquam filius David, non tantum carne, sed fide.

2) Hom. IV. Tom. 131. Col. 487. Blandientis affectu angelus alloquitur Joseph, cum eum proprio nomine et filium David vocet; erat enim filius David, non tantum genere sed fide et imitatione.

3) Tom. 57. Col. 45. In somnis apparet Angelus. Et cur non aperte ut pastoribus et Zachariæ visus est? . . . Admodum fidelis vir erat.

vaardig en geloovig was, gedurende den slaap" 1). Intusschen was zijn geloof in geen en deele lichtzinnig, maar hoogst redelijk, zoo als wederom Chrysostomus het verklaart met de volgende woorden: „Joseph had het geheim zijner smart aan niemand meêgedeeld, maar er alleen bij zich zelve over nagedacht, en toen hij nu den engel daarover hoorde spreken, was hem dit een ontwijfelbaar bewijs, dat de engel hem dit op Gods bevel was komen zeggen. Hij toch alleen, God, (zoo dacht Joseph) is in staat de geheimen des harten te kennen" 2).

Joseph dan gelooft aan den engel. Wat gelooft hij? Dat zijne teerbeminde Bruid moeder en maagd is; dat een God is mensch geworden; dat niet de minste vlek van ontrouw op zijne langs buitengewonen weg bevruchte Bruid kleeft. Met een woord, op eene bloote verzekering eens engels, hem gedurende zijn slaap gegeven, gelooft hij een der onpeilbaarste geheimen van onzen godsdienst: de menschwording van Gods Zoon in den vlekkeloozen schoot eener maagdelijke moeder. „Mocht Joseph," roept hier de diepzinnige en geleerde abt Rupertus uit, „mocht Joseph zich reeds te voren een zoon van David noemen, die naam komt hem hier in eene daadzaak van zulken

1) Tom. 123. Col. 155. In somno autem apparet ei, quod in fide multum esset firmus. Nam Angelus quidem pastoribus, ut agrestibus, manifeste locutus est: huic autem justo et fideli, per somnum.

2) Chrysost. l. c. Cum enim nemini dixisset, sed animo solum hæc cogitasset, et hac de re loquentem angelum audiret, indubitatum ipsi signum erat, angelum a Deo missum, hæc dictum venisse. Ipsius enim solius est cordis arcana scire.

aard, in zulke tijdsomstandigheden op nog veel uitstekender wijze toe, zoo als de engel hem dan ook noemt: „Joseph, zoon van David.” Immers heeft hij hier niet hetzelfde groot geloof aan den dag gelegd, als welcer zijn geloofvolle vader David? Hij heeft dingen geloofd, die tot dan toe ongehoord waren, te weten; dat zij, die ontvangen had, maagd was, volgens deze woorden van denzelfden engel: „Want wat in haar geboren is, is uit den H. Geest” 1). „Wat de engel hier aan Joseph boodschapt”, voegt Rupertus er bij, „was de voltrekking der belofte, door welker geloovige aanneming vader Abraham gerechtvaardigd werd en den naam van vriend Gods verdiende. Die boodschap ontvangt hij in den slaap en aanstonds geeft hij er gevolg aan, geloovig als hij was jegens God, en welwillend jegens zijne jeugdige Bruid. Was hij tot dat oogenblik rechtvaardig, van toen af werd hij allerrechtvaardigst” 2).

Hoe veel treffender nog openbaart zich het heldhaftig geloof onzes heiligen, wanneer een tijd later dat groot geheim van Jesus' menschwording eene zichtbare werke-

1) Tom. 168. Col. 1324. *Amplius autem ex eo filius David tam insigniter, tali in re, tali in tempore, dignus fuit appellari, dicente angelo „Joseph fili David,” quia fidem habuit eandem quam habuit pater ejus fidelis David, quippe qui prius inaudita credidit, videlicet quod ipsa quæ conceperat virgo esset, secundum verba hæc ejusdem angeli: „Quod enim in ea natum est de Spiritu Sancto est.”*

2) Ibid. l. c. *Nam promissionis sive repromissionis, in quo credendo pater Abraham justificatus et amicus Dei appellatus est, consummatio est hic sermo angeli, quem in somnis accepit, et statim obedit, Deo credulus, puellæ benevolus; eatenus vir justus, exinde justissimus.*

lijkheid voor hem wordt in den stal van Bethlehem! Wat een reusachtig geloof werd toen niet van hem gevorderd! De Zoon des Allerhoogsten, de Schepper van alle zichtbare en onzichtbare dingen ligt daar voor zijne oogen als een klein hulpbehoevend kind! De Meester van het heelal ligt daar op een handvol stroo, in dunne doekjes gewikkeld, onderhevig aan dorst en honger even als ieder ander menschenkind! De oneindige Wijsheid ligt daar stom en spraakloos! Hij, bij wiens aanblik de engelen des hemels opgetogen staan van blijdschap, ligt daar in eene beestenkribbe en schreit van pijn en koude! Wat een schijnbare onzin bood dat schouwspel niet aan Josephs verwonderden aanblik..... Maar neen, geen zweem van twijfel rees ooit daaromtrent in zijn geest op; hij was met Maria de eerste om het menschgeworden Woord uit de gansche volheid zijner overtuiging te aanbidden. En in datzelfde vast geloof bleef Joseph volharden gedurende 30 jaren lang, dat is, tot zijnen dood. Zoo dan heeft hij getuige moeten zijn van al de lotgevallen waaraan Jesus' kindschheid en jongelingsjaren, even als die van alle andere kinderen, onderhevig zijn! Hij zag Hem daarenboven als aankomend knaap al de vermoeienissen van zijn handwerk deelen; hij zag Hem dag aan dag als een gewoon timmermansgezel aan zijne zijde werken; met hamer en bijtel in de hand, in het zweet van zijn voorhoofd zijn armoedig onderhoud verdienen, onbekend en vergeten, ja zelfs in minachting bij de aanzienlijken zijner geboorteplaats! — Dat alles zag Joseph! — en toch — (ô geheim des geloofs!) die in schijn onaanzienlijke jongeling, die hem als vader

eerde, dien hij zijn zoon noemde, Hij was en bleef onveranderlijk in Josephs diepste gemoedsovertuiging zijn waarachtige God, zijn Schepper, zijn Verlosser; Hij bleef zijne allernederigste aanbidding, zijn diepsten eerbied overwaardig. „Merk zorgvuldig op”, zegt de H. Bernardinus van Siëna, „dat Joseph bij al de kinderlijke noodwendigheden, en andere teekenen onzer zwakheid, die hij in den goeden Jesus zag, toch altijd de diepte zijner goddelijke onmetelijkheid beschouwde en gevoelde” 1). Heerlijk schitterde dit groot geloof van onzen heiligen patriarch bij de volgende beproeving.

Het is den lezer reeds van zijne jeugd af bekend, hoe destijds, kort na de geboorte des Zaligmakers, de joodsche koning Herodes, door ijverzucht en valsche staatkunde vervoerd, het snoode plan beraamde om den nieuwgebornen Koning der Joden om het leven te brengen. Hij had met dat doel last gegeven om alle kindertjes van Bethlehem en al deszelfs grensplaatsen, die twee jaren of daaronder oud waren, onmeêdoogend te vermoorden. God echter wist dat helsche plan tegen zijn menschgeworden Zoon te verijdelen. Hij zond andermaal, gelijk vroeger, zijn engel tot Joseph, terwijl deze slapende was. Die engel sprak hem toe: „Sta op en neem het kind en deszelfs moeder, en vlucht naar Egypte, en blijf aldaar tot dat ik het u zegge. Want het zal geschieden, dat Hero-

1) Art. II. Cap. 2. Considera etiam diligenter quod in omnibus infantilibus necessitatibus, et aliis nostrae infirmitatis signis, quae videbat in bono Jesu, contemplantur atque gustabat altitudinem divinae immensitatis.

des
ande
onve
van
spro
bood
gebo
zou
delij
Maa
gaan
ande
zeer
ooge
staat
Te
held
scha
niet
Gij
den
redd
eene
zins
van
vraa

des het kind komt zoeken om het te dooden” 1). Een ander dan Joseph zou bij het vernemen van zulk eene onverwachte en ontzettende boodschap, met zekeren schijn van redelijkheid den afgezant des hemels hebben toegesproken en gezegd: „Maar ô engel Gods! Nog onlangs boodschaptet gij, dat het kind, hetwelk uit Maria moest geboren worden, de redder van zijn volk en derhalve God zou wezen, de Almachtige; en nu moet datzelfde goddelijk kind gaan vluchten voor een ellendigen wreedaard. Maar wie dan heeft ooit gehoord dat de Schepper moet gaan vluchten voor zijn schepsel?” — Ja zoo zou een ander gesproken hebben. Joseph’s geloof was echter te zeer volmaakt, om zulke tegenbedenkingen te maken. Geen oogenblik aan Gods voorzienigheid en almacht twijfelende staat hij op en gehoorzaamt aan Gods hemelbode. — Te recht voorwaar mogen wij met Chrysostomus zulk een heldenmoedig geloof bewonderen: „Bij ’t hooren dier boodschap (sta op en neem het kind enz.) voelde Joseph zich niet beleedigd, noch zeide hij: dit is een raadsel, ô engel. Gij immers zeidet nog onlangs: Deze zal zijn volk redden (Matth. I. 21.), en thans kan Hij niet eens zich zelf redden, maar moet er gevlucht worden en gereisd en is eene verre landverhuizing noodig. Dat alles strookt geenszins met uwe belofte.... Maar neen, Joseph zegt niets van dit alles. ’t Is omdat hij een geloovig man was. Ook vraagt hij niet naar den tijd der terugkomst, hoewel de

1) Matth. II. 13.

engel onbepaald gesproken had, daar hij zeide: blijf daar tot ik het u zeggen zal" 1).

De heilige Franciscus van Sales vergelijkt Josephs geloovige gehoorzaamheid bij die van den aartsvader Abraham 2).

Maar hoe? kan Josephs geloof in de weegschaal staan tegenover het geloof van hem, die naar het getuigenis van God zelven en de verklaring van zijn apostel: „tegen hoop in, met hoop geloofd heeft, dat hij vader veler volkeren zou worden, volgens hetgeen hem gezegd was: zóó zal uw zaad wezen! Zijn geloof wankelde niet, al beschouwde hij ook zijn verstorven lichaam (zijnde hij bijna honderd jaren oud) en Sara's verstorven moederschoot. Ook twijfelde hij niet aan Gods belofte door ongeloovigheid; maar was sterk van geloof, Gode eer gevende, ten volste verzekerd, dat Hij machtig is om alles wat Hij beloofd heeft ook uit te voeren. Daarom werd het hem dan ook aangerekend tot gerechtigheid" 3).

Ja voorwaar, dit alles pleit voor het groot geloof van den zaligen Aartsvader des Ouden Verbonds. En evenwel

1) T. 57. Col. 85. His auditis (surge et accipe puerum etc.) Joseph non offensus est neque dixit: ænigma est hoc. Tu nuper dicebas: saluum faciet populum suum (Matth. I. 21.); nunc autem nec seipsum potest servare, sed fuga nobis est opus et peregrinatione ac longinqua transmigratione. Contraria sunt hæc promissioni tuæ. Sed nihil hujusmodi dixit: fidelis enim vir erat. Neque reversionis tempus inquit, etiamsi angelus indefinite loquutus esset; nam ait: „Esto ibi usque dum dicam tibi.”

2) Entretiens XIX.

3) Rom. IV. 18—22.

mag men de vraag stellen of het geloof van den heiligen Joseph, dien bewonderenswaardigen Aartsvader der Nieuwe Wet niet even heldhaftig, ja zelfs niet nog voortreffelijker schittert?

Stellen wij beider levensloop tegenover elkander. Eene eerste beproeving was het voor Abraham, toen Jehova hem op zekeren dag verscheen en zeide: „Vertrek uit uw vaderland, uit uwe maagschap, uit het huis uws vaders en ga naar het land dat ik u toonen zal” 1). Welk een hard bevel (merkt te recht Muré op in zijne Bijbelsche geschiedenis) alles te verlaten en op te trekken, zonder te weten waarheen. Echter verlichtte God hem het offer, door eene schitterende belooning aan Abraham's gehoorzaamheid toe te zeggen. „Ik zal u maken tot den stamvader van een groot volk; ik zal u zegenen en uwen naam verheerlijken, en in u (d. i. in Dengene, die naar het vleesch uw afstammeling zal wezen) zullen alle geslachten der aarde gezegend worden” 2). Groot was de beproeving, maar ook groot, allergrootst de belooning aan Abraham toegezegd.

Ook aan Joseph verschijnt God door bemiddeling eens engels, en beveelt hem zijn vaderland en zijne magen te verlaten: met dit verschil echter, dat Joseph vluchten moet; vluchten voor een goddeloozen Herodes. Met dit verschil echter, dat aan Joseph geene de minste belooning voor zijne offervaardigheid wordt toegezegd. De en-

1) Genes. XII. 1.

2) Genes. XII. 2. 3.

gel zegt hem alleen, dat hij in den vreemde moet blijven, tot dat God hem eene nieuwe boodschap zal doen geworden.

Wie twijfelt er aan of, hoe hard het bevel Gods aan Abraham ook moge gevallen hebben, het moet nog onvergelykelyk harder zijn gevallen aan Joseph? En toch, Joseph gehoorzaamt met niet minderen spoed dan Abraham, vol geloof dat God, die tot hem sprak even als tot Abraham, alles ten beste zou keeren.

God beproeft Abraham op nieuw. Hij verschijnt hem bij nacht, geleidt hem buiten zijne tent en spreekt tot hem: Zie opwaarts ten hemel en tel de sterren zoo gij kunt. Aldus zal uw geslacht zijn 1). Abraham was reeds op jaren toen God hem zulks zeide, en Sara zijne huisvrouw die eveneens bejaard was, had nog geene kinderen. Deze omstandigheden maakten de belofte des Heeren hoogst onwaarschijnlijk; desniettegenstaande geloofde Abraham aan Jehova's woord 2). — Dertien jaren later, toen hij bij de honderd jaren telde en Sara negentig, zoodat beide natuurlijk onbekwaam geworden waren nog kinderen te verwekken, zie, daar verschijnt God andermaal aan Abraham en zegt hem onder anderen: „Ook uwe huisvrouw zult gij voortaan niet meer Saraï maar Sara (d. i. vorstin) noemen; uit haar zal ik u eenen zoon geven, dien ik zegenen zal, en uit wien volkeren en koningen van volkeren zullen voortspruiten” 3). En Abraham geloofde

1) Genes. XV. 5.

2) Genes. XV. 6.

3) Genes. XVII. 15. 16.

wederom aan het woord van Jehova: hij geloofde, dat zijne onvruchtbare huisvrouw hem, honderdjarigen grijsaard, een zoon zou baren. Om dit bewonderingswaardig geloof verdiende Abraham door God en Paulus geroemd en de „Aartsvader aller geloovigen” genoemd te worden. 1).

En hoe nu sprak God tot Joseph? De engel des Heeren boodschapt hem, dat Maria zijne echtgenoot, hem eenen zoon zal baren, dien zij ontvangen zal zonder tuschenkomst eens menschen, maar van den H. Geest, zoo dat zij moeder zal wezen en tevens maagd zal blijven. Het woord van den goddelijken afgezant was voor alsnog een peilloos raadsel voor Joseph; maar ook hij gelooft aan de waarheid der voorzegging, zonder een oogenblik te aarzelen. Maar indien hij hierin niets aan Abraham toegaf, hij overtreft hem, wanneer wij bedenken dat hij te gelooven had aan de verwezenlijking van een grooter wonderwerk, dan dat hetwelk Abraham werd voorgehouden. Inderdaad het is een verbazender wonder, dat eene maagd, maagd blijvende, ontvangt, dan dat eene onvruchtbare ontvangt. Zien we hier, wat de H. Thomas zegt over de woorden des engels. „En zie, Elisabeth, uwe bloedverwante, ook zij heeft eenen zoon ontvangen in haren ouderdom, . . . want geen ding zal bij God onmogelijk zijn” 2). Hij toch onderstelt uitdrukkelijk dat het mirakel hetwelk aan Maria geschied is, grooter was dan dat van Elisabeth. „Wat grooter is,” zoo werpt hij

1) Rom. IV. 11.

2) Luc. I. 36. 37.

zich op, „kan niet op afdoende wijze bewezen worden door iets dat minder is. Welnu het is iets grooters dat eene maagd baart dan eene overbejaarde vrouw. Dus was het betoog des engels, daar hij het moederschap eener maagd uit het moederschap eener bejaarde vrouw bewees, niet voldoende.” En nu antwoordt hij: „daarom hebben, gelijk Ambrosius zegt in zijne verklaring van het scheppingswerk, meerdere onvruchtbaren gebaard, opdat men geloof zou slaan aan het baren eener maagd. En hierom wordt gewag gemaakt van het moederschap der onvruchtbare Elisabeth, niet wel is waar alsof dit bewijs voldoende ware, maar bij wijze van figuurlijk voorbeeld. En hierom wordt ter bevestiging van dit voorbeeld een ander doorslaand bewijs aangevoerd uit de goddelijke almacht” 1).

Op dit zoo gewichtig gezag mogen wij dus voor bewezen houden, wat wij voorop stelden, dat namelijk ook onder dit opzicht Josephs geloof van verhevener aard was dan dat van Abraham zelf. Wij spreken altoos in de onderstelling, dat Joseph dit bovennatuurlijk feit, zwaarder om aan te nemen voor het menschelijk verstand

1) 3. qu. 30. art. 4 ad 3m. Majus non potest probari sufficienter per minus. Sed majus fuit virginem parere quam vetulam. Ergo non fuit sufficiens probatio angeli, probantis conceptum virginis ex conceptu senis. — Respondeo dicendum quod sicut Ambrosius dicit in Hexameron, ob hoc multæ steriles pepererunt, ut partus credatur virginis. Et ideo conceptus Elisabeth sterilis inducitur, non quasi sufficiens argumentum, sed quasi quoddam figurale exemplum. Et ideo ad confirmationem hujus exempli subditur argumentum efficax ex omnipotentia divina.

dan
spra
bra
kun
wij
den
terw
beg
ond
I
heef
tege
ik,
ons
ze o
zijn
aldu
dan
dig
gero
D
trek
nogr
Jesu
J
het
zcom
1)

dan het feit, waarover God tot zijn dienaar Abraham sprak, met dezelfde volkomene bereidvaardigheid als Abraham heeft geloofd. Dit laatste immers zou men niet kunnen betwijfelen, zonder eerst alles te loochenen, wat wij bereids in de vorige bladzijden breedvoerig betoogden. Wij mogen zelfs, ja moeten aannemen, dat Joseph, terwijl het voorwerp zijner geloofsoefening alle natuurlijke begrippen ver te boven gaat, ook met nog veel grooter onderwerping dit wonderwerk heeft geloofd dan Abraham.

De H. Teresia getuigt van zich zelve: „De duivel heeft er nooit in kunnen slagen mij op welke wijze ook, tegen het geloof te bekoren. Het scheen mij zelfs, dat ik, naarmate de leerstukken des geloofs, te oordeelen naar ons natuurlijk verstand, meer onmogelijk schenen te zijn, ze des te vaster geloofde. Hoe moeilijker te gelooven ze zijn, hoe meer godsvrucht zij mij inboezemen” 1). Mocht aldus eene H. Teresia spreken, hoeveel meer mogen wij dan dit niet aannemen van den H. Joseph, wiens lewendig geloof en groote deugden door Teresia zelve zoo zeer geroemd worden?

Doch gaan wij met onze vergelijking voort: een laatste trek uit het leven dezer beide glorievolle patriarchen zal nogmaals de schaal doen overslaan naar den kant van Jesus' voedstervader.

Jehova, willende de beproeving van Abraham als tot het uiterste doorvoeren, beval hem eindelijk zijn eenigen zoon, zijn Isaac, zijn veelgeliefd kind, het kind van Gods

1) Sa vie par elle-meme, trad. Bonix. Chap. XIX.

beloften, met eigen hand om het leven te brengen en hem aldus als een slachtoffer op te dragen. Wie dit bevel rijpelijk in zijn gemoed weet te doorgronden, huivert als onwillekeurig. Wat kon toch schroomlijkers van een vader gevergd worden? En toch — de groote Aartsvader deinst niet terug; zijn hart is terstond bereid het offer te brengen. Ondanks alle tegenbedenkingen die zijne rede hem voorstelt; al schijnt het thans volslagen onmogelijk, dat God zijne vroeger gedane belofte houden kan, toch staat hij in zijne overtuiging vast, dat God ze houden zal, en hem door middel van dienzelfden zoon een vader van vele volkeren, vader des Messias' zal doen worden. ô Voorwaar! dit geloof van Abraham verdient de bewondering aller eeuwen! Merk echter op, vrome lezer, dat bij al dat verhevene slechts Isaac in het spel komt, terwijl Gods almacht zich nog immer aan Abraham voordoet, ongedeerd en onbelemmerd. — Anders is het onder dit opzicht in de beproeving, die Joseph te ondergaan heeft bij gelegenheid zijner vlucht naar Egypte. Immers hier is het geen zwak menschenkind, dat gered moet worden, om volgens de belofte het heil der wereld te bewerken; maar 't is de almachtige God zelf. God zelf schijnt hier zijne almacht verloren te hebben en desniettegenstaande gelooft Joseph nog immer, dat het kind, waarmede hij op de vlucht gaat, de almachtige God is.

Wat oordeelt gij, lezer? Wanneer gij dit alles in de bijzonderheden overweegt, is het bij u dan geene uitgemeakte zaak, dat Josephs geloof het geloof van Abra-

han
mo
din
Chr
mo
te
Jos
rede
van
den
Maa
door
gen
voor
gew
zije
ven
gelo
beho
voor
D
Gaa

1)
cam
solum

ham zelven, hoezeer ook door Paulus geroemd, in edelmoedigheid en vaardigheid verre te boven gaat?

't Verwondere ons dan ook niet, dat de H. Bernardinus van Siëna als reden van Josephs afsterven vóór Christus' dood aangeeft, dat Maria alleen het voorrecht moest hebben als heldin des geloofs bij Christus' lijden te kunnen optreden. „God wilde”, zoo spreekt hij, „dat Joseph stierf vóór het lijden des Heeren en wel om twee redenen . . . waarvan de tweede is, opdat het voorrecht van een volmaakt geloof te bezitten tijdens 's Heeren lijden, uitsluitend eigen zou wezen aan de allerheiligste Maagd” 1). Wij weten hoe de Apostelen, bij zijn kruisdood en na zijn sterven wankelden. Dit zou, wil hij zeggen, niet gebeurd zijn met Joseph, zijn geloof was daarvoor al te onwrikbaar. Hij zou den strijd hebben doorgeworsteld met denzelfden bovennatuurlijken zielsmoed als zijne H. Bruid Maria, en even min als zij bij Jesus' sterven getwijfeld hebben. Dit voorrecht nu van heldhaftig geloof had God alleen aan de Moeder des Gekruisten voorbehouden. En daarom lag het in de plannen van Gods voorzienigheid dat hij vóór dien tijd zou sterven.

Dit zij voldoende omtrent Josephs groot geloof. — Gaan wij thans zijne verhevene hoop overwegen.

1) Art. II. Cap. III. Voluit enim Deus ipsum mori ante Domini-
cam passionem, maxime propter duo . . . secundo, ut privilegium fidei
solum in tempore passionis in Virgine remaneret.

II.

Josephs heldhaftige hoop.

Het vertrouwen op God, de hoop, wordt uit het geloof als uit deszelfs levensbeginsel geboren, en naar gelang dit laatste krachtiger drijfveeren heeft, zal ook deszelfs uitwerksel zich door degelijker vastheid en duurzaamheid kenmerken. Zoo toch leert ons de voorname godgeleerde, Cornelius a Lapide. „Hoe grooter het geloof is, hoe grootere hoop het voortbrengt” 1). De H. Bernardus geeft hiervan de reden aan, zeggende: „Tuschen het geloof en de hoop is eene nauwe verwantschap: wat de eerste gelooft te zullen gebeuren, begint de andere te hopen dat haar zal te beurt vallen” 2). Bijgevolg kunnen wij te recht besluiten, dat, wijl Joseph een zoo zeldzaam groot geloof heeft bezeten (zie het voorgaande Art.), hij ook een heldhaftig vertrouwen heeft gehad, en dus met de volste zekerheid hoopte het eeuwig leven te zullen erlangen met alle middelen die hij hiervoor behoefde. — Met wat eene onverstoorbare gerustheid moet vooreerst de H. Joseph niet vertrouwd hebben zalig te zullen worden! Ongetwijfeld is het een punt van ons heilig geloof, dat niemand hier op aarde, tenzij God het

1) Comm. in Jacob. 1. 6. Quo major est fides, eo majorem gignit spem.

2) Sermon. X in Ps. „Qui habitat.” Tom. 183. Col. 221. Nempe germana fidei speique cognatio est: ut quod illa futurum credit, hæc sibi incipiat sperare futurum.

he
ze
ve
vo
ze
Jo
der
her
ger
van
grij
wij
wet
me
wer
alle
I
vo
zijn
Wat
voll
alle
fort
1)
2)
conje
tiam,
res n
cati

hem bepaaldelijk openbare, met algeheele en onfeilbare zekerheid weet, of hij Gods liefde dan wel Gods haat verdient, en of hij ten einde toe in Gods genade zal volharden" 1). Wij zeggen: „*met algeheele en onfeilbare zekerheid.*” Dit sluit echter vooreerst niet uit, dat de H. Joseph eene andere soort van zekerheid bezat van minderen aard, die wel is waar nog niet allen twijfel in hem onmogelijk maakte, maar hem toch reeds eene volle gerustheid bezorgde. De H. Thomas doet ons deze soort van zekerheid met weinige maar zakelijke woorden begripen, wanneer hij zegt: „Men kent ten derde iets bij wijze van gegronde gissing. En op deze wijze kan iemand weten, dat hij Gods genade bezit, voor zooverre hij namelijk zich bewust is vreugde te vinden in God, en de wereldsche dingen te versmaden, en zuiver te zijn van alle doodzonde" 2).

Passen wij dit op Joseph toe. Ongetwijfeld was die voorname dienaar des Heeren innig overtuigd, dat hij zijn God beminde. Hoe toch kon hij hieraan twijfelen? Wat deed hij al niet voor Hem? En hij deed het met volkomen onthechting aan al het tijdelijke! Ja dit alles versmaadde hij te zijner liefde, zoo dat hij zijne fortuin, zijn rust en zelfs zijn leven voor Hem in de

1) Conc. Trident Sess. VI. de Justific. Can. 16.

2) 1. 2. qu 112. a. 5 in Corp. ... Tertio modo cognoscitur aliquid conjecturaliter. Et hoc modo aliquis cognoscere potest se habere gratiam, in quantum scilicet percipit se delectari in Deo, et contemnere res mundanas et in quantum homo non est conscius sibi alicujus peccati mortalis.

waagschaal stelde, zoo als bijv. bij zijne vlucht naar Egypte. En verder: zal hij, die door God zelf een „rechtvaardig” man genoemd wordt; hij, die jaren lang in zulke allerinnigste betrekking stond met Jesus, den God aller heiligheid, en met Maria, het heiligste schepsel dat ooit op aarde was, — zal hij niet het volle bewustzijn hebben gehad van vrij te zijn van alle doodzonde? Maar wie dan zou zich ooit dit getuigenis mogen geven? Al de teekenen van voorbeschikking, door den H. Thomas aangegeven, waarop men, afgezien ook van eene vormelijke openbaring Gods, zijne hoop in den schoonen hemel met zekerheid mag bouwen, wij vinden ze dan in den H. Joseph!.... En wat besluiten wij hieruit?

Dat Joseph met eene onuitsprekelijke blijdschap zijner ziel zijnen God steeds zal gediend hebben, in de stellige verwachting, dat hij tot loon zijner vele goede werken Hem eens in zijn paradijs zou bezitten en genieten.

Maar had Josephs vertrouwen op de eeuwige zaligheid, behalve die troostvolle voortekens zijner voorbeschikking, wellicht niet een nog vasteren grond? — Wij antwoorden: ja!

Geven wij nogmaals het woord aan den engelachtigen leeraar: „Er zijn zaken”, zegt hij, „die men kent door goddelijke openbaring. En op deze wijze kan iemand weten de genade te bezitten. Immers God openbaart dit soms aan eenige personen door een bijzonder voorrecht; en dat wel, opdat zij reeds in dit leven een begin dier vreugde smaken, welke eigen is aan de ongestoorde zaligheid der hemelingen, om verder daardoor des te *ver-*

trouwvoller en te moediger naar het uitvoeren van groot-sche daden te streven en de ellenden van dit leven te verduren" 1).

Zoodanige openbaring, beweert de geleerde Suarez, heeft God o. a. gedaan aan zijn apostel, den H. Paulus. „Wij houden het als zeker”, zegt hij, „dat Paulus openbaring heeft gehad, dat hij in staat van genade leefde en zelfs dat hij voorbeschikt was ter zaligheid. Beide punten liggen klaarblijkelijk vervat in zijn schrijven aan Timotheüs: „Ik heb den goeden strijd gestreden; den loop voleindigd; het geloof bewaard. Voorts is mij de kroon der gerechtigheid weggelegd” (2 Tim. IV. 7. 8.) 2). Maar, als wij moeten aannemen dat de Heer zulk een voorrecht verleend heeft aan een zijner apostelen, hebben wij dan niet veel meer reden om dit voorrecht toe te kennen aan Jesus' Voedstervader, den H. Joseph? Wie weet immers niet hoeveel heiliger hij was dan Paulus? Hoe zouden we hieraan kunnen twifelen, als wij ons herinneren wat hierboven gezegd is over Jesus' bijzondere liefde jegens zijn allerwaardigsten Voedstervader? ô Ja, op grond dier uitstekende heiligheid van de zijde van

1) L. cit. Aliquid cognosci potest per revelationem. Et hoc modo potest aliquis scire se habere gratiam: revelat enim Deus hoc aliquando aliquibus ex speciali privilegio, ut securitatis gaudium etiam in hac vita in eis incipiat et *confidentius* et fortius magnifica opera prosequantur et mala presentis vitae sustineant.

2) De augm. grat. Lib. IX. Cap. IX. No 21. Tom. IX. pag. 532. Fatemur habuisse Paulum revelationem suae gratiae, imo et praedestinationis, ut ex illo 2. Tim. IV. 7. 8. aperte colligitur.

Joseph, dier teedere toegenegenheid van de zijde van Jesus, durf ik zonder aarzelen beweren, dat Hij zijn voedstervader volkomen gerust gesteld heeft omtrent zijn eeuwig heil en hem de daaruit voortvloeiende zeilsvreugde heeft laten smaken. Maar wie zal dan de vastheid van zijne hoop in den hemel kunnen berekenen? Zijn geloof in het onfeilbaar woord van Jesus, die hem die zoete verzekering gaf, was zoo volmaakt mogelijk. Op dat onwrikbaar geloof steunde zijn vertrouwen. Dit vertrouwen, ô het is derhalve gewis onuitsprekelijk groot, maar ook onuitsprekelijk zoet geweest!

Maar hoe? zal wellicht mijne vrome lezer zich afvragen, hoe kon zoo iets te zamen gaan in Joseph? Verzekerd zijn van zijne zaligheid en tevens diezelfde zaligheid hopen? Sluit het eene het andere niet noodzakelijk uit? Neen. Dit zou wel het geval zijn, indien Joseph reeds werkelijk in het bezit des hemels ware gesteld geweest: want de zekerheid, die het werkelijk bezitten geeft, is niet bestaanbaar met de hoop. Dewijl hij echter altoos voortging op aarde te leven en die verzekering slechts berustte op eene door Jesus gedane belofte en openbaring, zoo bleef er voor Joseph nog immer gelegenheid over, om de deugd der hoop te oefenen. Het is er trouwens zoo verre af dat de zekerheid des geloofs de ware hoop van den mensch onmogelijk maakt, dat integendeel deze geloofsverzekering als een wezenlijk bestanddeel dier hoop beschouwd moet worden. Zoo toch leert de H. Thomas, terwijl hij de woorden van den geleerden Petrus Lombardus tot de zijne maakt. „De hoop is eene zekere

verwachting der toekomstige zaligheid, gelijk de Meester zegt (26 Art. van het 3de boek zijner Uitspraken) 1). Inderdaad het vertrouwen steunt op het geloof in God, die ons den hemel beloofd heeft en is dus even zeker als dit geloof. Vandaar wederom dit woord des H. Thomas': „En zoo handelt ook de hoop met zekerheid; zij streeft naar haar doeleinde, als nemende de zekerheid des geloofs in zich over" 2). Hieruit volgt noodzakelijk, dat wanneer iemand aangaande zijne zaligheid eene openbaring krijgt en hij hieraan gelooft, zijn vertrouwen krachtens dit geloof veel zekerder wordt en zich met des te meer veerkracht zal uiten.

Er was dan in het gemoed van Joseph niet de minste zweem van twijfel aangaande zijne voorbestemming ter eeuwige zaligheid.

Voeg hierbij dat Joseph niet minder vastelijk op God vertrouwd heeft in alle soort van nood en zonder ooit te aarzelen; met een opgeruimd en onwrikbaar gemoed, zonder zelfs een zweem van twijfel te voeden; — en gij zult moeten aannemen, dat op grond van de desaangaande door Benedictus XIV vastgestelde beginselen, de hoop des H. Josephs inderdaad heldhaftig geweest is 3).

1) 2. 2. qu. 18. a. 4. Sed contra est quod spes est certa expectatio futuræ beatitudinis, sicut Magister dicit. (26. dist. Lib. 3. Sentent).

2) L. cit. in Corp. Et sic etiam spes certitudinaliter operatur tendit in suum finem, quasi participans certitudinem a fide.

3) Lib. III. Cap. XXIII. No 16. Habitus autem heroicus spei adjuvat et inclinatur ad sperandum finem ultimum et media, sed cum maxima fiducia et securitate obtinendi, ad spem suam in Deo collocandam

Hoe treffend zien wij dat helddadig vertrouwen van Joseph schitteren in al de lotgevallen, die het H. Evangelie ons van zijn veelbewogen leven heeft opgeteekend!

Beschouw zijne handelwijze toen hij bij het zien van Maria's zwangerschap, als verpletterd door dien pijnlijken indruk, niet wist wat te beginnen. Hij houdt met niemand raad; maar overdenkt het geheim in de stilte zijns harten, terwijl hij de oplossing daarvan onvoorwaardelijk in Gods handen overlaat. Hij vertrouwt met alle zekerheid, dat Hij, die hem Maria tot vrouw geschonken heeft, ten geschikten tijde uitkomst zal geven en daarop slaapt hij rustig in. Dit is althans het gevoelen van den H. Chrysologus en van den geleerden Paschasius Radbertus. De eerste zegt: „Joseph denkt er bij zich zelve aan haar weg te zenden en zegt alles aan God; want hij had daarover niets te zeggen aan eenig mensch” 1). En Radbertus: „Plotseling wordt hij in den slaap door de toespraak eens engels getroost, en krijgt kennis van Maria's moederschap. Hieruit blijkt voorwaar dat hij, niet wetende wat hij doen zou, intusschen alles overgaf aan God” 2). Remigius, bisschop van Auxerre, geeft in 't bijzonder als bewijs van Josephs volmaakte gerustheid van ziel te mid-

in omni necessitate, sed incessanter, alacriter et firmissime, absque omni prorsus dubio de eventu.

1) Serm. 145. Tom. 52. Col. 589. Cogitat dimittere et dicit Deo totum; quia quod homini diceret non habebat.

2) Tom. 120. Col. 109. Subito in somnis angelico consolatur affatu, et certus redditur de conceptu. Unde profecto liquet quia inter moras totum committebat Deo, nesciens quid ageret.

den van dien zorgelijken toestand aan, dat de engel hem in den slaap verschenen is 1).

Al wie zich in de netelige omstandigheden weet te verplaatsen, waarin de goede Joseph zich alstoen bevond en daarbij de edele, kalme gelatenheid zijner ziel in het oog houdt, zal gereedelijk moeten bekenen: ja het vertrouwen van dien waardigen bruidegom van Jesus' Moeder heeft alle voorwaarden vervuld om heldhaftig te heeten!

En zou men hetzelfde niet mogen beweren, wanneer wij Josephs gedrag nagaan bij zijne vlucht naar Egypte? 't Is waar, wij hebben daaromtrent geene vormelijke getuigenissen der Vaderen. Maar wie, die zich herinnert, wat wij in ons vorig hoofdstuk van dit feit hebben aangestipt, erkent niet met ons, dat zulk eene heldhaftige bereidvaardigheid noodzakelijk een onbeperkt vertrouwen op de voorzienigheid in zich sluit?

Een treffend blijk van vertrouwen op God gaf de heilige priester Esdras bij zijn terugkeer uit de babylonische gevangenschap naar het heilig Land van Judea. Hij zelf verhaalt ons zijn gedrag in het eerste der heilige boeken die zijn naam dragen, met de volgende woorden: „En ik predikte aldaar aan den oever der rivier Ahava een vastedag, om ons te bedroeven voor den Heer onzen God, en van Hem eene goede reis af te smeeken voor ons en onze kinderen en al ons toebehooren. Want ik schaamde

1) Hom. 4. Tom. 131. Col. 887. Per hoc vero quod angelus in somnis apparuit Josepho, requies designatur mentis, et quia requiescebat a curis secularibus, idcirco angelica visitatione pariter et locutione meruit perfrui.

mij den koning om hulp te vragen en om ruiters, die ons tegen onze vijanden zouden verdedigen. Wij hadden immers den koning gezegd: „De hand van onzen God waakt over allen die Hem met een oprecht goed hart zoeken; terwijl zijne macht en kracht en woede drukt op allen, die Hem verlaten.” Wij hebben dan gevast, en onzen God hierom gebeden: en alles is ons naar wensch geslaagd” 1). Esdras, wij herhalen het, gaf bij deze gelegenheid een schitterend bewijs van vertrouwen op Gods vaderlijke voorzienigheid. Alle menschelijke voorzorgen ter zijde stellende, geeft hij zich onvoorwaardelijk aan de leiding van God over, en — God wist zijn vertrouwen wonderdadig te beloonen.

Willen wij ons echter overtuigen hoe veel bewonderenswaardiger nog, bij gelegenheid van de vlucht naar Egypte, de hoop en moed van Joseph was, men stelde dan de omstandigheden, waarin beide verkeerden, tegenover elkander. Men bedenke vooreerst, dat Esdras bij 't aanvaarden zijner reis reeds door den koning van Assyrië was aangesteld als landvoogd van Judea. Als zoodanig trok hij aan het hoofd van zijne broeders naar Jerusalem op; weshalve een ieder hem te ontzien had. Hij voerde verder de schatten met zich, welke de koning aan Jerusalems tempel gewijd had en waardoor hij hem een doorslaand blijk zijner goede gezindheid gaf. Men moet tevens onderstellen, dat Esdras op zijnen terugtocht den grooten gebaanden karavaanweg volgde, die van oudsher

I) 1. Esdr. VIII. 21—23.

uit Persië door Kanaän naar het zuidelijk gelegene Egypte voerde. Eindelijk merke men nog op, dat hij overvloed aan middelen had, om zich op reis al het noodige aan te schaffen. Zoo waren de omstandigheden van Esdras. — Wie nu ziet niet, hoe geheel anders het gesteld was met den H. Joseph? Hij heeft te doen met een wreedaard van een koning, met Herodes, die niets anders zoekt dan deszelfs voedsterkind onmeêdoogend te vermoorden. Daarenboven is hij niet ruimschoots van alles voorzien, maar hij is arm en kan zich hierom op de reis niets van alles aanschaffen, wat de karavanen toen ter tijde aan welgestelde reizigers aanboden. ô Het is dan niet van grond ontbloot wat de H. Alphonsus met vele andere godvruchtige schrijvers houdt, dat Joseph met zijn heilig gezelschap meer dan eens langs den weg om een stuk brood moesten bedelen en vaak van koude rilden. Had hij bovendien niet reden om onophoudelijk bevreesd te zijn, dat de soldaten van Herodes hem zouden achterhalen? En ware Egypte slechts het einde zijner rampen geweest! Maar neen — 't was juist het akelig vooruitzicht van de nog diepere armoede en groo-tere ellenden die hem daar stonden te wachten, hetwelk hem het meest bedroefde. Wat bitteren weemoed moest dat alles in Josephs hart veroorzaken, zoo dikwijls hij zijne blikken sloeg op Jesus en Maria, die twee hemelsche panden, wier verzorging en leiding hem was toe-vertrouwd! En desniettegenstaande komt geen enkele klacht over zijne lippen; slaakt hij geen enkelen zucht; onderneemt hij vol vertrouwen op de voorzienigheid zijns

Heeren de gevaarvolle reis naar het onbekende, heidensch Egypte. . . . En men zegge niet, alsof het heldhaftige van Josephs gedrag daardoor iets in onzen dunk moest verliezen, dat hij de wonderen van Jesus' geboorte kende; dat de herders immers hem gewis verhaald zullen hebben hoe engelen uit den hemel zijne glorie hadden bezongen; dat hij de wijzen uit het morgenland, voor- gelicht door eene mirakuleuze ster, had zien aankomen en nederknielen voor Jesus' voeten om Hem als hun God te aanbidden; dat al dat wonderbare, waarvan hij ge- tuige was geweest, hem zoovele zichtbare waarborgen van Gods bescherming waren. Voorzeker waren dit voor Jo- seph zoovele waarborgen van Gods bescherming. Dit ech- ter vermindert in geenen deele het wonderdadig karak- ter van Josephs hoop. Immers uit de ondervinding blijkt het, dat 's menschen hart (een ware afgrond van gehei- men opzichtsens alles wat tot de bovennatuurlijke orde behoort!) ondanks al die uitwendige steunsels nog vaak volstrekt besluiteloos en wankelend blijft, om de voor- komende moeilijkheden over te stappen. Hebben wij hier- van niet een doorslaand bewijs in de geschiedenis van Gods volk in de woestijn? Had God, om hun zijne zicht- bare bescherming te doen gevoelen, niet reeds wonderen op wonderen gewrocht? de wateren der roode zee voor hen gescheiden, zoodat zij droogvoets hare bedding kon- den doortrekken? het leger van Pharao tot den laatsten man doen omkomen en duizenden andere wonderen meer? — En toch, hoe twijfelachtig was datzelfde volk niet, bij de minste ongelegenheid die zich opdeed, aangaande

God
voer
bew
ging
loss
zeker
wan
zelve
Hij
verv
gen
Hij
„O
dat
Ned
dat
zwa
sele
soo
het
dae
zijn
dig
ken
alle

—
1.
jam

Gods bijstand! Hoe vaak morde het niet tegen zijn aanvoerder Moyses! — Hebben wij er niet een even klaar bewijs van in de beide leerlingen, die naar Emmaus gingen? Er is geen twijfel aan of zij kenden hun Verlosser en beminden Hem ook vurig. Zij hadden ook zeer zeker menig wonderwerk van Hem gezien. En toch — hoe wankelbaar was nog hun vertrouwen, tot op den dag zelve dat Jesus hun verscheen! Zoo herhaaldelijk had Hij voorzeggd, dat Hij eerst lijden en sterven moest, om vervolgens ten derden dage te verrijzen; en desniettegenstaande hooren wij hen zeggen: „Wij hoopten dat Hij het was, die Israel verlossen zou.” (Luc. XXIV. 21.) „O leerlingen”, roept Augustinus uit, „wat zegt gij: dat gij hooptet? gij hoopt dus thans niet meer?” 1). Neen, hunne hoop was gansch vervlogen. — Niets van dat alles ontmoeten wij in Joseph. Welke menschelijke zwakheid hij ook in Jesus ziet; hoezeer al die verschijnselen in strijd schijnen te zijn met zijn goddelijken persoon, niet de minste, niet de minste twijfel rijst in het hart van Joseph op. En dan — ofschoon de gedachte aan de toekomst van zijne echtgenoot en van zijn pleegkind Jesus, wien hij in den vreemde het noodige levensonderhoud te verschaffen had, hem onwillekeurig het gemoed moest beangstigen, als zijnde hij van alle menschelijke middelen van bestaan verstoken; toch

1) Sermo 235. Tom. 38. Col. 1118. O discipuli! sperabatis; ergo jam non speratis?

aarzelt hij geen oogenblik, maar neemt onversaagd de reis naar Egypte aan.

Wie is verder in staat ons te doen begrijpen, wat al vele goede werken, goede werken van de volmaaktste en heiligste soort, waartoe een schepsel in staat is, gedurende meer dan dertig jaren door Joseph verricht zijn? Want ook hierin ligt een overtuigend bewijs voor Josephs uitstekende gave der hoop. Immers volgens de leer van den geleerden Paus Benedictus XIV, „zijn alle goede werken zoo vele blijken van vertrouwen, en getuigen goede werken van uitmuntenden en verheven aard voor eene uitmuntende, verhevene en heldhaftige hoop”¹⁾. De reden hiervan is licht te vatten. Het eigenlijke voorwerp toch onzer hoop is het bezit van God; waaruit volgt, dat eene hoogopgevoerde hoop den mensch van zelf zal aansporen tot altoos meerdere goede werken, waardoor hij steeds meer recht krijgt op dat zalig bezit van dien God.

Slechts weinige handelingen van Joseph vinden wij in de evangeliën opgeteekend: intusschen zijn het alle zoovele daden van uitstekenden en verheven aard. Maar ook, het weinige zelf dat ons daar vermeld wordt, hoeveel doet het ons niet noodzakelijk onderstellen! Voeg hierbij, dat Joseph al die verhevene werken van deugd, van godsdienstigheid, van versterving, van zelfverloochening, van

1) Lib. III. Cap. XXIII. No 16. *Demum omnia opera bona spem arguunt et omnia opera bona eximia et sublimia spem demonstrant eximiam, sublimem et heroicam.*

de
al
en
tu-
n?
hs
an
de
en
oor
re-
ch
ne
en
ds

liefde enz. niet slechts aan zijn God zelven verrichtte, maar ze niet zelden deed met gevaar van zijn leven, met opoffering van zijne rust en zijne tijdelijke welvaart, zoo als bijv. op zijne reis naar Egypte.

Op onomstootelijke gronden mogen wij derhalve Josephs vertrouwen op zijnen God heldhaftig noemen.

in
ele
aet
oet
lat
ls-
an

em
xi-

III.

Josephs weergalooze liefde jegens God en den Naaste.

De liefde is, volgens alle godgeleerden, de voortreffelijkste van alle, zoo goddelijke als zedelijke deugden. De H. Paulus zegt ons zulks uitdrukkelijk aangaande de drie goddelijke deugden; „Nu echter blijven geloof, hoop, liefde, deze drie; en van deze is de grootste de liefde” 1). De H. Thomas verklaart ons dien voorrang der goddelijke liefde, wanneer hij zegt: „Al wat uit zich zelf is, is grooter dan datgene wat door tussekomenst van iets anders is. Het geloof nu en de hoop bereiken God, maar slechts voor zooverre als de kennis van 't ware en de erlanging van het goede ons van zijnentwege gewordt. De liefde echter bereikt God zelven om in Hem stand te houden, en niet opdat van Hem ons iets geworden moge. En hierom is de liefde voortreffelijker dan het geloof, de hoop en al de overige deugden” 2).

De goddelijke deugden zijn alle innig met elkander

1) I. Cor. XIII. 13.

2) 2. 2. qu. 23. a. 6. in Corp. Semper autem id quod est per se, majus est eo quod est per aliud. Fides autem et spes attingunt quidem Deum secundum quod ex ipso provenit nobis vel cognitio veri vel adeptio boni. Sed charitas attingit ipsum Deum ut in ipso sistat, non ut ex eo aliquid nobis proveniat. Et ideo charitas est excellentior fide et spe et per consequens omnibus aliis virtutibus.

verl
zete
wor
haa
die
gelo
voo
des
ken
het
Ik
bez
dan
tot
een
neli
lief
E
hier
zoo
men
verg
V
well
wor
niet

1)

verbonden, zoozeer, dat niet eene van haar volmaakt bezeten kan worden, zonder dat tevens de andere bezeten wordt. De natuur der liefde evenwel bewijst ons, dat haar vlam des te hooger stijgen moet, naar mate iemand die in de vriendschap Gods leeft, meer bevestigd is in geloof en vertrouwen. Door het geloof kennen wij het voorwerp onzer liefde en dus, hoe grooter ons geloof is des te grooter wordt de kennis van God. Door de hoop kennen wij datzelfde voorwerp onzer liefde in zoo verre het door ons kan en zal bezeten worden in den hemel. Ik zeg „in zoo verre het eenmaal door ons kan en zal bezeten worden.” Want kenden wij het niet als dusdanig, dan zou onze kennis van zulk een beminnelijk voorwerp tot niets anders dienen, dan om ons neêr te storten in eene wanhopende droefgeestigheid. Te recht zegt dus Cornelius a Lapide: „Uit het geloof en de hoop rijst de liefde op” 1).

Brengen wij deze woorden in verband met hetgeen wij hierboven over Josephs geloof en vertrouwen zeiden, zoo zullen wij geene moeite hebben, om aan te nemen, dat Josephs liefde voor zijnen God inderdaad onvergelykelijk groot en zonder weerga geweest is.

Wie overigens weet niet, dat de voornaamste deugd, welke den mensch tegelijk met de heiligmakende genade wordt ingestort, de liefde is? Zonder deze immers kan niet ééne andere deugd aangenaam aan God zijn, gelijk

1) Comm. in 1 Tim. 1. Ex fide et spe consurgit charitas.

de H. Thomas leert: De liefde geeft den vorm aan alle overige deugden, daar zij dezelve akten recht tot het laatste einde van den mensch verordent 1). Volgens dit gewichtig grondbeginsel zal dan zijdelings alles wat wij nog van Josephs deugden te vermelden hebben, zoovele bewijzen opleveren voor Josephs liefde. 't Zal ons tevens de waarheid doen zien van deze woorden des H. Bernardinus' van Siëna: „Joseph bezat eene allervurigste liefde voor God en den evenmensch” 2), de liefde, welke uit haren aard God tot eerste en den naaste, Gods evenbeeld, tot tweede voorwerp heeft. Deze waarheid drukt de H. Thomas uit met de volgende woorden: „God,” zegt hij, „is het voornamen voorwerp der liefde, en de naaste wordt uit liefde om God bemind” 3).

Wij zullen die liefde in Joseph onder beide oogpunten beschouwen.

1) 2. 2. qu. 23. a. 8. Manifestum est autem quod per charitatem ordinantur actus omnium aliarum virtutum ad ultimum finem. Et secundum hoc ipsa dat formam actibus omnium aliarum virtutum et pro tanto dicitur esse forma virtutum.

2) Art. II. Cap. I. Ardentissimum in Dei amore et charitate.

3) 2. 2. qu. 23. a. 5 ad Im. Deus est principale objectum charitatis. Proximus autem ex charitate diligitur propter Deum.

a) Zijne liefde tot God.

De groote en geleerde Paus Benedictus XIV, spreken-
de over de verschillende oefeningen, waardoor de liefde
jegens God zich bij de dienaren Gods pleegt te openba-
ren, zegt: „Wij willen hier aangeven, wat wij aangaande
de liefde der heiligen tot God in de processtukken hunner
heiligerklaring vermeld vinden —, die liefdeopenbarin-
gen kunnen tot de volgende hoofdpunten worden terug-
gebracht: eene altijd tot God gerichte meening; herhaalde
vrome gesprekken over God; eene voortdurende beschou-
wing van Gods goedheid en de geheimen van onzen gods-
dienst, inzonderheid van het Lijden O. H. J.-C.; over-
denkingen om de liefde Gods in zich op te wekken; het
richten van al zijne gedachten, woorden en werken tot
God; zware zielesmart om de afwezigheid van Christus;
de trouwe onderhouding van Christus' geboden en van de
evangelische raden; geestverrukkingen en opgetogenheid
des lichaams” 1). Al deze door Benedictus aangegevene

1) Lib. III. Cap. XXIII. No 26. Ad hæc referri possunt, quæ de
caritate erga Deum habentur in Actis Canonizationis quæ præci-
pue ad sequentia capita reducuntur: ad mentem videlicet semper in Deum
intentam; ad frequentem de Deo piam locutionem; ad continuam con-
siderationem divinæ bonitatis, et mysteriorum nostræ religionis et præ-
cipue Passionis Domini Nostri J. C.; ad meditationes pro excitando in
se amore erga Deum; ad relationem in Ipsum omnium cogitationum,
verborum et operum; ad gravem molestiam ob absentiam Christi; ad
observantiam præceptorum et consiliorum; ad extases et raptus.

liefdeakten, waarvan wij in de levens van Gods heiligen lezen, mogen wij insgelijks op het gezag der heiligen en van vele geleerde schrijvers, aan Joseph, den „rechtvaardige”, den dienaar Gods bij uitnemendheid, toeschrijven.

„Beschouw,” zoo spreekt met zijne gewone zalving en teedere godsvrucht de H. Alphonsus, „beschouw, welke zoete *gesprekken* Maria en Joseph gedurende hunne reis naar Egypte wisselden. Zij spraken over de barmhartigheid van God, die zijn Zoon in de wereld zond, om het menschdom vrij te koopen. Zij spraken over de liefde van dien Zoon, die in dit dal van tranen kwam, om door zijn lijden en sterven voor de zonden der menschen te voldoen” 1). De G. Canisius zegt evenzeer: „Voorzeker het is eene op goede gronden steunende meening, dat Joseph dikwerf lange gesprekken met de allerh. Maagd voerde over de heilige geheimen, waarvan zij te zamen getuigen waren” 2). Hoe ook kon het anders! Staat er niet geschreven: „uit de volheid des harten spreekt de mond?” En is het (gelijk wij bereids vroeger opmerkten) niet eigen aan alle godminnende zielen steeds over godvruchtige zaken te spreken, zoo verre dit met de welvoegelijkheid en naastenliefde kan worden overeen gebracht? Welnu, wat kon Joseph en Maria beletten voordurend over het eenig voorwerp hunner gansche liefde te spreken? Dat voorwerp hunner liefde, ’t was hun kind! dat voor-

1) Zie het Ie Deel. Eerste overweging.

2) Quid si præterea, ut est probabile sane, cum eadem Virgine de sacris multum sæpeque contulit?

werp hunner liefde, 't was boven alle engelen beminne-
lijk! dat voorwerp hunner liefde, 't was hun God en
hun Al! — Niemand twijfele er dus aan of deze zijn God
zweefde aanhoudend voor Josephs geest!

Vragen we niet, of *Josephs gedachten* ook onafgebroken
op God gevestigd waren: ô ongetwijfeld! Van het eerste
oogenblik af, dat God hem tot voedstervader van zijn
Zoon verkoos, was zijne eerste en als zijne eenige ge-
dachte, voor dien Godmensch, die hem van 's hemels-
wege was toevertrouwd, alle bedenkelijke zorg te dragen.
— Bernardinus van Siëna zegt: „Zoo vaak Joseph er
in zijn hart over napeinsde; zoo vaak hij met zijne oo-
gen aanschouwde, hoe de Zone Gods zijn zoon had wil-
len worden; hoe Hij hem had uitgekozen om Hem te
voeden, te dragen, te besturen, te bewaren in de be-
hoeften zijns sterfelyken levens: zoo vaak hij dat alles
overdacht en aanschouwde, beving hem eene heilige ziels-
ontroering” 1). Daarom voegt dezelfde heilige er bij: „Wie
kan zeggen hoezeer de ziel van dien heiligen grijsaard,
wanneer hij dit alles met de oogen des lichaams aan-
schouwde, verteederd werd, als onze steenachtige harten,
bij het overwegen daarvan bijna bezwijken voor de bo-
venmatige zoetigheid en liefde en uiterste minzaamheid
van God! Immers eene vrome ziel smaakt reiner vreug-
de, wanneer zij bedenkt hoe de oneindig groote God zich

1) Art. II. Cap. II. Stupebat siquidem ruminando corde et oculis in-
tuendo, quod filius Dei se fecerat filium suum et elegerat eum ad illum
nutriendum, bajulandum, regendum et conservandum in necessitatibus
vitæ suæ mortalis.

tot onze geringheid heeft willen neêrlaten en in de kribbe worden neêrgelegd om onze zwakheid te gemoet te komen, hoe Hij met zijne heilige oogen onze ellende heeft willen beweenen, even zoowel als zij overweegt, hoe Hij wonderen van almacht heeft willen wrochten door dooden op te wekken; ja zelfs de gedachte, hoe Hij de natuur der engelen heeft willen scheppen en aldus zijne oneindigheid heeft doen kennen, zij geeft aan het godvruchtig gemoed niet zulke zoete vreugde. Zeer zeker Hij heeft het eene zoo als het andere met gelijke goedheid tot stand gebracht; maar toch, wij genieten zaliger voldoening bij het overdenken zijner liefdegeheimen” 1).

En wat moet niet Josephs hart ondervonden hebben, zoo dikwerf hij aan het op handen zijnde *lijden zijns goddelijken Pleegzoons* dacht! De kennis die Joseph van den Messias der wereld had, was immers verheven boven die der overige Joden. Zeker deze wisten hoe de bloedige offeranden, welke zij volgens hunne wet moesten opdragen, zoovele afbeeldingen waren van het bloedig offer, dat eenmaal voor de zonden der geheele wereld zou

1) L. cit. Quantum putes in his delinitam animam sancti senis, hæc intuendo oculis carneis, quando et saxea corda nostra ista meditando videntur deficere præ suavitate dulcoris et amoris atque summæ dignationis Dei: dulcius enim menti devotæ sapit, quod altissimus Deus inclinari ad parvulitatem nostram voluit et in præsepio reclinari ad nostram infirmitatem relevandam et sanctis oculis suis deslere nostram calamitatem, quam quod miracula potentiae voluit facere mortuos suscitando, vel etiam quod voluerit naturam producere angelorum, suam infinitatem manifestando. Utrumque tamen æquali bonitate perfecit; sed magis sapiunt nobis suæ viscera charitatis.

worden opgedragen. Ja, volgens den H. Thomas en de HH. Vaders, wisten zelfs de meer volmaakten onder hen, zooals de Oudvaders en Profeten, de eigenaardige beteekenis van ieder offer, en geloofden zij even als het gewone israëlietische volk, niet slechts op eene ingewikkelde wijze, maar uitdrukkelijk, dat de Messias sterven zou, en gelijk wij vroeger zagen, Joseph wist dat alles beter dan zij. — Daarenboven, had de engel hem niet gezegd, dat het kind, hetwelk uit Maria zou geboren worden, Jesus, dat is, Verlosser moest heeten, en wel omdat Hij zijn volk zou verlossen? Is het niet hoogst waarschijnlijk, dat God aan Joseph in dienzelfden stond, althans in algemeene trekken, eene duidelijke kennis gaf van de orde der verlossing? Aangenomen dus, dat ook niet alle omstandigheden van Jesus' lijden hem bekend waren, zoo wist hij toch, dat zijn veelgeliefde, zijn eenige Pleegzoon, Hij, die hem meer aan het hart lag dan Isaac aan Abraham, moest sterven als een slachtoffer voor de zonden der wereld. De H. Alphonsus, dit beschouwende, roept uit: „Ach, onder welken vloed van tranen moesten Maria en Joseph, zoo ervaren in de H. Schrift, in de tegenwoordigheid van Jesus spreken over zijn smartvol lijden en sterven! Met hoeveel weemoed zeiden zij tot elkander, dat hun lieveling eens, volgens de voorspelling van Isaias 1), de man van smarten en verachting zijn zou; dat zijne vijanden Hem zoo deerlijk zouden misvormen; dat Hij, die nu zoo schoon was, niet meer ken-

1) Isai. LIII.

baar zou wezen; dat zijn vleesch zoodanig zou verwond en verscheurd worden door de geeselslagen, dat Hij gelijk zou zijn aan een met wonden overdekten melaatsche; dat hun allerliefst kind dit alles met geduld verduren zou, zonder zelfs den mond te openen, om zich over zoo groote mishandeling te beklagen; dat Hij zich als een lam ter slachtbank zou laten leiden; dat Hij eindelijk aan een cerloos hout, tusschen twee moordenaars, in overmaat van smart zijn leven zou eindigen" 1). En hierop laat Alphonsus volgen: „Beschouw," zegt hij, „beschouw nu de gevoelens van droefheid en liefde, die zulke gesprekken in het hart van Joseph moesten opwekken!" 2).

Verlangen wij nog meerdere, nog treffender blijken van Josephs vurige liefde voor zijn God? Welaan, beschouwen we dan onzen heiligen, zorgzamen huisvader *in zijn gansche leven en streven* ten aanzien van den hem toevertrouwd Verlosser der wereld. Beschouw hem in zijne nederige timmermanswoning. Hoe naarstig, hoe onvermoeid werkte hij niet, om in het onderhoud van zijnen lieven Jesus te voorzien! Men bedenke verder wat hij zich nog al meer voor dien Verlosser getroostte. Was het niet om Zijnentwille, dat hij zich onafscheidbaar bij Maria aansloot, nadat het doel zijner komst op aarde hem door den engel was geopenbaard? Was het niet om Zijnentwille, dat hij de moeielijke en gevaarvolle vlucht naar Egypte ondernam? Was het niet uit bezorgdheid of soms de wreede

1) Zie Ie Deel, 4e Overweging.

2) T. a p.

Archelaüs, die na zijns vaders dood in Judea regeerde, even als deze zijn geliefden Zoon vervolgen mocht, dat hij op bevel des engels naar Galilea optrok en zich metter woon in Nazareth ging vestigen? Was het ook niet om Zijnentwille, dat hij met een angstig gemoed naar Jerusalems tempel wederkeerde om zijn verloren Jesus te zoeken en zich geene rust gunde, voordat hij Hem ten derden dage wedervond? In een woord: al wat de HH. Evangeliën ons van dien heiligen pleegvader onzes Heeren vermelden; al wat hij leed en deed, was het niet voor het welzijn van zijn teerbeminden, eenig dierbaren voedsterzoon? — Welnu ziehier hoe wij dat alles te beschouwen hebben. Het mag als een zeker grondbeginsel worden aangenomen, dat de heiligen Gods in al hunne werken, indien zij ook al niet steeds onmiddellijk voor God te werk gaan, dan toch immer uit beweegreden van liefde jegens hun God handelen. Hierom kan men de moederlijke bezorgdheid van eene H. Joanna de Chantal voor de opvoeding harer kinderen eenigermate eene akte van liefde tot God noemen, alhoewel het in zich beschouwd slechts eene daad van christelijke moederliefde was. Intuschen moeten toch dergelijke akten van deugd in waarde achter de oefeningen van vormelijke liefde tot God staan. Oefeningen van vormelijke liefde tot God nu waren de meeste handelingen des H. Josephs. Al wat hij deed en leed, al zijne zorgen, al zijn arbeid, al zijne pogingen voor de opvoeding van Jesus besteedde hij rechtstreeks aan den persoon van het menschengeworden Woord, van Gods waarachtigen Zoon, aan den persoon van God, in 't vleesch

der menschheid met hem wonende. En wie kan beseffen, en wie kan uitdrukken met wat eene allervolmaaktste volmaaktheid hij zich van dat alles kweet! Hij handelde hier met eene gansch bovennatuurlijke, maar ook tevens met eene hoogst vaderlijke liefde. — Uitmuntend schoon doet de H. Alphonsus ons dit verstaan, wanneer hij zegt: „Hoe groot was Josephs liefde voor Jesus! Wijl God onzen Heilige bestemd had, om de plaats van vader te bekleeden ten opzichte van Jesus, moest hij zeer zeker in dat hart eene liefde instorten van een vader, en wel van een vader van zulken beminnelijken zoon, die tevens God was. Derhalve was de liefde van Joseph niet bloot menschelijk, als die van andere vaders, maar eene bovenmenschelijke liefde, daar hij in denzelfden persoon én zijnen zoon én zijnen God erkende. Door zekere en goddelijke openbaring van den engel wist Joseph zeer wel, dat het kind, hetwelk hij altijd aan zijne zijde zag, het goddelijk Woord was, uit liefde tot de menschen, en wel in zonderheid uit liefde tot hem, mensch geworden. Hij wist, dat datzelfde kind hem onder alle menschen verkozen had tot beschermers zijns levens, en zijn zoon wilde genoemd worden. En nu,” zegt Alphonsus, „overweegt, welk heilig liefdevuur Josephs hart moest vertoren, als hij dat alles overwoog en zag, dat zijn Heer en Meester als een werkmans hem diende, nu eens den winkel opende of sloot, dan eens hem hielp in het hout zagen of het arbeiden met schaaf en bijl, dan weder de spaanderen verzamelde of het huis uitkeerde; in een woord, als hij zag hoe Jesus gehoorzaamde aan al zijne bevelen,

en niets deed dan afhankelijk van zijnen wil. Welke gevoelens,” zegt Alphonsus verder, „moesten het hart van Joseph vervullen, als hij dat lieve kind in zijne armen droeg, als hij het liefkoosde of deszelfs liefkozingen ontving! Als hij uit dien mond woorden des eeuwigens levens mocht hooren, die, als zoo vele liefdepijlen, zijn hart doorboorden: en vooral als hij de heilige voorbeelden van alle deugden in den goddelijken Jongeling beschouwde! Een vertrouwelijk verkeer van langen duur verkoelt dikwijls de liefde tussehen personen, die elkander beminnen, omdat de menschen, naar mate zij langer met elkander omgaan, ook meer en meer elkanders gebreken leeren kennen. Niet zoo was het met Joseph, integendeel. Hoe meer hij met Jesus omging, des te beter leerde hij diens heiligheid kennen. Tracht nu hieruit”, zoo besluit Alphonsus, „de liefde te berekenen, waarmede hij Jesus beminde, daar hij, zoo als de Schrijvers zeggen, vijf en twintig jaren lang dat heilig gezelschap mocht genieten” 1). „Hoe moeten wij”, vraagt de groote godgeleerde Billuart in zijne heerlijke lofrede op den Heilige,” de liefde van Joseph noemen? natuurlijk of bovennatuurlijk? Niet natuurlijk,” antwoordt hij. „De liefde tot God is immers boven de natuur. Zullen wij ze bovennatuurlijk noemen? Neen, de liefde eens vaders voor zijn zoon is natuurlijk. Laten wij ze dan natuurlijk en tevens bovennatuurlijk noemen. Ja, zij was natuurlijk ten opzichte der bediening, die hij waarnam, maar boven-

1) Zie 1e Deel, 5e Overweging.

natuurlijk ten opzichte van den persoon, die er het voorwerp van was" 1).

En dat bovennatuurlijk karakter van Josephs liefde voor Jesus, hoe is het niet des te treffender, als wij bedenken, dat Joseph van de zijde van Jesus' waarachtigen Vader in den hemel geene de minste blijken van genegenheid of liefde bespeurde! De hemelsche Vader immers scheen Jesus niet meer te beschouwen als zijn zoon, maar als een schulddrager van het zondig menschdom? Doch niets van dat alles doet de liefde van Joseph zwichten. Integendeel; 't is alsof Joseph juist hierom zijn vaderhart met des te meer aandoening aan zijn dierbaren pleegzoon wil doen kennen, om Jesus als 't ware schadeloos te stellen voor het gemis van liefde van den kant zijns goddelijken Vaders. Hij was te zijnen aanzien een *allerbeste* Vader. Dit woord is van den geleerden abt Rupertus. Doch ik zal, tot stichting van den lezer, Rupertus zelven aanvoeren.

't Is bekend, hoe de aartsvader Jakob, op reis zijnde in het land van Kanaän om zich eene vrouw te zoeken onder de magen zijns vaders, eindelijk ter plaatse kwam, die later Bethel werd genaamd. Vermoeid legt hij zich op den grond neder en slaapt in. In den slaap ziet hij eene geheimzinnige ladder, die op de aarde stond, maar welker bovenste einde tot aan den hemel reikte. Hij zag ook hoe de engelen Gods langs die ladder op- en afstegen, terwijl God op de bovenste sport leunde. Volgens Rupertus beteekenen de verschillende sporten dier ladder de

1) Panégryiq. de S. Joseph 1er Point.

verschillende voorouders des 'Zaligmakers en inzonderheid de hoogste sport den H. Joseph, Jesus' voedstervader, op wien immers Jesus de Zoon Gods als leunde, nadat Hij zich onvoorwaardelijk aan Josephs leiding en zorgen had toevertrouwd. „De hoogste sport der ladder,” zegt dan Rupertus, „waarop de Heer leunde, is onze gelukzalige Joseph, de man van Maria, uit wie Jesus, die Christus genoemd wordt, geboren is. Maar hoe heeft die God en Heer daarop geleund? Gelijk een onmondig kind op zijn voogd. Is Hij immers niet in deze wereld zonder vader geboren? Hij leunde dan op Joseph als op zijn voogd. Deze was van het onmondige kind als een *allerbeste Vader*, aangesteld om het kind tegelijk met de moedermaagd door zijne vaderlijke bekommelingen te troosten” 1).

En welke liefdediensten heeft die allerbeste Vader aan zijn onmondig goddelijk kind al niet bewezen? Laten wij den vromen Suarez hier het woord: „Waar is hij,” vraagt Suarez, „tot wien in meer eigenlijken zin Christus kan zeggen: Ik heb honger gehad en gij gaaft mij te eten? enz. Dit is dus iets geheel uitstekends in de bediening

1) Tom. 168. Col. 1317. Scala illa, ista est generatio Jesu Christi; et latera scalæ, summi patres vel principes sunt hujus generationis, Abraham atque David ad quos promissio facta est, cum juramento ejus qui repromisit. Supremæ scalæ gradus, cui Dominus innixus est, iste est beatus Joseph, vir Mariæ, de qua Jesus, qui vocatur Christus, natus est. Quomodo iste Deus et Dominus huic innixus est? Utique tamquam tutori pupillus, quippe qui in hoc mundo sine patre natus est, ita innixus est huic beato Joseph, ut esset infantulo iste *pater optimus*, ut hujus solatio paterno puer cum virgine puerpera sustentaretur.

van dezen heiligen Man, dat hij schier al zijne werkzaamheden en vermoeienissen onmiddellijk voor den persoon van Christus zelven onderging. Hierom dus ook zijn de werken van liefde en zorg, die Joseph voor zijn goddelijken persoon verrichtte, van geheel uitmuntende waarde, te meer wijl hij met volmaakte kennis en liefde omtrent zijn persoon handelde" 1). Vooral openbaarde zich die liefde ter gelegenheid van Jesus' vlucht naar het vreemde land van Egypte, of, om met den vromen en diepzinnigen Rupertus te spreken, toen vooral bleek het, hoe de God van Jakobs ladder geheel en al op Joseph leunde. „Heeft Hij niet vooral toen tegen hem aangeleund," vraagt hij, „wanneer Hij door zijn heiligen voedstervader, ten einde niet door Herodes of anderen gevonden te worden, naar Egypte is overgebracht, en later na Herodes' dood op nieuw in het land van Juda is teruggebracht?" 2) Waarlijk, waarlijk, als de oprechte vriend in de beproeving

1) Disp. VIII. Sect. 1. No 8. De quo enim tam proprie, sicut de Joseph potest dicere Christus: „Esurivi et dedisti mihi manducare?" etc. Itaque illud fuit excellens in munere hujus sancti viri, quod omnes fere labores et actiones suas proxime circa Christi personam exercebat. Unde sicut peccatum crucifigentium Christum maximum in suo genere fuit propter personae dignitatem, ita opera pietatis et beneficentiae circa personam Christi, in hoc viro fuerunt eximii ejusdam valoris, tanto majori ratione quanto ipse ex perfecta cognitione et amore illius personae operabatur.

1) De divin. Offic. Lib. III. Cap. XVII. T. 170. Col. 75. Nonne tunc vel maxime illi innixus est, quando ne ab inimico Herode vel cæteris inveniretur, qui quaesituri erant animam ejus, in Ægyptum ab eodem nutritio suo deportatus est, iterumque defuncto Herode in terram Juda relatus est?

gekend wordt en als de opoffering voor iemands liefde getuigt, hoe onmetelijk groot moet dan niet Josephs liefde geweest zijn, toen hij zijn vaderland, zijne magen en kennissen verliet, naar een vreemd land heentrok, zonder te weten voor hoe lang, in de armoedigste omstandigheden, zonder eenig vooruitzicht van bestaan, en dat alles waarom? Om langs dien weg zijn hulpeloozen pleegzoon van een gewissen dood te redden! — Maar ook dit moet hier noodzakelijk opgemerkt worden, dat Joseph, toen hij door zijn geloof verlicht eenmaal zijn pleegzoon als zijn God had leeren kennen, zijne gansche liefde aan dien God alleen geschonken heeft. Zijn hart was onverdeeld voor Jesus, maar zoo, dat de genegenheid, die hij Hem als zijn zoon toedroeg, te zamen smolt met de liefde, die hij voor Hem koesterde als zijn God. Heerlijk verklaart ons deze gedachte de reeds vroeger vermelde godgeleerde Billuart in zijne lofrede op Joseph: „Beminde Joseph,” zegt hij, „in Jesus’ persoon een zoon; die zoon was God, en dus beminde hij een oneindig beminnenswaardigen zoon. De liefde van andere menschen is noodzakelijk beperkt, wijl zij zich moeten verdeelen tusschen den Schepper en het schepsel. Daar hun hart verdeeld wordt door de verscheidenheid der voorwerpen hunner liefde, verdeelen zich tevens en verzwakken hunne genegenheden. Naar mate men meer brandt van het vuur der goddelijke liefde, verkoelt de liefde der natuur, gelijk daarentegen de liefde der wereld geen vlam kan schieten in het hart, zonder dat de liefde des hemels er door uitgedoofd wordt. Men kan schier van alle heiligen zeg-

gen, wat Paulus zeide van de gehuwde personen, dat zij namelijk verdeeld van harte zijn, eenigen tusschen God en hunne kinderen, anderen tusschen God en hunne vrienden; deze tusschen God en hunne vrouwen, gene tusschen God en de verschillende voorwerpen hunner drift. Niets van dat alles bestond bij den grooten heilige, wiens lof ik verkondig. In hem heeft de natuurlijke en goddelijke liefde, de liefde tot zijnen zoon en de liefde tot zijnen God, slechts één voorwerp. Natuur en genade, wel verre van zijne genegenheid te verdeelen, vestigen dezelve daarentegen op dat ééne voorwerp en ontvlammen ze nog meer. De vurigheid is bij hem de gloed zijner kinderliefde. Al zijne gedachten zijn even heilig. Vreest hij, 't is om den persoon van J. C.; verlangt hij iets, 't is om Jesus' behoeften; lijdt hij, 't is uit smart dat hij Hem ziet lijden. De vragen die hij Hem doet, zijn gebeden; zijne liefdediensten zijn zoo vele offers, die hij te zijner liefde brengt. Gelukkige vader, die zijn zoon tot overmaat toe heeft mogen beminnen zonder Hem te veel te beminnen; die al zijne liefde aan zijn zoon mocht schenken en toch niets te kort deed aan zijn God, die de liefdevuren des hemels en der aarde heeft kunnen doen samen werken! O vader, ook daarom nog eens gelukkig te heeten, wijl men de vurigheid uwer liefde gelijk bij de overigen niet behoefde te matigen; wijl gij niet behoefde te vreezen dat vloekwoord van J. C.: „Hij die zijn zoon meer lief heeft dan Mij, is mijner niet waardig” 1).

1) Panégyr. de S. Joseph, Ier Point.

Wij hoorden vroeger den geleerden Paus Benedictus XIV onder de vele blijken van liefde tot God in de levens zijner heiligen ook dit als een zoodanig liefdeblijk aangeven: *diepe droefheid gevoelen wegens Christus' afwezigheid*. Ook dit vinden wij bij Joseph. De lezer gelieve zich slechts te herinneren wat wij reeds vroeger hebben aangeteekend over de bittere smart van onzen heilige bij het verlies van Jesus, na hunne pelgrimsreis te Jerusalem. (Hoofdstuk X van het eerste deel.) Om ons al het hartverscheurende van dit verlies en gemis van den beminnelijken Jesus voor Josephs vaderziel eenigzins te doen bevroeden, zegt de H. Alphonsus: „Joseph was gewoon geworden de zoete aanschouwing en het bijzijn van zijnen beminden Verlosser te genieten. Hoe groot was dus zijne droefheid, als hij gedurende drie dagen zich daarvan beroofd zag, zonder te weten of hij Hem ooit zou weder vinden, en wat hem nog het meeste greefde, zonder de oorzaak er van te kennen. Immers,” zegt Alphonsus, „de H. Patriarch vreesde in zijne diepe nederigheid, dat misschien, ter oorzaak van eene of andere door hem bedrevene fout, Jesus besloten had, niet langer in zijn huis te wonen, als achtte Hij hem onwaardig voor zijn gezelschap, en voor de eer van Hem te verzorgen en een zoo grooten schat te bewaren. Want er is,” voegt de heilige schrijver er bij, „geen grooter leed voor eene ziel, die al hare liefde aan God geschonken heeft, dan de vrees Hem mishaaagd te hebben. In al die dagen,” zoo gaat hij voort, „was voor Joseph en Maria geene rust te vinden: het was een voortdurend weenen en zoe-

ken naar hunnen lieveling, zoo als de H. Maagd zelve bij het terugvinden in den tempel tot Hem zeide: Mijn zoon, welke bittere smarten hebt Gij ons in deze dagen doen uitstaan, toen wij daar ronddwaalden, weenende en U altijd zoekende, zonder U te vinden, of iets omtrent U te mogen vernemen?" 1)

Josephs overgroote droefheid is dan hier een nieuw bewijs zijner overgroote liefde voor Jesus, zijn God. Hiermede stemt overeen wat de H. Bernardinus van Siëna zegt: „Men merke zorgvuldig op, hoe men alleen hier ter plaatse [waar sprake is van het terugvinden van Jesus in den tempel] leest, dat de allerh. Maagd Joseph den *vader* van Jesus noemt. 't Was omdat het smartgevoel, dat hij ondervonden had over het verlies van Jesus, duidelijk bewees hoe er in zijn hart de echte liefde van een vader woonde" 2).

Maar wat zullen wij, als Josephs groote droefheid over Jesus' afwezigheid een blijk zijner liefde moet genoemd worden, wat zullen wij dan moeten besluiten uit zijne vreugde over de tegenwoordigheid van dienzelfden Zaligmaker? Ook deze vreugde en dit *heilig zielsgenot*, dat hem bijna aan een gelukzalige des hemels gelijk maakte, ook dit bewijst de overmaat zijner liefde, en niet minder, dan zijne groote bedruktheid, toen hij zich van Jesus' tegenwoordigheid beroofd zag. De Heilige Ber-

1) Zie het 1e Deel, 3e Overweging.

2) Art. II. Cap. II. Notanter advertendum, quod hic solum legitur Virginem Joseph appellasse patrem Jesu; quia sensus doloris, quem habuit de Jesu perduto, verum in eo monstravit patris affectum.

nardinus van Siëna doet ons dit wederom op treffende wijze beseffen: „Joseph,” zegt hij, „heeft voor Christus eene allervurigste liefde gekoesterd. Wie zal het loochenen, durf ik vragen, dat Christus, als Joseph Hem in zijne vaderarmen droeg en als vader Hem een woordje voorzeide, of met Hem sprak, dat Christus (zoowel in zijne kinderjaren als op zijn volwassen leeftijd) hem onuitsprekelijke gewaarwordingen en zoete gevoelens jegens zich heeft ingestort en ingeprent, en dat, terwijl uitwendig de genade van Christus medewerkte door een kinderlijke oogslag, een kinderlijk woordje, eene kinderlijke omhelzing? ô wat al zoete kussen heeft hij van Hem ontvangen! ô wat al troost genoot hij bij het hooren van 't woord vader, dat Jesus al stamelend uitsprak! ô wat al vreugde smaakte zijne ziel, zoo dikwerf hij zich door den kleinen Jesus zachtjes voelde omhelzen! Beschouw ook,” voegt Bernardinus er bij, „met wat een medelijden hij op de reizen, welke zij te zamen moesten doen zoo dikwerf het kind Jesus, daar het als nog klein zijnde spoedig vermoeid was, op zijn schoot liet rusten; want de liefde, die hij Hem toedroeg, deed hem gansch in de gemoedsaandoeningen van Jesus overgaan: hij beschouwde Hem immers als zijn eigen allerliefsten zoon, Hem door den H. Geest in zijne maagdelijke vrouw geschonken,” 1)

1) Art. II. Cap. II. Habuit erga Christum ardentissimam charitatem. Quis deneget, obsecro, quod ipsi tenenti Christum in brachiis tamquam pater et balbutienti et confabulanti cum ipso ut pater, Christus, sive infans sive adultus, non ingereret et imprimeret ineffabiles sensus, atque jucunditates de semetipso, et hoc cooperante exterius gratia Christi

en voor wien hem diezelfde H. Geest naar het woord van Rupertus, eene echte vaderliefde diep in zijn binnenste had ingestort 1). De laatste woorden des H. Bernardinus doen ons verstaan waaraan de H. Joseph zijne zielsvertroostingen in zekeren zin te danken had, namelijk aan de volmaakte edelmoedigheid, waarmede hij om Jesus, met Jesus en voor Jesus heeft weten te lijden. Dit is overigens een vrij algemeene regel, dien God volgt ten aanzien zijner heiligen. Gewoonlijk zijn de buitengewone vertroostingen, waarmede hun hart als overstroomd wordt, eene belooning voor hunnen buitengewonen moed in het doorstaan van eene of andere zware kwelling voor God. Dan zijn de gewaarwordingen der ziel vaak zoo overzoet, zoo innig, zoo hevig, dat sommige heiligen meenden van louter vreugde te zullen sterven. In eene dier hemelszoete bezoeken Gods, hield de H. Franciscus Xaverius niet op te roepen: „Genoeg, ô Heer, genoeg!” — Geen wonder voorwaar, dat de Gz. Canisius beweert, dat God ook aldus met Joseph gehandeld heeft. Ziehier wat de vrome ge-

cum filiali aspectu, affatu atque amplexu. O quanta dulcia oscula ab ipso recepit! O quanta dulcedine audiebat balbutientem parvulum se patrem vocare! Et quanta suavitate sentiebat se dulciter amplexari! Considera etiam cum quanta compassione in itineribus quæ fecerunt, parvulum Jesum ex labore lassatum quum grandiusculus esset in suo gremio requiescere faciebat; quia omni amore transformativo ferebatur in eum, ut in dulcissimum filium, sibi in conjugē suā virginē per Spiritum sanctum datum.

1) Tom. 170. Col. 1319. Spiritus sanctus de carne virginali hominem formans, paterno viro huic (Joseph) ejus qui nascebatur infantis amorem penitus infuderit.

leerde zegt: „Joseph heeft al deze en meer dergelijke kwellingen [hij bedoelt die welke onzen lezer uit het evangelie reeds bekend zijn], al deze kruisen en becommeringen met eene algeheele gelatenheid verduurd en zijne beste pogingen aangewend om te midden van al die wederwaardigheden en dagelijksche bezorgdheden, niet alleen zich zelve maar ook de H. Moedermaagd te troosten. Ongetwijfeld dan ook heeft hij in zulk eene wisseling van lotgevallen bijwijken de helpende kracht Gods, eene ongelooflijke gemoedssterkte en eene waarlijk geestelijke vreugde gesmaakt, zoodat hij te recht met den profeet kon spreken: „Volgens de maat en menigte mijner smarten hebben uwe vertroosting en mijne ziel verblijdt.” (Psalm 93. 19). „Hij toch begreep zeer zeker, dat hij met zijn onschuldig huisgezin niet bij toeval en op gewone wijze, maar om Christus’ wille aan zoo vele rampen en kwellingen werd prijs gegeven; dat de eeuwige God het aldus wilde, ten einde hij door al die harde behandelingen als goud in het vuur beproefd wierd en zijne dapperheid uit de ontvangene wonden des te schitterender zou blijken” 1). — Die geestelijke vreugde van Jo-

1) Has varias aliasque plures molestias, cruces, ærumnas æquissimo ille animo tulit, neque seipsum tantum sed et virginem Matrem in tot rebus adversis curisque quotidianis studuit consolari. Nec dubium quin præsentem Dei virtutem et incredibilem animi fortitudinem gaudiumque vere spirituale in tanta rerum vicissitudine subinde persentiret, jure ut suo cum propheta diceret (Ps. 93. 19.): „Secundum multitudinem dolorum meorum consolationes tuæ letificaverunt animam meam.” Nam certo utique intelligebat, se familiamque suam innocentem non fortuito aut vulgari more, sed propter Christum tot calamitatibus et molestiis

seph, waarvan hier Canisius gewaagt, steeg niet zelden, zegt nog dezelfde H. Schrijver, tot ware *geestvervoering*. „Wie kan uitspreken,” vraagt hij, „met welke voldoening Josephs oogen zich onophoudelijk op Maria en herhaaldelijk op Christus vestigden? Welke bewondering niet alleen, maar welke heilige wellust moet hem hebben beziel, zoo dikwijls hij getuige was, hij alleen onder duizenden, van de verbazende geheimen Gods? Reeds Lucas vermeldt ons, dat hij met Maria in bewondering geraakte over hetgeen van het kind Jesus gezegd werd. Wat moet het dan wel geweest zijn (immers dit is zeer waarschijnlijk), wanneer hij met de H. Maagd dikwerf en breedvoerig over de goddelijke dingen sprak en dan gelijk die rechtvaardige grijsaard Simeon, in den H. Geest opgetogen werd van heilige blijdschap en zijne vervoering lucht gaf in heilige lofgezangen?” 1) „ô Hoe dikwerf,” roept de teergevoelige Franciscus van Sales uit, „ô hoe dikwerf groote H. Joseph, zeer beminde bruidegom van de Moeder des Welbeminden, hebt gij de liefde des hemels en der aarde op uwe armen gedragen! Alsdan wordt

objici, Deum æternum ita velle, ut multis ipse durisque modis velut aurum in igne probatum, exercitaretur, magisque splenderet vulnere virtus.

1) Quibus autem oculis vir bonus et sæpius Mariam et Christum frequenter aspexit? Quanta illum non solum invasit admiratio, sed etiam voluptas sancta implevit, quum admirabilium Dei mysteriorum testis domesticus et pro mille unus adesset? Certe Lucas indicat, illum super his quæ de puero Jesu dicebantur, cum Maria esse miratum. Quid si præterea, ut est probabile sane, cum eadem Virgine de sacris multum sæpeque contulit, et in Spiritu Sancto subinde suaviter, ut senex justus ille Simeon, exultavit et exultando in laudes divinas erupit?

gij gansch in gloed gebracht door de zoete omarmingen en kussen van dat goddelijk kind; dan smolt uwe ziel van geneugte, wanneer Hij nauwlijks hoorbaar aan uwe ooren (ô God, welke zaligheid!) u toefluisterde, dat gij zijn groote vriend en zijn alldierbaarste vader waart" 1).

Wij hebben in het IX^{de} hoofdstuk van het eerste Deel het gevoelen uitgesproken, dat de H. Voedstervader van Jesus, de waardige echtgenoot van Maria door de onweersaanbare kracht der liefde Gods uit deze wereld gescheiden is. Wij staaften dit gevoelen door de woorden van den H. Franciscus van Sales en van den H. Alphonsus. Thans zeggen wij, dat Joseph bepaaldelijk als martelaar zijner vurige liefde tot zijn God gestorven is; en dus dat zijn dood zelf het schitterendst blijk zijner weergâlooze liefde is. Inderdaad, wat was het sterven voor Joseph? Immers moest hij scheiden van het goddelijk voorwerp zijner liefde, moest hij de zoete samenleving van zijn hoogst geliefden pleegzoon, Jesus Christus derven, van dienzelfden menschgeworden Zoon Gods, in wien de hemelsche Vader zelf verklaard heeft zijn welbehagen te vinden! Het is wel waar, Joseph aanschouwde zijnen God nog niet in zijne glorie; maar toch, zoo onuitsprekelijk was zijn genot reeds op aarde, dat de H. Kerk van hem durft zingen: „Reeds in uw leven waart gij den hemellingen gelijk, gij genoot uw God; gij waart gelukkiger dan zij allen door een wondervol lot" 2). En

1) *Traité de l'amour de Dieu: "Oraison dedicat."*

2) *Tu vivens, superis par, fruëris Deo, mira sorte beatior.* Gezang der Kerk.

nu, van dien Jesus moet Joseph scheiden, om voor eene poos tijds naar het voorgeborecht der hel te gaan! Jesus immers was destijds nog niet ten hemel opgegaan; weshalve de poorten van het hemelsch Jerusalem nog gesloten waren voor het gevallen menschdom. — Den dood gewillig aannemen in dergelijke omstandigheden, ô wie beseft niet, dat het eene daad van heldhaftige liefde onderstelt? Het is waar, Jesus stond den stervenden Joseph ter zijde; Hij troostte hem, Hij bemoedigde hem om zijn dood met overgeving in Gods wil te aanvaarden. Maar zie! juist die meêwarige liefde, welke Jesus hem betoonde; die woorden van bemoediging uit Jesus' mond, deden den stervenden Patriarch des te inniger al de grootheid van zijn verlies bevroeden. Intusschen hij is met Gods beschikkingen tevreden; hij onderdrukt de verlangens zijns harten en geeft volmaakt gelaten zijn geest in de handen zijns Scheppers over.

Paulus schreef weleer aan de christenen van Rome: „Ik zou wel wenschen van Christus gescheiden te wezen om wille mijner broeders” 1). Bij die vurige woorden van den grooten Apostel teekent Chrysostorus aan: „Zoo sprak Paulus, wijl zijne liefde ruimer was dan alle zeeën, en gloeiender dan alle vlammen. Geene woorden kunnen ze naar waarheid vermelden; hij alleen, die er waarlijk van doordrongen was, kende ze. . . . Immers het was hem niet genoeg van Christus bemind te worden, maar hij wilde Hem ook veel beminnen, en dit was zijne voor-

1) Rom. IX. 3

naamste zorg. Daar hij nu dit alieen beoogde, verdroeg hij gewillig alles: bij alles wat hem overkwam stond dit voorop in zijn hart, hoe hij die schoone liefde zou toonen" 1). Ditzelfde verlangen, ja een nog rusteloozer was in Josephs gemoed. Dezelfde, ja eene nog veel vuriger liefde verteerde Josephs ziel, en gelijk Paulus wenschte van Christus gescheiden te zijn om zielen, altoos meer zielen voor Christus te winnen, zoo wenschte Joseph van zijn pleegzoon Christus door den dood gescheiden te worden, om nog des te meer aan dienzelfden Christus zijne liefde te doen blijken. Door de kracht der liefde alzoo bracht Joseph het offer van zich te scheiden van het on-eindig waardig voorwerp zijner liefde, van Jesus Christus' persoon.

Bij dien wondervollen liefdedood van Joseph openbaarden zich meer dan ooit de teekens dier hemelsche liefde in zijne ziel. Ik spreek van de zoete *verrukkingen*, die zijn verscheiden vergezelden. Ziehier wat ons daarvan de H. Bernardinus van Siëna zegt: „Men moet godvruchtig gelooven, dat de goede Jesus Christus, zoo als ook de allerzaligste Maagd, zijne bruid, bij Josephs afsterven tegenwoordig was. Denken we ons nu verder wat al op-

1) Tom. 60. Col. 552..... Nam pelago omni latior et flamma omni vehementior erat illa dilectio et nullus sermo possit illam pro dignitate recensere, sed ille solus illam noverat, qui illa vere affectus erat.... Neque enim curabat tantum ut a Christo amaretur, sed et ut illum admodum amaret; et hoc maxime curabat. Ideo enim, cum hoc unum spectabat omnia facile ferebat: unum enim per omnia in animo habebat, ut pulchrum hunc amorem expleret.

wekkingen, vertroostingën, beloften, maar ook verlichtingen, vurige bezielingen en openbaringen omtrent de eeuwige goederen de stervende Joseph bij zijn heengaan uit de wereld zal hebben ontvangen en van zijne allerheiligste bruid en van Jesus, den allermijnzaamsten Zoon Gods: ik laat dit aan ieders godvruchtige beschouwing over" 1). Zoo spreekt de vrome dienaar van Joseph, Bernardinus van Siëna. De H. Franciscus van Sales stemt volkomen met Bernardinus in en roept uit: „Hoe zou men er aan kunnen twifelen of Jesus het dierbaar kind zijns harten, zijn veelgeliefd pleegkind hem bijstond! Er staat geschreven: „zalig de barmhartigen, want zij zullen barmhartigheid verwerven" 2). Welnu hoe zacht, hoe liefdevol, hoe barmhartig was die goede voedstervader niet voor onzen Zaligmaker, toen Hij als klein kind ter wereld kwam! Wie zou dan niet voor zeker houden, dat zijn pleegkind hem honderdvoudig loonde, door hem bij zijn verscheiden uit de wereld een hemelsch genot te doen smaken?" 3).

Wij moeten derhalve op gezag van zoo vele geleerde en heilige schrijvers als stellige waarheid aannemen, dat

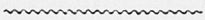
1) Art. II. Cap. III. Pie credendum est quod in obitu suo præsens fuerit pius Jesus Christus et sacratissima virgo sponsa sua. Quantas putas exhortationes, consolationes, promissiones, illuminationes, inflammationes et æternorum bonorum revelationes recepit in transitu suo a sanctissima sponsa sua, et a dulcissimo filio Dei Jesu; relinquo devotæ menti contemplantum vel considerandum.

2) Matth. V. 7.

3) Traité de l'amour de Dieu. Liv. VII. Chap. 3.

ook aan Josephs liefde dit laatste kenmerk van volmaakt-
heid, waarvan Benedictus XIV sprak, eigen is geweest,
te weten: de geestelijke verrukkingen, waardoor de ziel,
die van de liefde tot haren God als overmand is, van
zaligheid en troost begint te kwijnen en aan al het aardsche
volkomen vreemd wordt.

En nu moge de godvruchtige lezer zelf beslissen, of
Joseph ter oorzaak zijner voorbeeldelooze liefde niet ver-
dient ook zelfs boven de Serafijnen en Cherubijnen des
hemels plaats te nemen.

b) Zijne liefde tot den naaste.

Er bestaat, gelijk wij vroeger opmerkten, zulk een innig verband tusschen de liefde tot God en die des naasten, dat men deze twee deugden niet als afzonderlijk bestaande kan denken. Van daar het woord van den Apostel der liefde, Joannes: „En dit gebod hebben wij van wege God, dat hij, die God bemint, ook zijn naaste moet liefhebben” 1). Het is derhalve hier de plaats, als vervolg op het voorgaande hoofdstuk, van de heldhaftige naastenliefde des H. Josephs te gewagen.

Hoe heldhaftig die liefde tot den evenmensch in Joseph geweest is, kan men reeds vooruit afmeten uit zijne meer dan serafijnsche liefde voor zijnen menschgeworden God, zijn dierbaar pleegkind. Diens evenbeeld in iedereen medemensch ziende en daarbij steeds indachtig, hoe die evenmensch bestemd was om eens zijnen hoogst beminnenswaardigen God door de gansche eeuwigheid te verheerlijken, moest Joseph wel branden van vurige liefde en van verlangen naar het waarachtig en eeuwig geluk van zijn naaste. Het was hierom een pijnlijk gevoel voor Josephs gemoed den mensch in een staat van diep verval te aanschouwen. In Judea alleen werd de ware God gekend en gediend: daarbuiten heerschte alom de grofste afgoderij. Dit deed Joseph onophoudelijk met

1) I. Joan. IV. 21.

Moyses verzuchten: „Zend, ô God, Dengene, dien Gij zenden zult” 1).

Maar wie dan ook zal Josephs vreugde beschrijven, toen hij eindelijk den vurigverwachten Messias geboren zag, die hij wist dat aan het menschdom de onuitsprekelijke weldaad der verlossing zou bezorgen! Die vreugde immers was een noodzakelijk gevolg van dat vurig verlangen naar het geestelijk welzijn zijns naasten, dat Joseph zoozeer aan het hart lag, aan Joseph, wiens liefde onvergelykelyk groot was. Zoo toch, leert Suarez met uitdrukkelijke woorden, doet de ware liefde zich kennen 2). Zij stelt zich niet tevreden met haar eigen geluk, maar wil ook anderen aan haar geluk deelachtig zien worden. Aldus betuigde ook Maria in haar verheven lofzang „Magnificat” God haren dank, niet slechts voor de groote dingen aan haar gedaan, maar ook daarvoor, dat Hij zijn dienstknecht Israël in zijne barmhertigheid had willen opnemen.

Dat verlangen van Joseph werd nog dagelijks vuriger, naarmate hij immer dieper doordacht, hoe de Zone Gods zelf in al zijn leven en streven, bij al zijn werken en lijden geen ander doel beoogde, dan datzelfde menschdom te redden en tot zijn eeuwige heil te brengen.

1) Exod. IV. 13.

2) Tom. XII. De virt. theol. Tract. III. Disp. II. Sect. 1. No 3. 4. 6. Dico secundo: etiam desiderium boni divini est amor a charitate elicited. — Dico tertio: gaudium de bonis Dei propter ipsum est actus a charitate elicited. — Dico quinto hos eosdem actus exercet charitas circa proximum et circa seipsum, servata proportione.

ô Hoezeer moet deze overweging den heiligen voedstervader van den Verlosser dier hulpbehoevende menschheid niet voortdurend hebben doen uitzien naar middelen en gelegenheden, om naar Jesus' goddelijk voorbeeld, ook het zijne daartoe bij te dragen!

IJverig en edelmoedig heeft hij dan ook alle middelen en gelegenheden, die tot zijne beschikking stonden, benuttigd. Het bewijs? Om eerst van zijne lichamelijke naastenliefde te spreken: wij hebben reeds in het eerste deel van dit werkje in het VIIIste Hoofdstuk, van Josephs milddadigheid gesproken. Wij deelden daar het gevoelen mede van Estius, die zegt, dat hij, met goedvinding der allerh. Maagd, de schatten, welke de drie Wijzen als geschenk hadden achtergelaten, aan de armen der omstreken als aalmoes uitdeelde. Dit gevoelen vindt vooral hierin zijn grond, dat die twee heilige echtgenooten, ter gelegenheid der zuiveringsplechtigheid, geen ander offer vermochten te brengen dan dat der armen: twee tortelduiven of een paar jonge duiven. Zoo toch wordt ons uitdrukkelijk vermeld in het heilig Evangelie. Dit nu is voorwaar onverklaarbaar, tenzij in de zoo even aangehaalde onderstelling, dat zij, door de teederste liefde voor hunne arme medemenschen vervoerd, zich zelve, hoe arm dan ook, van de toen ontvangene gaven ontdaan hebben, om ze te besteden aan aalmoezen.

Maar Joseph deed meer voor zijn naaste dan aalmoezen geven. Zijn behoefte stand van werkmans maakte het hem bovendien onmogelijk om langs dien weg de liefde zijns harten ten volle te openbaren. Dat zij, die God in

hun
ruin
sep
stan
Mo
Go
en
hij
tig
spa
pele
als
in h
haa
reld
liefe
volg
wer
de l
Jose
Is K
hoe
eerv
geh
maa
dan
dani

1)
ti, n

hunne tijdelijke fortuin gezegend heeft, door 't geven van ruime aalmoezen hunne liefde doen blijken: de arme Joseph was hiertoe niet in staat. Wat hij echter in zijn stand vermocht, dat deed hij. Als bruidegom der arme Moeder van God, als voedstervader van den behoeftigen Godmensch, kon hij met zijne handen den kost winnen en aldus in beider levensonderhoud voorzien. Dit kon hij; dit deed hij. Dit deed hij gedurende nagenoeg dertig jaren; dit deed hij, en niet zonder eene uiterste inspanning, en niet dan onder een vloed van zweetdropelen, en niet dan met eindelooze zorgen. Aldus heeft hij, als hoofd van zijn armoedig maar heilig huisgezin voorzien in het levensonderhoud van den Verlosser der wereld en van haar, die ons dien Verlosser baarde. ô Wanneer zal de wereld het begrijpen, hoeveel zij verplicht is aan de naastenliefde eens heiligen Josephs, zonder wiens toedoen immers, volgens het door God vastgestelde plan, de verlossing der wereld nimmer had kunnen voltrokken worden! Hierop doelt de H. Bernardinus van Siëna, wanneer hij zegt: „Beschouw Josephs betrekkingen met de gansche Kerk van Christus. Is hij niet die uitverkoren en eenige man, onder wiens hoede en door wiens zorgen Christus op eene regelmatige en eervolle wijze de wereld werd binnengeleid? Heeft dan de geheele heilige Kerk verplichtingen aan de H. Moedermaagd, omdat zij door haar Christus mocht ontvangen, dan is zij tevens, na Maria, aan Joseph eene bijzondere dankbaarheid en erkenenis verschuldigd” 1). Zoo spreekt

1) Art. II. Cap. III. Nam si compares eum ad totam ecclesiam Christi, nonne iste est homo electus et specialis per quem et sub quo Chris-

ook de heilige Moeder Teresia: „Ik begrijp niet,” zegt zij, „hoe men aan de Koningin der engelen kan denken en aan alles wat zij gedurende Jesus' heilige kindschheid te verduren had, zonder dank te zeggen aan den H. Joseph voor de vele hulp, die hij gedurende dienzelfden tijd en aan de Moeder en aan den Zoon verleend heeft” 1). Want die Zoon, onze Verlosser had waarlijk, naar het schoone woord van den vromen abt Rupertus, Hij, zoo wel als deszelfs Moeder, behoefte aan Josephs zorgen: „De Heer, die op de bovenste sport van Jacobs ladder rustte,” zegt hij, „beteekende het geheim der menschwording van dezen Jesus Christus; en Joseph, wiens vaderlijke zorg die Heer, na zijne geboorte uit Maria, noodig had, beteekende die laddersport, waarop Hij leunde” 2). Zoo beschouwd, is het geheele leven des H. Josephs eene onafgebroken reeks van werken der volmaaktste liefde en barmhartigheid jegens ons te noemen. En zeer zeker moet dergelijke barmhartigheid, ook afgezien van de innerlijke verdienstelijkheid desgenen die ze oefent, in het oog van God, den Vader aller barmhartigheden en ook in ons oog grootere waarde hebben, dan die, welke zich toont door geldelijke aalmoezen.

tus est ordinate et honeste introductus in mundum? Si ergo Virgini Matri tota Ecclesia sancta debitor est, quia per eam Christum suscipere digna facta est, sic profecto post eam huic debet gratiam et reverentiam singularem.

1) Sa Vie par elle-même 6me Chap. trad. Bouix.

2) Tom. 168. Col. 1319. Et Dominus innixus huic scalæ mysterium fuit incarnationis hujus Jesu Christi, et Joseph ejus cura paterna Dominus de Maria natus indiguit, gradum illum scalæ fuisse, cui videbatur inniti.

o
seph
ook
hij
Hen
geva
men
sus
den
verd
om
liefd
om
gen
devo
R
geve
dat
honn
dig
Jose
broc
niet
dom

1)
non
tam

ô Mensch! ô Christen, erken hier den afgrond van Josephs naastenliefde! Immers dat Joseph met Maria's leven ook tevens haar goeden naam hielp behouden; en vooral dat hij Jesus' leven onderhield door Hem te voeden, door Hem, toen Herodes Hem naar het leven stond, aan doodsgevaar te ontrukken — is dit alles niet later het geheele menschdom, aan ieder onzer ten nutte geworden? Is Jesus Christus, daar Hij voor ons zijn leven heeft gegeven, den goddelijken menschenvriend bij uitstek te noemen; verdient na Hem zijne H. Moeder, daar zij haar eenig kind om onzentwille ten offer bracht, te recht den naam van liefdevolle Moeder des menschdoms; dan verdient Joseph, om de overgroote liefde, waarmede hij zich zooveel opofferinden voor ons heeft getroost, wel den eervollen titel van liefdevollen *Vader der menschen*, ja van Redder der wereld.

Redder der wereld! zoo noemden de Egyptenaren, uit gevoel van dankbaarheid, hun onderkoning Joseph, omdat hij hun granen en brood bezorgd had in de dagen van hongersnood. Onze Joseph, zegt Bernardinus, heeft oneindig meer voor ons, menschen gedaan. „Heeft de eerste Joseph granen voor het volk bewaard; deze heeft het ware brood dat uit den hemel kwam te bewaren gekregen en niet slechts voor zich, maar voor het gansche menschdom” 1). Maar daarom ook heeft Bernardinus zeer juist

1) Homil. II. Sup. Miss. Tom. 183. Col. 69: Ille frumenta servavit non sibi sed omni populo; iste panem verum e cœlo servandum accepit tam sibi quàm toti mundo.

gezegd: „Te recht wordt de H. Joseph afgebeeld door den aartsvader Joseph, die voor het volk een voorraad van granen opdeed. Nogtans ook hier overtreft hij dezen, omdat hij niet slechts voor de Egyptenaars brood ten behoeve des lichamelijken levens, maar voor alle uitverkorenen het brood des hemels, dat een hemelsch leven geeft, met groote zorg heeft opgekweekt” 1). De H. Gregorius van Nazianze heeft van zijn heiligen vriend Basilius durven zeggen: „Joseph was een uitdeeler van graan doch slechts voor Egypte; en slechts eenmaal, en slechts tot onderhoud des lichaams. Deze echter [Basilius] deelde geestelijk graan uit en dat aan allen, en dat gestadig, en tot onderhoud der zielen. Volgens mijn oordeel, moeten men dit laatste voor veel voortreffelijker en verhevener houden dan Josephs uitdeelen van stoffelijk graan” 2). Als Gregorius zulk een lof uitspreekt over Basilius, omdat hij de ketters van zijnen tijd weêrlegde, daardoor de goede geloovigen steunde en aldus in zekeren zin de geestelijke vader van een talrijk kroost werd, hoeveel meer verdient dan Joseph geroemd te worden, om alles wat

1) Art. II. Cap. III. Merito igitur figuratur per illum patriarcham Joseph, qui populi frumenta servavit. Sed et hic illum præcellit, quia non solum Ægyptiis panem corporalis vitæ, sed omnibus electis panem de cælo, qui cœlestem vitam tribuit, cum multa solertia enutrivit.

2) Orat. XLIII in laud. Basil. Tom. 36. Col. 594: Joseph frumenti distributor fuit sed Ægypti dumtaxat, neque id sæpius, nec nisi corporali modo. At hic et omnium et semper et spirituali modo. Quod quidem illa frumenti distributione, mea quidem sententia, longe præstantius augustiusque censendum est.

hij gedaan heeft ter opvoeding van Hem, in Wien het gansche menschedom geestelijker wijze zou herboren worden. Om alles in een woord saam te vatten: Joseph heeft alle heiligen des hemels overtroffen in liefde voor zijne medemenschen, omdat hij gedurende zijn gansche leven niet heeft opgehouden rechtstreeks en allerkrachtdadigst meê te werken tot het groote werk hunner verlossing en aldus het geheele menschedom van een eeuwigen ondergang bewaard heeft. Zoo ver nu de nood der ziel die des lichaams overtreft, zoo ver overtreffen die liefdedaden van Joseph alle liefdediensten die men den arme bewijst om hem in zijn geldelijken en lichamelijken nood te helpen; want voorwaar al die liefdedaden van den voedstervader onzes Verlossers waren zoo vele ware aalmoezen van geestelijken aard om onze zielen van den uitersten, den eeuwigen nood der hel te bevrijden. Dit toch leert ons de H. Thomas van Aquine: „Men moet zeggen, dat het onderscheid tusschen aalmoes en aalmoes, te recht gemaakt wordt naar gelang de verschillende behoeften des naasten. Eenige dezer behoeften zijn van den kant der ziel, en deze heeft men op het oog bij de geestelijke aalmoezen. Andere zijn van den kant des lichaams, en deze heeft men op het oog bij de lichamelijke aalmoezen” 1). Men kan derhalve gerust aannemen, dat ofschoon het aan

1) 2. 2. qu. 32. a. 2 in Corp.: Respondeo dicendum quod prædicta eleemosynarum distinctio convenienter sumitur secundum diversos defectus proximorum. Quorum quidam sunt ex parte animæ, ad quos ordinantur spirituales eleemosynæ. Quidam vero ex parte corporis: ad quos ordinantur eleemosynæ corporales.

Joseph bij zijn leven niet gegeven was de wereld rond te reizen om de zondaren te bekeeren en tot God terug te voeren, er toch in zijn hart een liefdevuur, een zielenijver gloeide, die even als Paulus' hart de gansche wereld omvatte! — De H. Teresia schreef eens aan hare kloosterzusters: „Gij zegt mij, dat gij zeer gaarne zoudt willen arbeiden om zielen te winnen, maar dat gij niet weet hoe het aan te leggen, daar gij niet in staat zijt om zoo als de Apostelen te gaan onderwijzen en preken? . . . Doch weet wel, mijne zusters, — zegt zij verder — dat gij door uwe gebeden een zeer groot nut aan de zielen kunt bezorgen, en dat uw apostolische ijver aldus de wereld kan omvatten” 1). Wat Teresia hier aan hare zusters aanbeveelt, zeker wist ook Joseph dit en heeft hij derhalve veel en vurig voor de bekeering der ongeloofigen en zondaars gebeden. En welke kracht zal zulk gebed niet hebben gehad! Hij was immers de vader van dienzelfden God, tot wien Abraham certijds sprak: Dat toch de Heer zich niet vertoorne, zoo ik ook ditmaal zegge: misschien zullen er slechts tien rechtvaardigen in Sodoma gevonden worden. En God verhoorde het gebed van zijn trouwen dienaar en sprak: Om wille van tien rechtvaardigen zal ik de stad sparen 2). God verhoorde het gebed van zijn trouwen dienaar, zeggen wij. Want inderdaad God zou alleen om Abrahams gebed die goddelooze steden gespaard hebben, ware de door hem gestelde voorwaarde slechts vervuld geworden.

1) Chateau interieur. Septième demeure, Chap. IV.

2) Gen. XVIII. 32.

ô Ho
seph
kreg
der
van
Ik
dinu
dat
liefd

1)
denti

ô Hoe vele zondaren mogen wij dan denken dat om Josephs gebeden genade en barmhartigheid van God verkregen hebben! Of zou het gebed van Gods voedstervader niet zooveel, niet meer vermogen dan het gebed van Gods dienaar?

Ik zeg het dus uit volle overtuiging den H. Bernardinus van Siëna na: „Ja men moet als zeker aannemen, dat die H. Man Joseph allervurigst geweest is in zijne liefde tot den naaste” 1).

1) Art. II. Cap. I. Unde credendum est istum virum S. Joseph ardentissimum fuisse in charitate.

III. HOOFDSTUK.

In wat verheven graad de H. Joseph de kardinale deugden en de daarmede ver- wante deugden bezeten heeft.

I.

Josephs voorzichtigheid.

De eerste der kardinale deugden, de christelijke voorzichtigheid, is, volgens meerdere godgeleerden, die Suarez aanhaalt, „eene deugd die den mensch in staat stelt, om door een wilsbesluit behoorlijk te bepalen, wat in ieder afzonderlijk geval gedaan moet worden” 1). Hiermede staat noodzakelijk in verband, volgens den H. Thomas van Aquine, het overleg en de keus der middelen 2), waar de omstandigheden het vorderen. Hieruit blijkt dat deze deugd te recht door de godgeleerden, „de wagen-

1) Suarez. Tom. 16. Disp. 31. Sect. I. N. 2. *Habitus intellectus practici ad recte statuendum per actum imperii, quid agendum sit in quovis casu particulari.*

2) 2. 2. qu. 47. a. 1 ad 2. *Ea quæ considerat prudentia ordinantur ad alia sicut ad finem. Eorum autem quæ sunt ad finem, est consilium in ratione et electio in appetitu quorum duorum consilium magis pertinet ad prudentiam.*

menster aller overige dengden" genoemd wordt (*auriga virtutum*). Hare taak is toe te zien, dat de beoefening der eene deugd niet schade aan de andere, en aldus, hetzij door te weinig, hetzij door te veel, in ondeugd ont-aarde. „Zij is die deugd," zegt Thomas van Aquine, „welke alle andere zedelijke deugden samenvat" 1).

Onze H. Joseph nu bezat deze deugd in een verheven graad van volmaaktheid.

De Gz. Canisius is van oordeel, dat het ambt zelf, dat God aan den Heilige hier op aarde heeft toevertrouwd, reeds genoegzaam grond geeft, om dit met alle zekerheid aan te nemen. Ziehier zijne redeneering: „Ongetwijfeld mag men vrijelijk vaststellen, dat deze man zeer schran-der en voorzichtig geweest is; immers het paste, dat niet onverschillig deze of gene, maar een goed ervaren en zeer geschikt man werd uitgekozen, als moettende hij optreden als bewaarder en verzorger van een tweevou-digen onwaardeerbaren schat, (ik bedoel Maria en Chris-tus), terwijl hij te huis en daar buiten niet alleen hun dienaar, maar ook hun onafscheidbare lotgenoot, de toe-schouwer en getuige van al hunne daden moest wezen. Geene enkele gaaf heeft hem dus ontbroken, die men te recht wenscht te zien in een voorzichtig huisvader, op-dat hij zijne vele bezigheden van het dagelijksch leven en van een huisvader behoorlijk kunne waarnemen" 2.) —

1) 2. 2. qu. 166. Art. II. N. 2. Complectiva est omnium virtutum moralium.

2) Illud certo affirmare licet, virum hunc solertem et prudentem ad-

Wie weet niet hoe Christus in een dier parabelen, die Hij dikwijls gebruikte, om aan de scharen de verhevenste waarheden te doen begrijpen, ons spreekt van een heer, die op het punt staande eene lange reis te ondernemen, over zijne dienstboden een dienstknecht aanstelde, van wien Hij uitdrukkelijk zegt, dat hij getrouwd en voorzichtig was 1). Die woorden doen ons onwillekeurig denken aan den Heer aller Heeren, die zich hier op aarde in het huisje van Nazareth een gezin vormde, welks regeling en leiding Hij aan Joseph heeft willen toevertrouwen? En nu, is het te gelooven dat God, die alles met wijsheid schikt 2), zulk eene gewichtige bediening zou hebben toevertrouwd aan een man, die niet uiterst getrouwd en voorzichtig geweest ware? En worden de woorden, die de H. Schrift zegt van den vroegeren patriarch Joseph, terwijl hij rentmeester was van den egyptischen krijgsoverste Putiphar: „Hij stelde hem aan als meester zijns huizes en bestuurder van zijne gansche have” 3), worden diezelfde woorden niet door de H. Kerk toegepast op onzen Joseph? Immers ja de Zoon Gods met

modum fuisse, quia non qualemcumque, sed probe instructum et valde opportunum hominem deligi conveniebat, duplicis nempe et inestimabilis thesauri (Mariam et Christum dico) custodem et procuratorem, quique illis non modo minister, sed et individuus vitae socius, actionumque omnium spectator et testis domi ac foris adesset. Non igitur illi defuere dotes, quæ a provido patrefamilias ad varias vitae traducendæ familiæque administrandæ rationes merito desiderantur.

1) Matth. XXIV. 45 en volg.

2) Ps. CIII. 24.

3) Ps. CIV. 21.

deszelfs goddelijke Moeder vormden het huisgezin Gods op aarde; zij waren bij uitstek Gods aardse bezitting. En over deze moest Joseph staan als huisvader!.....

Dat God zich in het kiezen van dien huisvader niet vergiste, hoe overtuigend blijkt dit niet uit het volgende geschiedverhaal des evangelies, waar wij Joseph ontmoeten geplaatst tusschen twee gevaarvolle klippen, in de pijnlijkste onzekerheid, waarin een godvreezend mensch zich ooit bevinden kan. Joseph toch meende hier tusschen twee elkander uitsluitende wetten te staan, die onmogelijk beide te gelijktijd konden onderhouden worden. In die omstandigheden bevond zich de deugdzame bruidegom van Maria, toen hij zijne kuische Bruid in staat van zwangerschap aanschouwde. Onbewust omtrent het geheim, dat hier had plaats gevonden, moest hij naar mensche-lijke opvatting onwillekeurig iets kwaads vermoeden. Wel verre echter van voorbarig zijn oordeel te vestigen, ging hij heen en overdacht stilzwijgend, wat hij doen zou. Hij mocht eenerzijds, wilde hij niet de beschermer zijn van eene zondige vrouw, niet bij haar blijven. Anderzijds echter was hij in zijne ziel overtuigd, dat hij met Maria voor de wet aan te klagen, eene onschuldige zou laten veroordeelen. Om noch ter rechter- noch ter linkerzijde af te dwalen, dacht hij er eindelijk aan zijne H. Bruid in 't geheim te verlaten. Kon hij ooit voorzichtiger handelen? Hoe schittert hier niet deze deugd in haren grootsten luister! Treffend wordt ons dit verklaard door den vromen en geleerden Canisius, als hij zegt: „Heeft Joseph eindelijk niet een blijk van zeldzame en uitstekende

rechtschapenheid gegeven, toen hij den zwangeren schoot en de duidelijke teekenen van bevruchtheid in zijne Bruid opmerkte, maar het geheim, dat in haar verbor-gen lag, niet kon gissen? en zelfs toen geen verwijtingen deed aan zijne vrouw, ja niet een enkel woord daarover met haar wisselde; evenmin bij zijne aanverwanten ging klagen, of door jaloerschheid gekweld werd, of haar aanklaagde bij het gerecht, veel minder zijne echtgenoot te straf sleurde? De allerbedaardste man bepaalt er zich bij zijne gemoedsangsten in zijn binnenste te onderdrukken; hij zint bij zich zelven op eene echtscheiding. Zoo besloot hij te handelen volgens beginselen van eene zede-leer die hem, ofschoon onder de wet van Moyses le-vende, verre boven die wet verhief" 1). Klaarblijkelijk zinspeelt hier de heilige Schrijver op hetgeen de Kerk-vader Chrysostomus omtrent ditzelfde feit geschreven heeft: „Hebt gij hem gezien," vraagt hij, „hebt gij hem ge-zien den wijsheidminnenden man, die vrij bleef van die folterende gemoedsbeweging? Gij weet immers wat eene erge kwaal de jaloerschheid is. Hierom heeft hij, die dit grondig wist, gezegd: „De woede van haar man is vol

1) Postremo an non raræ et eximie cujusdam *probitatis* specimen edidit (Joseph), quum sponsæ tumentem uterum et indubitata conceptus indicia cerneret, præsens vero et latens in virgine mysterium ignoraret? Sed ne tum quidem ille cum uxore expostularet, neque verbum ullum commutaret, non apud affines quereretur, nec zelotypia discruciaretur; non in jus iret, nedum ad pœnam vocaret raperetque conjugem. Suos æstus dumtaxat intra se vir modestissimus premit, secumque in animo de secreto faciendo divortio meditatur, quando quidem sub lege vivens, supra legem philosophabatur.

jaloerschheid; ten dage zijner wraak zal hij geen meedoogen kennen" (Spreuk. I. 34); en nog: „Jaloersche liefde is onverbiddelijk gelijk het graf." (Hoogl. VIII. 6.) Ja, wij kennen er velen, die liever het leven willen verliezen dan op het vermoeden te komen, dat aan hunne huwelijksrechten is te kort gedaan. En hier was meer dan een bloot vermoeden. De vruchtbaarheid van haren schoot was duidelijk te bespeuren. En toch bleef hij zoo geheel vreemd aan die zielskwaal, dat hij zelfs niet het geringste verdriet aan zijne maagdelijke Bruid berokkenen wilde. Hij mocht haar intusschen krachtens de wet niet onder één dak bij zich houden; haar overdragen en voor het gerecht trekken, dat was haar aan een onvermijdelijken dood prijsgeven. Wat deed hij? Noch het eene, noch het andere. Maar hij begon zich boven de wet te verheffen. Het betaamde trouwens, terwijl de genade in aantocht was, dat er ook vele teekenen oprezen van deze verhevene nieuwe orde. Beschouw de zon. Zoo lang zij hare stralen nog niet uitschiet, beschijnt zij toch van verre het grootst gedeelte van den aardbol. Zoo deed ook Christus. Vooraleer Hij uit dien schoot der maagd uitging, begon Hij reeds, op het punt van uitgaan zijnde, de gansche aarde te verlichten. Vandaar, dat reeds vóór deszelfs geboorte de profeten van blijdschap opsprongen, dat de vrouwen de toekomst voorspelden, dat Joannes, ofschoon nog in zijns moeders schoot besloten, reeds toen teekens van vreugde gaf. Deze onze Joseph heeft dus eene groote wijsheid aan den dag gelegd: hij heeft haar niet beschuldigd; hij heeft haar niets verweten; hij dacht

er enkel aan haar te verlaten" 1). Ook de H. Thomas van Aquine ziet in het gedrag des H. Josephs bij deze hoogst ingewikkelde verlegenheid, waarin hij verkeerde, een doorslaand bewijs zijner wijsheid en voorzichtigheid. In zijne verklaring van de reeds aangevoerde woorden uit het Evangelie van Mattheüs: „Terwijl hij met die gedachten omging,” zegt de engelachtige Leeraar: „Hier schittert de wijsheid van Joseph, dewijl hij alvorens te handelen beraadslaagde” 2). En met wien dan beraadslaagde Joseph, zou men kunnen vragen? Hij beraadslaagde

1) Homil. in Matth. Tom. 57. Col. 44: Vidistine philosophum virum, et tyrannico illo affectu vacuum? Nostis enim quantus morbus sit zelotypia! Quamobrem is qui hoc probe sciebat, dixit: „Plenus zelo est furor viri ejus; non parcet in die vindictæ” (Prov. I. 34.) et: „Dura sicut infernus æmulatio.” (Cant. VIII. 6.) Certe multos novimus qui malunt animam amittere quam in zelotypiæ suspicionem incidere. Hic porro non mera suspicio erat cum uteri tumor rem palam faceret. Attamen ita erat ab hoc animi morbo liber, ut ne in minimis quidem vellet Virgini moestitiam inferre. Quia ergo illam intus apud se tenere per legem non licere videbatur, traducere autem illam et in judicium trahere, id necessario erat ad mortem tradere: neutrum fecit, sed supra legem jam se gerere cœpit. Oportebat enim jam adveniente gratia, multa signa adesse sublimis hujus instituti. Quemadmodum enim sol, nondum radios ostendens, eminens tamen partem maximam orbis illustrat: sic quoque Christus ex utero illo exoriturus, antequam egrederetur, orbem totum illuminavit. Idcirco vel ante partum prophetæ exultabant, et mulieres futura prædicebant et Joannes nondum e vulva egressus, ab utero exultavit. Hic itaque multam Joseph ostendit philosophiam: neque enim accusavit illam, neque exprobravit illi, sed dimittere tantum cogitabat.

2) Comment. in h. l. Matth. „Hæc autem eo cogitante” Hic commentatur se Joseph sapientiam quidem in hoc quod ipse antequam ageret delibavit.

vooreerst met zijn eigen vroom en teeder geweten. Maar ook hield hij raad met God, en smeekte met alle vurigheid zijns harten den Vader der lichten om licht en bijstand, terwijl hij voor de uitkomst der zaak zich onvoorwaardelijk aan de leiding zijner voorzienigheid overgaf.

Een niet minder treffend blijk van hooge wijsheid en voorzichtigheid gaf Joseph, toen hij bij zijne terugkomst uit Egypte zich in het land van Israël zou gaan vestigen. De H. Evangelist immers zegt uitdrukkelijk, hoezeer hij er tegen opzag om naar Judea te gaan: „hij vreesde derwaarts te gaan” 1), en wel uithoofde dat hij vernam, hoe Archelaüs in dat gewest regeerde. Archelaüs immers was de zoon van den wreeden Herodes, die het bevel gegeven had om alle onschuldige kinderen van Bethlehem en deszelfs omstreken te vermoorden. En hierom was Joseph beducht of wellicht het gerucht van Jesus' aankomst in het land van zijn gebied, Hem andermaal aan eene nieuwe vervolging zou blootstellen. Uit voorzorg hadde hij zich hierom liever in het land van Galilea gevestigd, hetwelk niet aan de heerschappij van Archelaüs onderworpen was, hetgeen hij dan ook werkelijk deed, nadat Gods engel hem in den slaap daartoe had aangemaand 2).

Deze weinige feiten en opmerkingen mogen voldoende

1) Matth. II. 22.

2) Matth. II. 22.

wezen om den lezer te overtuigen, dat God aan Joseph de gaaf der ware voorzichtigheid in hooge mate heeft meêgedeeld, zoodat Joseph ook onder dit opzicht met de grootste heiligen mag wedijveren en een waardige pleegvader van Jesus Christus, het waardig hoofd van het heilig huisgezin van Nazareth mag genoemd worden.

D
kan
alge
ze i
beso
mee
het
gebo
F
nis
deu
iem
I
gen
te
T
van

I
„H
het

II.

Josephs rechtvaardigheid.

De rechtvaardigheid, de tweede der kardinale deugden, kan in een tweevoudigen zin worden opgevat. In meer algemeenen zin omvat zijt alle deugden. Aldus hebben wij ze in het Iste hoofdstuk van dit II^{de} deel van ons werkje beschouwd, alwaar wij van Josephs heiligheid in 't algemeen gesproken hebben. In deze beteekenis wordt vaak het woord „rechtvaardige” als eensluidend met „heilige” gebezigd.

Hier echter moeten wij dit woord in meer enge beteekenis opvatten. Aldus verstaan, is de rechtvaardigheid eene deugd of bijblijvende gemoedsstemming, krachtens welke iemand aan eenieder zijn recht geeft.

Deze deugd openbaart zich door verschillende handelingen, die wij in het leven des H. Josephs hebben aan te wijzen.

Ten aanzien van God beschouwd krijgt zij den naam van godsdienstigheid. Hierover ten eerste.

a) Josephs groote godsdienstigheid.

Benedictus XIV omschrijft de godsdienstigheid als volgt. „Het is eene deugd,” zegt hij, „die aan God, als aan het eerste beginsel aller dingen, de verschuldigde veree-

ring schenkt" 1). Men kan er tot nadere verklaring bijvoegen: aan God en aan alles wat Gode is toegeheiligd.

Hoe nu heeft de H. Joseph deze deugd beoefend? 't Is genoeg het H. Evangelie open te slaan om te zien, met wat eene uiterste nauwgezetheid hij zich aan alle bijzonderheden der wet Gods heeft onderworpen. Slechts weinige feiten, t is waar, worden ons daar uitdrukkelijk vermeld, zoo als de plechtigheid van Jesus' besnijdenis ten achtsten dage na zijne geboorte, Jesus' opdracht in den tempel en zijne jaarlijksche reis naar den tempel van Jerusalem om daar het paaschfeest te vieren. Doch deze daadzaken zijn van dien aard, dat wij daaruit zijne getrouwe onderhouding van alle overige punten van Gods wet gerust mogen afleiden.

En daarenboven hoe kan het anders of iemand, zoo geheel voor God levende gelijk Joseph, moet zich bepaaldelijk hebben onderscheiden door de teederste godsvrucht? Die godsvrucht straalde door in zijne daden.

't Was uit beginsel van godsvrucht, dat hij het lichaam zijner H. Bruid, hetwelk hij wist de rustplaats van den menschgeworden Zoon van God geweest te zijn, als een waarachtig onschendbaar heiligdom steeds met het diepste ontzag eerbiedigde. Verre zij dus van ons ook slechts het bloot vermoeden, of Joseph ooit na Jesus' geboorte huwelijksgemeenschap met zijne H. Bruid gehad zou hebben! Neen, zeggen ons eenparig de Vaders, terwijl zij

1) Lib. III. Cap. 24. No 8. Est virtus, quæ debitum cultum Deo tamquam primo rerum omnium principio exhibet.

met
die
gods
men
verm
gelo
ker,
vaar
hij d
heim
kunn
wond
hebb
gehe
Epip
roep
dat
moge
scho
wond
geme
in z
lijkh
mers

1)
tum
templ
2)
quam

met verachting de leer van den aartsketter Helvidius, die zulks durfde beweren, verwerpen; neen! Josephs godsvrucht was voor zoo iets nimmer in staat. — Zij noemen de bewering van dien schrijver een schroomelijke vermetelheid, die dan ook werkelijk als strijdig met het geloof veroordeeld is geworden. Ambrosius zegt: „Voorzeker, wanneer de evangelist ons verklaart dat Joseph rechtvaardig was, geeft hij ons genoegzaam te verstaan, dat hij den tempel des H. Geestes, den schoot van het geheimzinnig wonder, de Moeder onzes Heeren niet heeft *kunnen* schenden” 1). Theophylactus vraagt geheel verwonderd: „Hoe? zou Joseph die heilige Moeder van God hebben durven aanraken, nadat hij het onuitsprekelijk geheim harer baring had leeren kennen?” 2). En de H. Epiphanius, zich op den godsdienstzin van Joseph beroepende, schroomt niet te zeggen: „Men vergete niet, dat beide rechtvaardig waren. Zou wel iemand, die had mogen vernemen, dat de vrucht, welke Maria in haren schoot gedragen had, van den H. Geest was, na eene zoo wonderbare werking Gods, de stoutheid hebben gehad, gemeenschap te houden met iemand, die verdiende Dengene in zich te bevatten, welken om deszelfs uitstekende heerlijkheid, hemel en aarde niet vermogen te omsluiten? Immers zelfs in onze dagen zien wij jonge dochters in Je-

1) Comment. in Luc. Lib. II. Tom. 15. Col. 1555. Certe quando justum docuit (evangelista) Joseph, satis declaravit quod sancti Spiritus templum, uterum mysterii, matrem Domini violare non potuit.

2) Tom. 123. Col. 159. Quomodo enim attigisset sanctam illam, postquam ineffabilem partum cognovisset?

sus' naam den maagdelijken staat omhelzen, de kuisheid en de onthouding beoefenen. Wat moeten wij dan niet van Joseph denken, wiens godsdienstigheid veel grooter was!" 1). „Hoeveel meer," zegt dezelfde H. Schrijver, „mag men dan niet gelooven, dat die allereerbiedwaardigste man zijne bruid als zuivere en ongedeerde maagd wist te bewaren! welken eerbied zal hij niet hebben betoond aan dat heilig vat, dat weleer het heil der menschen in zich gedragen heeft! . . . immers gelijk hij onbesproken was in zijne zeden, zoo was hij ook godsdienstig tot in de uiterlijke vormen toe" 2). Wij hooren hetzelfde door den H. Bernardinus van Siëna verklaren, wanneer hij zegt: „Zoodra dan Joseph de boodschap des engels gehoord had, dat Maria van den H. Geest had ontvangen, begon hij op eene nog nederiger en eerbiediger wijze met zijne Bruid om te gaan. Het gevolg hiervan was, dat hij nog immer meer en meer toenam in volmaaktheid" 3).

1) Hæres. 78. Tom. 42. Col. 711. Deinde ambo erant justi. Neque qui hoc semel audiisset factum illum, quem in utero ipsa gestabat e Spiritu esse Sancto, post tantam Dei administrationem vase illo auderet uti, quod Eum capere meruerat, quem ob excellentem gloriam cælum et terra continere non possunt. Nam si hoc ipso tempore virgines in ejus nomine perseverare in illo statu, ac castimoniam et continentiam servare contendunt, quanto major Josephi religio erat!

2) Ibid. l. c. Quanto magis senex ille veneratione omni dignissimus, castam et intactam Virginem conservare noverat, et ei vasi singularem quemdam honorem deferre, quod salutem hominum aliquando continuerat! Moribus fidelis, et specie ipsa religiosus.

3) Art. II. Cap. 1. Postquam igitur ab angelo certificatus est, quod conceperat de Spiritu Sancto, humiliori ac reverentiori modo conversabatur cum sponsa sua, unde major perfectio generabatur in eo.

Wij hebben hier opzettelijk niet willen gewagen van den geest des gebeds van den H. Joseph. Waartoe toch zou het dienen? Wie slechts bedenkt, dat hij de heiligste onder alle heiligen des hemels geweest is; dat hij krachtens zijne bediening van bruidegom der Moeder Gods, en van pleegvader onzes Heeren J.-C. in de vertrouwelijkste gemeenschap met God leefde; dat hij vooral door de vurigste liefde tot zijnen God verteerd werd: wie dat bedenkt, kan redelijker wijze er niet aan twifelen, of Joseph heeft de gave van gebed in den verhevensten graad bezeten en beoefend. Ten overvloede echter zij het ons geoorloofd den lezer in 't geheugen terug te roepen, wat wij in het eerste deel van dit werkje reeds hebben aangestipt. Wij zeiden daar, dat Joseph bij zijne terugkomst uit Egypte een oogenblik er aan dacht, zoo niet om zich metter woon in het land van Judea te vestigen, ten minste om naar Jerusalem te gaan. En waarom naar Jerusalem? Om daar in den tempel des Heeren den Heer voor zijne gelukkige terugkomst te bedanken en een plechtig dankoffer op te dragen. Wij hebben die meening aangegeven op gezag van den geleerden Schriftuurverklaarder, Jansenius bisschop van Gent 1), en zeker deze meening is volstrekt niet van waarschijnlijkheid ontbloot. In dit geval pleit deze daad ontegensprekelijk voor de diepe godsvrucht des Heiligen, wiens eerste zorg bij zijne terugkeer in het Heilig Land was, de gevoelens van zijn

1) Concord. Cap. XII. Aut voluisse quidem ire in Judæam non ad habitandum; sed ut gratias Deo solemnes ageret in Jerusalem.

dankbaar hart voor zijnen God in Gods tempel te gaan ontboezemen.

Mocht Joseph ons allen dienzelfden geest van godsdienstigheid verwerven! Wat een zaligen invloed zou dit niet hebben op onzen ganschen handel en wandel!

b) Josephs gehoorzaamheid.

De gehoorzaamheid, zegt de groote Paus Benedictus XIV, is eene deugd, die ons de handelingen, welke ons door onze oversten worden voorgeschreven, doet volbrengen, omdat zij voorgeschreven zijn 1). Men lette wel op die laatste woorden: „omdat zij voorgeschreven zijn.” Deze nadere bepaling geeft het eigenaardig karakter dezer deugd aan. Zonder dezelve zou men iedere oefening van deugd eene akte van gehoorzaamheid kunnen noemen. Waar is het toch, dat de deugd van gehoorzaamheid somtijds in dien algemeenen zin verstaan wordt. Dan brengt men daartoe alle daden, die geschieden, hetzij volgens den wil eens van God aangestelden oversten, hetzij volgens den wil van God in persoon.

Hier ter plaatse nu spreken wij alleen van de gehoorzaamheid in den eersten meer beperkten zin, zoo als zij door Benedictus XIV omschreven is.

Ten aanzien dezer deugd kan men in waarheid zeggen, dat zij onder alle in Josephs leven het glansrijkst

1) Lib. III. Cap. XXIII. No 18. Virtus qua exequimur actus a superiore præceptos, quia præcepta sunt.

geschitterd heeft; dat hij ze in de hoogste volmaaktheid beoefend heeft.

Zie hem reeds op de eerste bladzijden zijner levensgeschiedenis in het H. Evangelie. Hij verschijnt daar voor onze oogen in de kwellendste omstandigheden, waarin een rechtschapen echtgenoot zich bevinden kan. Maria's bevruchtheid is een scherpe doorn in zijne ziel geworden. Hij weet niet wat aan te vangen, hij is ten einde raad. Hem blijft geen enkel menschelijk redmiddel meer over. Hij besluit dan in 't geheim zijne huisvrouw te verlaten, en de gansche oplossing van dit bovenmenschelijk raadsel aan Gods wijsheid en almacht overgevende, legt hij zich te ruste. Maar zie! daar verschijnt hem in zijn slaap de engel des Heeren. En wat boodschapt hem die hemelbode? Wees niet beducht, o Joseph, Davids zoon, Maria uwe huisvrouw tot u te nemen; want wat in haar geboren is, is van den H. Geest 1). En wat doet Joseph? Zonder verder stond hij, zegt de H. Evangelist, uit zijn slaap op, deed zoo als de engel hem beval, en nam Maria tot zich. ô Ja, wel te recht mogen wij zulke handelwijze met den H. Paschasius Radbertus eene daad van *volmaakte gehoorzaamheid* noemen 2). Alles toch wat eene daad van gehoorzaamheid volmaakt doet zijn, loopt hier te zamen. Hoe blindelings volvoert hij den last des engels! niet de minste redeneering; zelfs geen zweem van

1) Matth. I. 24.

2) Tom. 120. Col. 118. Nimirum hic justi viri perfecta describitur obedientia, dum dicit (evangelista) fecit etc.

tegenwerping. Hoe bereidvaardig! geen oogenblik vertraagt hij. Hoe grootmoedig! ondanks al het bezwaarlijke daaraan verbonden. „Hebt gij hem gezien,” vraagt de oudvader Chrysostomus, „hebt gij Josephs gehoorzaam- en volgzzaamheid van gemoed gezien? Hebt gij gezien hoe wakker van geest hij was en hoe weinig vatbaar voor aanzien des persoons? Zoo lang hij iets vermoedde wat droevig en in zijne opvatting aanstootelijk was, wilde hij Maria niet bij zich houden. Maar ook zoodra zijn vermoeden geweken was, heeft hij haar niet volgens eigen willekeur weggezonden; wat meer is, haar bij zich genomen, en zoo werd hij de uitvoerder van het gansche plan Gods” 1). En dat voorwaar moet eene welverdiende belooning eener zoo heldhaftige gehoorzaamheid heeten! God had beloofd, dat Abrahams geslacht tot loon zijner geloovige gehoorzaamheid zou vermenigvuldigd worden gelijk de sterren des hemels en Paulus noemt hem daarom: den Vader aller geloovigen. Maar wat dan hier van Joseph zeggen, wiens gehoorzaamheid niets toegeeft aan die van Abraham? Mogen wij hem niet met hetzelfde recht dien hoogst eervollen titel geven? Mogen wij niet beweren, dat ook hij, door zijne geloofvolle gehoorzaamheid, heeft medegewerkt tot de geboorte van tallooze kinderen Gods, die in den Messias zouden gelooven?

1) Tom. 57. Col. 57. Vidistine obsequentiam et animum obtemperantem? Vidistine animam vigilem et nulli personarum acceptioni obnoxiam? Neque enim cum triste quidquam et turpe suspicabatur, illum apud se retinere voluit, neque amota suspicione, illum ultro dimittere sustinuit, imo vero illum retinuit, ac totius dispensationis minister effectus est.

De geleerde Remigius, bisschop van Auxerre, schrijft ongeveer in denzelfden zin. „Het leven der wereld keert langs denzelfden weg terug waarlangs de dood was binnengeslopen, te weten, door eene vrouw die maagd was en door een gehoorzamen man. Adam werd geschapen uit eene maagdelijke aarde; Christus is geboren uit eene maagdelijke moeder. Door de ongehoorzaamheid van Adam zijn we allen ten verderf gebracht; door de kracht van Josephs gehoorzaamheid worden we allen in onzen oorspronkelijken staat hersteld; want door deze woorden: „Joseph deed gelijk de engel des Heeren hem bevolen had,” wordt ons de groote deugd der gehoorzaamheid ten duidelijkste voor oogen gesteld” 1). En Walfridus voegt hierbij, dat Josephs gehoorzaamheid, door God vooruitgezien, hem die verschijning van 's Heeren engel had waardig gemaakt 2).

De engel Gods had aan Joseph nog eene andere boodschap gebracht, die evenzeer zijne gehoorzaamheid op de proef stelde. Hij had hem namelijk gelast, aan den Mes-

1) Remigius Antissiodor. Homil. 4a. Tom. 131. Col. 889. „Exurgens autem Joseph etc.” Eo ipso aditu redit vita, quo ingressa est mors, id est per virginem fœminam et per obedientem virum. De virgine terra creatus est Adam, de virgine fœmina creatus est Christus. Per inobedientiam Adæ omnes perditī sumus; per bonum obedientiae Joseph omnes ad pristinum statum revocamur, nam his verbis magna nobis virtus obedientiae commendatur, quibus dicitur: „Fecit sicut praecepit ei angelus Domini.”

2) Walfridi Opp. Tom. 114. Col. 864. Fecit sicut praecepit ei Angelus. Ostendit quod ipse visionem Domini meruit videre, qui fecit sicut ei praecepit.

sias, die moest geboren worden, den naam van Jesus te geven. Deze naamgeving moest, volgens voorschrift der mosaische wet, plaats hebben bij gelegenheid der besnijdenis van het kind. Zeide hem nu de engel dat hij aan het goddelijk kind den naam „Jesus d. i. Verlosser van zijn volk” moest geven, daarmede was hem tevens de droevige taak opgelegd, van zich reeds bij voorbaat te onderwerpen aan alle smarten en offers, welke zijn goddelijke pleegzoon zich zou moeten getroosten, om de beteekenis van dien naam te verwezenlijken; smarten en offers, waaraan hij wel wist, dat ook hij zelf niet vreemd kon blijven. Ook dit nu heeft Joseph gedaan, hoe pijnlijk zulks voor zijn teerminnend vaderhart moest vallen. Gods engel had gesproken: dat was hem genoeg. Hij deed de stem zijner natuur zwijgen, om alleen naar de stem van Gods afgezant te luisteren. Ja hij volbracht Gods bevel zelfs met blijdschap; althans zoo verzekert ons de geleerde Theophylactus. „Zie eens,” zegt hij, „wat een blijd gemoed in Joseph: hoe hij op staanden voet gehoorzaamd heeft! De Schriftuur zegt: „en hij heette zijn naam Jesus.” Die woorden (van den evangelist) doen ons hier zien, hoe gehoorzaam Joseph was, daar hij alles gedaan heeft wat de engel hem had bevolen” 1).

De volmaaktheid van Josephs gehoorzaamheid moest nog schitterender blijken. Dit gebeurde, toen God de

1) Tom. 123. Col. 159. Vide animam alacrem quomodo statim obediit. . . . Et vocavit nomen ejus Jesum. Ostendit hoc loco (evangelista) obedientiam Joseph, quia quaecumque dixerat ei angelus, fecit.

wre
zaak
tel
hede
proe
Jose
God
scha
slaap
te g
en
met
tot
vers
delij
en z
insle
eene
Ker
doet
op
zeid
lang
21),
moet
aan
loft

wreede vervolging van een Herodes toeliet, die hem noodzaakte, zich door de vlucht naar het verafgelegene Egypteland te redden. De lezer kent reeds al de bijzonderheden dezer voor de H. Familie zoo uiterst zware beproeving. Het zij echter hier nogmaals opgemerkt, om Josephs gehoorzaamheid des te beter te waardeeren, hoe Gods engel die ontzettende tijding aan Joseph kwam boodschappen in het midden van den nacht, in zijn diepsten slaap. Duizende redenen schijnen den Heilige hier recht te geven om de uitvoering van zulk eene kommervolle en verre reis en wel naar eene onbekende landstreek, met eene teedere maagd en een hulpeloos wicht althans tot den volgenden morgen, tot het opkomen der zon te verschuiven. Maar neen! Het evangelie zegt ons bepaaldelijk, dat hij nog dien nacht zelven opstond, het kind en zijne moeder met zich medenam en den weg naar Egypte insloeg 1). Wie bewondert hier niet met Chrysostomus eene dusdanige gehoorzaamheid? Ziehier hoe die groote Kerkvader ons de voortreffelijkheid van Josephs gedrag doet beseffen: „Toen Joseph dat bericht hoorde: „Sta op en neem het kind enz.” werd hij niet verstoord. Hij zeide niet: maar dit is een raadsel, ô engel! Nog onlangs zeidet gij mij: Hij zal zijn volk redden (Matth. I. 21), en thans kan Hij niet eens zich zelven redden, maar moeten wij de vlucht nemen en eene lange reis gaan aanvaarden? Dat alles, is het niet in strijd met uwe belofte? — Maar hij zeide niets van dat alles; hij was trou-

1) Matth. II. 14.

wens een man vol geloof. Ook vorsch hij niet uit, wanneer hij zal mogen terugkeeren, ofschoon de engel in onbepaalden zin gesproken had, zeggende: „Blijf daar tot dat ik het u zegge.” Dit alles maakte hem niet in 't minst besluiteloos, maar hij gehoorzaamt en onderwerpt zich, alle beproevingen met vreugde op zich nemende” 1). Ook Euthymius bewondert hier Josephs gehoorzaamheid: „Blijf daar tot dat ik het u zegge.” Aan deze woorden,” zegt hij, „nam Joseph geen aanstoot. Neen, want hij begreep, dat wijl de engelen omtrent alles wat met het kind gebeurde als boden optraden, ook alles naar een vooraf bepaald plan plaats greep. Hij begreep, hoe hij dus niet met nieuwsgierigheid moest te werk gaan; maar kortweg gehoorzamen in alles wat de Heer bevolen had” 2).

Bewonderingswaardig is eenigzins de gehoorzaamheid van 't joodsche volk te noemen, toen Moyses hetzelfde voorstelde om Gods wetten aan te nemen. „Al de woor-

1) Tom. 57. Col. 85. His auditis (Surge et accipe puerum etc.) Joseph non offensus est neque dixit: *Ænigma est hoc! Tu nuper dicebas: „Salvum faciet populum suum”* (Matth. I. 21); nunc autem nec seipsum potest servare, sed fuga nobis est opus et peregrinatione ac longinqua transmigratione. Contraria sunt hæc promissioni tuæ. Sed nihil hujusmodi dixit: fidelis enim vir erat, neque reversionis tempus inquiri, etiamsi angelus indefinite locutus esset. Nam ait: „Esto ibi usque dum dicam tibi.” Verum ille non ideo segnior factus est, sed paret et obtemperat, tentationesque omnes cum gaudio tolerat.

2) Tom. 129. Col. 150. Esto ibi usque dum dicam tibi. Hæc autem audiens Joseph non passus est offendiculum. Nam intellexit quod, cum angeli ministri essent ad ea quæ circa puerum agebantur, omnia administratorie fiebant; nec in his curiosum esse oportebat, sed facile ad omnia quæ Dominus jussisset obedire.

den, welke de Heer gesproken heeft, „riepen zij uit,” zullen wij volbrengen” 1). Intusschen was die bereidvaardigheid slechts kort van duur. Nog geene veertig dagen, gedurende welke Moyses op den berg met God sprak, waren er verloopen, of reeds sloeg het ongeduldige volk aan het morren en ging weldra over tot de verfoeilijkste afgoderij. Niet zoo deed Joseph. Wij weten wel niet wat hij bij het vernemen van het bericht des engels gezegd heeft. Zeker echter is het, dat hij onverwijd gehoorzaamde en zeven jaren lang (zoo lang immers willen sommigen dat hij in Egypte verbleef) op eene nieuwe boodschap des engels bleef wachten, steeds indachtig dat hem gezegd was: „verblijf daar tot dat ik het u zeggen zal.” In hem is dus in alle waarheid vervuld wat er geschreven staat van de in de woestijn rondwalende Hebreëuwen: „Op 's Heeren bevel trokken zij op en wederom op zijn bevel vestigden zij hunne tenten” 2). God beval en hij vluchtte naar Egypte: God beval op nieuw en hij verliet Egypte: nog eens beval God en hij vestigde zich te Nazareth. Men mag hierom aannemen, dat indien God zoo dikwijls aan Joseph bevolen had van woonplaats te veranderen als aan de Joden in de woestijn, hij zich zonder de minste tegenspraak daaraan zou onderworpen hebben.

Wij vinden dus in Josephs handelwijze alle teekenen terug, die door den reeds meermalen vermelden Paus

1) Exod. XXIV. 3.

2) Num. IX. 18.

Benedictus XIV worden aangegeven, om iemands gehoorzaamheid heldhaftig te mogen noemen. „Het zal voldoende wezen”, zoo spreekt hij, „hier aan te teekenen dat daden, welke tot de deugd van rechtvaardigheid of tot eene andere hiermeê verwante deugd behooren, dán heldhaftig zijn, wanneer men ze oefent met vaardigheid, gemakkelijheid en blijmoedigheid, vooral in eene moeitevolle zaak” 1). En dat alles nu hebben wij in dit artikel herhaaldelijk in Joseph verwezenlijkt gezien.

1) Lib. III. Cap. 24. N. 26. Intereaue adnotare sufficiet, heroicis esse illos actus justitiæ, qui ad eam aut ad virtutes illi annexas pertinent, si prompte, facile et cum delectatione exercentur, et præsertim in materia ardua.

De
derde
schre
der m
onder
hieru
„Een
de v
deze
Hi
dat m
„doc
tus X
van
gewo
men
zonde
van

1) J
tus qu
tis, s
2) J
actus,

III.

Josephs zielssterkte.

De zielssterkte, welke onder de kardinale deugden de derde plaats inneemt, wordt door de godgeleerden omschreven: eene zedelijke deugd, die wanneer er bijzonder moeilijke dingen, zoo als doodsgevaren, voor God te ondernemen of te verduren zijn, de hartstochten en de hieruit ontstaande handelingen regelt. Of volgens Lessius: „Eene deugd, die de gemoedsbewegingen in schrikbarende voorvallen, vooral in doodsgevaren, regelt, hetzij om deze te onderstaan, hetzij om ze af te weren” 1).

Hiermede is reeds aangeduid wat de H. Thomas leert, dat namelijk deze deugd zich kenmerkt op twee wijzen, „door te ondernemen en door te verduren” 1). Benedictus XIV verklaart dit nader wanneer hij zegt: „Daden van christelijke zielssterkte, zoo als deze deugd in het gewone leven beoefend wordt, zijn hierin gelegen, dat men moeilijke zaken onder handen neme volgens de gezonde rede, om een bovennatuurlijk doel, zoowel in zake van een of ander gebod als van eenig aangeraden goed

1) De jure et justitia lib. III. de fortitudine Cap. I. dub. I. Virtus quæ motus animi in rebus terribilibus, præsertim periculis mortis, sustinendis vel repellendis, moderatur.

2) 2. 2. qu. 128. art. 1 in Corp. Est autem duplex fortitudinis actus, scilicet aggredi et sustinere.

werk. Dergelijke daden nu zullen heldhaftig wezen, als men ze onderneemt met vaardigheid, met gemakkelijheid en met blijmoedigheid, moet men er ook zijne tijdelijke goederen, ja zelfs zijn leven om in de waagschaal stellen. Verder behoort tot de gewone christelijke sterkte het geduldig dragen van tegenspoed en smarten. Heldhaftig zullen deze daden zijn, wanneer men deze en soortgelijke rampen, ja nog pijnlijker dingen, en mocht het noodig zijn, zelfs den dood, met vaardigheid en blijmoedigheid en dat alles om God verduurt. Ziedaar het besluit van de schrijvers, die ik heb aangevoerd" 1).

Heerlijk schoon wordt ons de heldenmoed van Joseph geschilderd door een zijner warmste vereerders, den H. Franciscus van Sales. Hij toont ons den Heilige onversaagd in 't aanvaarden ook van de zwaarste ondernemingen, onoverwinnelijk onder de drukkendste beproevingen, vernederingen, armoede, ontberingen en alles wat de natuur doet lijden. Al wie deze treffende ontboezemingen leest, zegt zonder aarzelen: Joseph is onder beide opzichten een echt christelijke held te noemen. Ziehier deze

1) Lib. III. Cap. 24. N. 32. Actus christianæ fortitudinis, ut est communis virtus, sunt aggredi ardua juxta rectam rationem, ob finem supernaturalem in omni materia sive præcepti sive consilii. Heroicæ autem fortitudinis actus erunt prædicta omnia aggredi prompte, facilliter, jucunde etiam cum omnium bonorum et vitæ periculo. Rursus fortitudinis christianæ communis actus sunt patienter mala sufferre propter Deum, calamitates et dolores. Heroicæ autem christianæ fortitudinis actus sunt ea et similia, imo acerbiora et mortem ipsam, quatenus opus sit, prompte et hilariter ferre et propter Deum tolerare, uti concludunt citati authores.

schoon
wordt
boom
baar
er ee
heid
dapp
hij z
vijan
tijde
vastig
ker
neem
verdu
doet
door
Gods
mens
vijan
niet
staan
den
van
seph
zelve
zeer
Liev
gelij
welk

schoone, allermerkwaardigste woorden: „Ongetwijfeld wordt de H. Joseph wel terecht vergeleken met den palmboom: immers hij was altoos sterk, dapper, onwankelbaar en standvastig. Merken wij op [zegt Franciscus] dat er een groot verschil bestaat tusschen de onwankelbaarheid en de standvastigheid, tusschen de sterkte en de dapperheid. Wij noemen iemand onwankelbaar, wanneer hij zich schrap en gereed houdt om de aanvallen zijner vijanden te trotseeren, zonder zich te verwonderen, of tijdens het gevecht den moed te verliezen. Maar de standvastigheid komt vooral dan te pas, wanneer ons een zeker verdriet bekruipt, een verdriet dat zijn oorsprong neemt uit de langdurigheid onzer kwellingen: dergelijk verdriet is van de ergste soort. De standigvastigheid nu doet den mensch dit verdriet verachten, zoodat hij zich door eene voortdurende bedaardheid en onderwerping aan Gods wil daarboven verheft. De sterkte maakt, dat de mensch krachten weerstand biedt aan de aanvallen zijner vijanden, terwijl de dapperheid eene deugd is, die ons niet slechts, wanneer de gelegenheid daar is, klaar doet staan om te strijden of om het hoofd te bieden, maar om den vijand het eerst aan te vallen, ook wanneer hij niets van zich doet hooren. Welnu, onze roemrijke heilige Joseph was begaafd met al deze deugden, en oefende dezelve met verbazende volmaaktheid. En vooreerst: hoezeer bleek niet zijn onwankelbare moed, toen hij Onze Lieve Vrouw bevrucht zag en niet wist hoe zoo iets mogelijk was? (Mijn God! welke bedruktheid, welk verdriet, welke geestesfoltering ondervond hij toen niet!) Intusschen

klaagde hij niet; hij is ten aanzien zijner Bruid niets onheuscher, niets minder vriendelijk; hij mishandelt ze daarom niet, maar integendeel hij blijft jegens haar even liefdallig en eerbiedig als te voren. Welke dapperheid en sterkte ook schijnen in Joseph niet uit door de overwinning die hij behaalde op de twee grootste vijanden des menschen: den Satan en de wereld? en dat wel door de nauwgezette beoefening eener allervolmaaktste nederigheid.” (Wat de heilige Schrijver hier verder over de nederigheid laat volgen, gaan wij voorbij, om er in het volgend artikel breedvoeriger op terug te komen.)

„Wat de standvastigheid betreft,” zegt Franciscus vervolgens, „in zoo verre zij staat tegenover dien inwendigen vijand, het verdriet namelijk dat wij ondervinden bij 't aanhoudend verduren van verlagende, vernederende en pijnlijke voorvallen, van misrekeningen der fortuin (als ik dit woord mag bezigen) of van allerlei onheilen die ons treffen; o hoezeer werd deze heilige man op zijne reis beproefd, niet alleen van wege God, maar ook van de menschen! De engel beveelt hem op staanden voet te vertrekken, en Onze Lieve Vrouw en zijn allerliefsten Zoon met zich mede te voeren naar Egypte: en zie hoe hij onverwijld zonder een woord te spreken op reis gaat! Hij vraagt niet: Waar zal ik heen gaan? welken weg zal ik volgen? waarmede zullen we ons voeden? wie zal ons daar opnemen? Waarschijnlijk vertrekt hij met zijn gereedschap bij zich, om zijn armoedig brood en dat zijner familie in het zweet zijns aangezichts te verdienen. ô! Hoezeer moest dat verdriet, waarvan wij spreken, hem druk-

ken, aangezien de engel hem niet gezegd had, hoe lang hij daar blijven moest! Hij kon zich nergens veilig vestigen, daar hij immers niet wist wanneer de engel hem zou komen bevelen om terug te keeren. Heeft de H. Paulus de gehoorzaamheid van een Abraham zoozeer bewonderd, toen God hem gebod zijn geboortegrond te verlaten, zonder hem te zeggen welken weg hij moest inslaan (immers ook Abraham vroeg niet: Heer, gij wilt dat ik uit mijn land trekke; maar zeg mij ten minste of ik door de zuider- dan wel door de noorderpoort moet uitgaan; maar hij begaf zich op weg en ging daar waar Gods geest hem leidde): hoe bewonderenswaardig is tevens deze volmaakte gehoorzaamheid van den H. Joseph? De engel zegt hem niet, hoe lang hij in Egypte moet verwijlen; maar ook hij vraagt er niet naar. Hij bleef er gedurende vijf jaren (zeven jaren, zeggen anderen) zonder dat hij zich omtrent den tijd van zijn terugkeer bekommerde. Hij hield zich stellig overtuigd, dat God, die hem bevolen had derwaarts te gaan, hem ook andermaal zou bevelen wanneer hij moest terugkeeren: hiervoor nu stond zijne gehoorzaamheid altoos bereid en vaardig. Hij was in eene landstreek, die hem niet slechts vreemd was, maar daarenboven vijandig gezind tegen de Israëlieten. De Egyptenaren namelijk hadden het nog niet aan de Joden vergeven, dat zij hen verlaten hadden, en dat om hunnentwille eene groote menigte hunner landgenoten, toen zij ze vervolgden, in de wateren waren omgekomen. Ik laat uzelf dan denken, hoe vurig Joseph verlangde

terug te keeren: immers dat deed hem onophoudelijk beducht zijn voor die Egyptenaren. Het verdriet, dat hij niet wist wanneer hij dat land zou kunnen verlaten, moest zijn arm hart zeer zeker allerpijnlijkst bedroeven en folteren. En toch, hij bleef altoos die hij was; altoos even rustig, bedaard en onverzettelijk gelaten in het welbehagen van God, door wien hij zich onvoorwaardelijk liet geleiden. Want rechtvaardig zijnde, had hij zijn eigen wil steeds onderworpen, vereenigd en vereenzelvigd met dien van God. Rechtvaardig zijn is niets anders dan volmaakt vereenigd zijn met Gods wil, en zich daaraan onderwerpen in allerlei voorvallen, zoowel in tegenspoed als in voorspoed. Dat Joseph nu bij deze voorkomende gelegenheden volkomen aan den goddelijken wil overgegeven was, wie durft het betwijfelen? En ook zien wij het niet? Zie hoe de engel als met hem speelt! Hij zegt hem naar Egypte te gaan: hij gaat. Hij beveelt hem terug te keeren: hij keert terug. God wil dat hij altoos arm zal zijn, voorwaar eene der zwaarste beproevingen, die Hij ons kan doen ondergaan! Joseph onderwerpt zich met liefde, en niet enkel voor een tijd, maar voor zijn gansche leven. En dan — welke armoede! eene armoede die hem aan verachting, miskenning en broodsgebrek prijs gaf. De vrijwillige armoede, welke de kloosterlingen omhelsd hebben, is zeer aantrekkelijk; te meer, omdat zij niet belet datgene wat hun noodig is, te ontvangen. Zij toch verbiedt en berooft hen alleen van alle overtolligheden. Maar de armoede des H. Josephs, die van Onzen Lieven Heer en Onze Lieve Vrouw was niet dus-

danig. Zij was wel vrijwillig door Joseph verkozen en hij beminde ze ook hartelijk; maar met dat al, maakte zij hem geheel onaanzienlijk, veracht, versmaad. Ieder een toch hield dezen grooten heilige voor een armen timmerman. En wat hij ook deed, zoover kon hij het niet brengen, dat hem en den leden zijns huisgezins niet vele noodzakelijke dingen ontbraken. Na hiervoor zijne uiterste pogingen vruchteloos te hebben aangewend, onderwierp hij zich met den diepsten ootmoed aan Gods wil en berustte in zijn armoedigen en nederigen staat, zonder zich ooit in 't minst door inwendig verdriet te laten overmeesteren of ter neêr slaan. Dit verdriet kwam hem evenwel meermalen bestormen. Maar hij bleef immer vast staan in zijne gelatenheid, die even als al zijne andere deugden, onafgebroken aangroeide en volmaakter werd" 1).

Wij hebben gemeend deze vrij lange aanhaling niet te mogen verkorten, om den lezer in staat te stellen bij het lezen daarvan hetzelfde genot te smaken, dat wij daarbij mochten ondervinden.

Even duidelijk spreekt de Gz. Canisius: „Heeft Joseph niet,” vraagt hij, „allerlei zorgen en ontzettende kwellingen doorgeworsteld, toen hij met zijn huisgezin in zulk een bekrompen toestand verkeerde, dat hij bij alle mogelijke inspanning er niet in mocht slagen om aan Maria, de Moeder Gods en aan het kindje Jesus het noodzakelijke en behoorlijke te verschaffen? Hij ontvangt des nachts door een engel bericht van het op handen zijnde

1) Entretiens XIX.

moordplan van Herodes: en hoe vlug staat hij op! Hoe verliet hij aanstonds alles en, ofschoon slecht voorzien voor de reis, hoe haastig ging hij niet met het kind en de moeder op de vlucht! En nu — wat al smarten en angsten heeft hij niet verduurd, zoowel te huis onder de Israëlieten, als in den vreemde onder de goddelooze menschen, met wie hij te verkeerren had? Wat moet het vooral niet geweest zijn in eene zoo rampvolle ballingschap, zoo lang hij als uitgewekene onder de Egyptenaren ver-
wylde, (Anselmus schrijft, dat hij daar zeven jaren als balling was), want zeker heeft hij eene gedurige verandering van lotgevallen en eene niet minder diepe armoede moeten ondervinden!” 1) De H. Schrijver toont verder aan, hoe Joseph niet slechts een kommervol en armoedig leven heeft te verduren gehad, maar zelfs meermalen levensgevaar heeft geloopen, en toch bij al die beproevingen een onbezweken moed heeft aan den dag gelegd. „Terwijl hij nu hier dan daar moest gaan vluchten, zocht hij zich niet zonder angst en groot gevaar, eene

1) An non varias ille curas et ærumnas ingentes exantlavit, quum tanta rei familiaris angustia premeretur, ut neque Mariæ puerperæ, neque Christo infantulo ea quæ vellet ac convenire putaret ulla ex parte posset ministrare? Nocte monitus de imminente tyrannide Herodiana, quam impigre surrexit? Quomodo confestim reliquit omnia et parum ad iter instructus, in fugam sese cum puero matreque confecit? Jam vero quos ille dolores et angores non pertulit, sive domi inter Israëlitas, sive foris apud exteros et impios versaretur? præsertim in exilio tam calamitoso, quamdiu apud Ægyptios exulavit, (septem vero annos exulasse scribit Anselmus), et summam rerum vicissitudinem neque minorem egestatem expertus est.

huis-
woon-
konin-
geeri-
te w-
die C-
gen-
kwel-
de g-
alles-
de H-
D-
thea-
aan-
gen-
't ge-
om-
het-
nem-
daar-
noo-
moes-
1)
gno-
nissi-
satis-
credi-
lestia-
sed

huisvesting. Al te weinig veilig immers was hem iedere woonplaats, niet alleen vroeger, toen de onmenselijke koning Herodes nog leefde; maar ook later onder de regeering van deszelfs zoon Archelaüs, die weinig beter was; te weinig veilig, zeg ik, om de twee dierbare panden, die God aan zijne zorg had toevertrouwd, behoorlijk tegen doodsgevaar te verzekeren. Al deze en soortgelijke kwellingen, kruisen en verdrietelijkheden heeft hij met de grootste gelatenheid van ziel doorstaan: ja bij dat alles trachtte hij nog, niet slechts zichzelf, maar ook de H. Moedermaagd te troosten" 1).

De H. Chrysostomus prijst het in Joseph van Arimathea als eene daad van groote stoutmoedigheid, dat hij aan Pilatus verlof ging vragen om Jesus' lichaam te mogen begraven. Deze vrome Israëliet was tot dien dag in 't geheim een leerling van den Zaligmaker geweest. Maar om het ontzielde lichaam zijns goddelijken Meesters van het kruis af te nemen, te balsemen en, zoo als hij voornemens was, in zijne eigene grafspelonk neêr te leggen, daartoe had hij het verlof van den romeinschen landvoogd noodig. De lichamen der gevonnisde misdadigers toch moesten volgens de romeinsche wetten ter plaatse zelve,

1) Qui huc et illuc fugere coactus, haud sine metu periculoque magno certam sibi sedem quaesivit, quod sicut antea sub Herode immensissimo rege, sic et postea sub ejus filio non optimo Archelao, nihil satis tutum sibi polliceri posset, ut charissima pignora suae fidei concredita, secure et commodè conservaret. Has varias aliasque plures molestias, cruces, ærumnas æquissimo animo tulit, neque seipsam tantum, sed et Virginem Matrem in tot rebus adversis curisque studuit consolari.

waar de straf aan hen voltrokken was, tegelijk met de werktuigen hunner straf begraven worden. Er was derhalve voor Joseph een ongewone moed noodig om, trots den haat der opgeruide volksmenigte, trots alle romeinsche vooroordeelen, trots de hevige opspraak, waarin hij zou komen, een dergelijk verzoek aan Pilatus voor te stellen. Ziehier de aantekingen, welke de reeds genoemde H. Kerkvader maakt op die woorden van het evangelie des H. Marcus' XV. 43: „Hij ging onverschrokken bij Pilatus binnen en vroeg het lichaam van Jesus.” Het was diezelfde Joseph, die zich vroeger verborgen had gehouden; maar nu, na Christus' dood, heeft hij iets groots durven ondernemen. Hij immers was niet onaanzienlijk of onbekend, maar een uit den raad en zeer uitstekend. Van dit standpunt uit moet zijn moedig bestaan beoordeeld worden. Want hij liep daardoor levensgevaar, daar hij aller haat tegen zich gaande maakte, en een blijk gaf van zijne ingenomenheid met Jesus. Ondanks dat heeft hij het gewaagd Jesus' lichaam te vragen en heeft niet gerust, voordat hij het gekregen had. En niet alleen heeft hij het genomen, maar ook met groote onkosten begraven en wel in zijne eigene begraafplaats, die nog nieuw was. Door dat alles heeft hij zijne liefde en onverschrokken moed bewezen” 1).

1) Homil. 88 in Joan. Tom. 58. Col. 778. Hic erat Joseph ille, qui se prius occultaverat; nunc vero magnum quidpiam ausus est post Christi mortem. Non enim ignobilis ignotusque, sed ex concilio unus admodumque insignis erat. Unde maxime ejus fortitudo spectanda est: nam in mortis periculum veniebat, cum omnium in se odium concitaret, dum

Voorzeker het valt niet te ontkennen, dat die eerbiedwaardige raadsheer der Joden hier eene ware heldendaad verricht heeft, eene heldendaad van liefde jegens onzen Heer J.-C. Nogtans indien men in aanmerking neemt, dat deze liefdedienst slechts weinige uren duurde, terwijl de H. Joseph, Jesus' voedstervader, jaren en jaren lang allerlei liefdediensten aan den Zaligmaker heeft bewezen en niet zelden met even groot levensgevaar, wie erkent dan niet gaarne, dat de heldenmoed onzes Heiligen nog veel bewonderingswaardiger is geweest? Men denke zich slechts in welke omstandigheden hij met het kind Jesus naar Egypte vluchtte. Hij moest zeer goed voorzien hebben, dat zoo de wreedaard Herodes het ooit te weten ware gekomen, hoe Joseph het was die het kind aan zijne nasporingen onttrokken had, hij onvermijdelijk zelf ware gedood geworden. En desnietteenstaande doet hij zijn plicht van vader, gehoorzaamt hij aan God.

Deze weinige opmerkingen, in verband beschouwd met de bepalingen, die de geleerde Paus Benedictus XIV stelt, om de zielssterkte eens heiligen heldhaftig te kunnen noemen, doen ons noodzakelijk tot het besluit komen, dat de H. Joseph ook in deze deugd tot den graad van heldhaftigheid is opgeklommen.

suam erga Jesum benevolentiam demonstrans, corpus petere ausus est, neque destitit, donec id assequutus esset. Nec accedit modo, et cum sumptu sepelivit, sed in sepulchro suo novo, hinc amorem fortitudinemque suum demonstrans.

IV.

Josephs Matigheid.

Ook deze laatste der kardinale deugden heeft de H. Voedstervader onzes Verlossers in een heldhaftigen graad beoefend.

In meer uitgebreiden zin wordt onder matigheid verstaan de deugd, die onze gemoedsbeweging betoomt in alles wat deze aanlokt tegen het voorschrift der rede; aldus beschouwd, en gesteld dat zij van bovennatuurlijken aard is, verschilt zij niet van de evangelische zelfverloochening. In meer beperkten zin echter beteekent men hiermede die deugd, welke 's menschen lusten beteugelt in die dingen, die meer bijzonder aantrekkelijk zijn: aldus beschouwd is het eene afzonderlijke deugd, de vierde der kardinale deugden 1).

Klaarblijkelijk wordt de kuischheid of maagdelijke zuiverheid, even als de nederigheid, hiertoe teruggebracht, en daarom zullen wij thans bijzonder over deze twee deugden spreken, en aantoonen, hoezeer zij in den H. Bruidgom van Maria geschitterd hebben.

1) D. Thom. 2a. 2ae. qu. 141. a. 2. in Corp. Si vero consideretur antonomastice temperantia secundum quod refrænât appetitum ab his quæ maxime alliciunt hominem, sic est specialis virtus.

a) Josephs kuischheid.

Van deze verhevene deugd heeft de H. Augustinus gezegd. „De maagdelijke ongeschondenheid en de volstreckte onthouding van alle vleeschelijke gemeenschap uit beginsel van godsdienstigheid, 't is een engelen-leven, 't is een streven naar eene eeuwige onbederfelijkeid in een bederfelijk vleesch” 1).

De godgeleerden plegen eene drievoudige kuischheid te onderscheiden „de maagdelijke; de huwelijks-, en weduwlijke kuischheid,” al naar gelang van de drie levensstaten, waarin iemand verkeert.

Om thans de kuischheid van onzen H. Joseph te beoordeelen moeten wij ons herinneren in welken dezer staten hij geleefd heeft.

In het Iste Deel van dit werkje, hoofdst. IV, hebben wij gezien, hoe Joseph een waarachtig huwelijk met de moeder Gods heeft aangegaan. Wij zagen echter ook daar ter plaatse, hoe Joseph in dat huwelijk niet opgehouden heeft maagd te blijven. Aldus leerde ons de H. Kerkvader Hieronymus, die tevens aanneemt, dat Joseph vóór zijn huwelijk met Maria niet gehuwd is geweest. „Gij beweert,” zoo redeneert de Heilige tegen den ketter Hel-

1) Lib. de Sancta Virginit. Cap. I3. Tom. 40. Col. 401. Virginalis integritas et per piam continentiam ab omni concubitu immunitas angelica portio est et in carne corruptibili incorruptionis perpetuæ meditatio.

vidius, „ dat Maria niet maagd gebleven is: ik ga nog verder, en beweert, dat zelfs Joseph door Maria's tussekoms komst maagd geweest is, opdat uit een maagdelijk huwelijk de maagdelijke Zoon zou worden geboren. Onredelijk toch ware het in een heilig man, als Joseph, eene zonde des vleeschcs te onderstellen: en wij vinden niet geschreven dat hij eene andere vrouw gehad heeft dan Maria: ja van Maria zelve, die als zijne vrouw bekend stond, was hij meer de behoeder dan de man. Er blijft dus slechts over, dat hij met Maria maagd gebleven is, hij die verdiend heeft de vader onzes Heeren genoemd te worden” 1). Hiermede stemmen overeen de woorden van den H. Petrus Damianus: „ En als ware 't niet genoeg dat slechts de moeder maagd was, zoo gelooft de Kerk, dat ook hij, die in schijn Jesus' vader was, maagd geweest is” 2).

Uit deze woorden van Hieronymus en Damianus wordt het duidelijk, hoe wij het gezegde van den H. Kerkleeraar Petrus Chrysologus te verstaan hebben: „ Joseph was Maria's man, doch alleen bij name; in zijne eigene ge-

1) Lib. de perpet. virginit. B. Mar. Tom. 23. Col. 203. Tu dicis Mariam virginem non permansisse; ego mihi plus vindico, etiam ipsum Joseph virginem fuisse per Mariam, ut ex virginali conjugio virgo filius nasceretur. Si enim in virum sanctum fornicatio non cadit, et aliam eum uxorem habuisse non scribitur: Mariæ autem, quam putatus est habuisse, custos potius fuit quam maritus: relinquitur, virginem eum mansisse cum Maria, qui pater Domini meruit appellari.

2) De cœlib. sacerdot. Cap. 3. Tom. 145. Col. 384. Et ne hoc sufficere videatur, ut tantummodo virgo sit mater, Ecclesiæ fides est, ut virgo fuerit et is qui simulatus est pater.

moedsovertuiging echter was hij niets dan haar bruidegom" 1).

Wij mogen uit Hieronymus' woorden verder afleiden, dat hij ook als maagd gestorven is. Uitdrukkelijk leert dit overigens de H. Thomas van Aquine: „Men moet veeleer gelooven, zegt hij, naar het woord van Hieronymus tegen Helvidius, dat Joseph maagd gebleven is: daar men nergens geschreven vindt, dat hij eene andere vrouw heeft gehad en men een zoo heilig man van geene vleesche-lijke zonde mag verdenken" 2). Reeds vóór hem had de beroemde Alcuinus gezegd: „Maar wij, allerdierbaarste broeders, wij moeten zonder eenige vrees van weêrlegd te zullen worden, weten en belijden, dat niet alleen de heilige Moeder Gods, maar ook Joseph, driewerf zalige getuige en behoeder harer kuischheid, zich immer volstrekt onthouden heeft van alle huwelijks-gemeenzaamheid" 3). De Abt Rupertus, den lof van Joseph besprekende, legt Maria zijne geliefde bruid deze verrukkelijke woorden op de lippen: „Hij weidt, zegt de beminde, tusschen leliën, tot dat de dag genaakt en de schadu-

1) Tom. 52. Col. 657. Joseph ille maritus solo nomine, conscientia sponsus.

2) 3. qu. 28. a. 3 ad 5m. Joseph autem, sicut Hieronymus dicit contra Helvidium, magis credendus est virgo permansisse: quia aliam uxorem habuisse non scribitur, et fornicatio in sanctum virum non cadit.

3) Comm. in Joa. IV. 12. 13. Tom. 100. Col. 772. Sed nos, fratres carissimi, absque ullius scrupulo quaestionis, scire et confiteri oportet, non tantum beatam Dei genitricem, sed et beatissimum castitatis ejus testem atque custodem Joseph, ab omni prorsus actione conjugali mansisse semper immunem.

wen vluchten." Welke zijn die leliën, tenzij Joseph de vriend des welbeminden, en ik de veelbeminde, tot wie hij zegt: „Gelijk eene lelie onder doornen, aldus is mijne vriendin onder de dochteren?" Waarlijk, beide zijn leliën uit hoofde van hun maagdelijken echt en allerzuiverst te zamen wonen. Tusschen dergelijke leliën weidt de welbeminde" 1). Ook de H. Bernardinus van Siëna houdt dit gevoelen en geeft tevens ons den grond aan, waarop het steunt. Ziehier zijne woorden: „Men is daarenboven van meening, dat Joseph tot dien tijd toe [tot dat hij namelijk met Maria in den echt trad] in den staat van heiligen maagddom heeft blijven leven. Dit gevoelen steunt hierop: dewijl Christus tijdens zijn lijden aan niemand anders zijne moeder heeft willen toevertrouwen dan aan eene maagd, is het zeer geloofwaardig, dat hij eveneens vóór zijne ontvangenis, terwijl zijne moeder nog in jengdigen leeftijd was, haar aan niemand heeft toevertrouwd, dan aan eene maagd" 2).

Na dit alles, mogen wij te recht besluiten: indien Joseph vóór zijn huwelijk met Maria immer den maag-

1) In Cant. Cantic. Lib. II. N. 388. Tom. 168. Col. 871. „Pascitur, inquit, inter lilia, donec aspiret dies et inclinentur umbræ." Quænam sunt lilia nisi amicus dilecti, Joseph, et ego dilecta, cui dicit: „Sicut lilium inter spinas, sic amica mea inter filias." Vere ambo lilia, videlicet pro virginalibus nuptiis et colabitione castissima. Inter hujusmodi lilia pascitur dilectus.

2) Art. II. Cap. 1. Præterea creditur, quod Joseph usque tunc perseveraverat in sancta virginitate; cujus ratio est; quia cum Christus in passione sua nulli nisi virgini servandam tradidit matrem suam, non est credibile, quod ante conceptum, dum adhuc juveneula erat, custodienda alicui, nisi virgini, traderetur.

delijken staat beleefd heeft: indien hij later, gedurende zijn huwelijk met haar, evéneens van alle lichamelijke gemeenschap zich heeft onthouden, en veeleer als bewaarder van Maria's eerbaarheid, dan als haar man is opgetreden — dan zijn wij volkomen gerechtigd te gelooven, dat de H. Joseph nooit of nimmer de maagdelijke zuiverheid heeft verloren.

Doch er is meer.

Wij hebben reeds vroeger gezien, hoe de moeder onzes Heeren vóór haar huwelijk met den H. Joseph gelofte van zuiverheid had afgelegd; hoe zij derhalve niet met hem had mogen huwen, ware zij niet vooraf van Gods wege verzekerd geweest, dat haar man nooit gebruik zou maken van de hem krachtens het huwelijk verleende rechten (Iste Deel. Hoofdst. IV.) Op grond hiervan houden vele godgeleerden en heiligen, dat ook Joseph gelofte van eeuwige zuiverheid gedaan heeft. Zoo zegt o. a. de geleerde Canisius in zijn reeds meermalen aangevoerd werk: „Over de verminkingen van Gods woord:” „Ziehier hoe ik met Gerson redeneerde: Indien de Heer aan zijne moeder, toen zij reeds op gevorderden leeftijd was, geen anderen behoeder heeft willen toevoegen, dan eene maagd, Joannes den Evangelist; hoeveel waarschijnlijker is het dan niet, dat hij evenzeer gezorgd zal hebben aan diezelfde moeder, in hare jeugdige jaren een beschermer te geven, die maagd was! Immers ook haar zoon Jesus heeft niet willen geboren of opgevoed worden dan in maagdelijke zuiverheid. Heeft God hem ook niet de genade geschonken van den maagdelijken staat, zeker schonk hij

hem de bijzondere en noodzakelijke genade, welke vereischt wordt om den ongehuwden staat te beleven, om aldus zijn ambt behoorlijk te kunnen waarnemen, om kuisch en vreedzaam met eene kuische maagd zoo binnen als buiten 's huis te willen en te kunnen omgaan en van alle aanvechtingen der begeerlijkheid volstrekt vrij te blijven; eindelijk, om aldus in staat te zijn voor het levensonderhoud van moeder en kind des te beter te zorgen. Bij het zien echter van de onbesproken en allerkuischste levenswijze zijner bruid, waarin hij dagelijks meer en meer zijn genoegens vond, voelde hij zich nog krachtiger aangespoord (welke vrome christen zal het durven loochenen of ook maar in twijfel trekken?) om uit vrije beweging het voorbeeld zijner heilige echtgenooten na te volgen. Zoo mag men het er dan voor houden, dat hij, met wederzijdsche toestemming, het besluit nam maagd te blijven, en zelfs onder gelofte zich daartoe jegens haar verbond" 1). De voorname godgeleerde Vasquez spreekt

1) L. cit. Sic enim cum Gersonio ratiocinabar: Si Dominus matri suae jam ætatis provecæ nullum custodem nisi virginem, Joannem puta Evangelistam, adhibere curavit: quanto magis existimandum est, patrem illi curam fuisse, ut eidem matri in ætate adolescentiæ de custode virgine provideret. Nam et filius Jesus non nisi in puritate virginali nasci voluit atque nutriri. Quod si non virginitatis at certe quidem cœlibatus peculiarem et necessariam gratiam illi donavit Deus, ad suum munus legitime obeundum, ut vellet nimirum ac posset caste et sacre cum virgine casta domi forisque versari et carnis illecebris impurisque affectibus, qui ex vîri fœminæque familiari convictu suboriuntur, omnino vacare, eoque rectius ad omnem vitæ usum matri simul et filio inservire. Quum vero sponsæ integerrimi castissimique mores accede-

zich
voeg
leer
gelij
heef
vord
den
Jose
toen
Suar
weli
cisc
vóó
en J
bew
dat
een
stan
vee

rent
neg
cræ
tati
1
Cap
ipso
fore
ros
tun
2

zich hierover nagenoeg in dezelfde bewoordingen uit: „Ik voeg er bij,” zegt hij, „dat de allerheiligste Maagd niet alleen door goddelijke ingeving, maar ook uit Josephs mond, gelijk Joseph uit Maria's eigene woorden, met zekerheid heeft geweten, dat het huwelijksrecht later nooit zou gevorderd worden; dat zij in voortdurende onthouding zouden leven. Zij wist dit niet alleen uit het vast besluit dat Joseph gemaakt had, maar ook uit de gelofte, die Joseph of toen gedaan heeft of wellicht reeds vroeger had afgelegd” 1). Suarez zegt uitdrukkelijk: „Joseph heeft, staande het huwelijk, de maagdelijke kuischheid beloofd” 2). De H. Franciscus van Sales is van gevoelen, dat hij die gelofte reeds vóór zijn huwelijk had gedaan: „Zij hadden beide (Maria en Joseph) gelofte gedaan van de maagdelijke kuischheid te bewaren hun gansehe leven door: en ziedaar hoe God wil, dat zij met elkander vereenigd worden door den band van een heiligen echt, niet opdat zij van hunne gelofte afstand zouden doen, of er spijt van zouden hebben; maar veel eer om beide te bevestigen en elkander te bestendigen

rent, illique sponso magis ac magis in dies placerent, quis pius vel neget vel dubitet, magnum illi calcar accessisse, ut lubenti animo sacrae conjugis imitaretur exemplum et ex pari consensu propositum castitatis amplecteretur, adeoque interposito pacto votique religione firmaret?

1) Disput. 125. Cap. VI. Addo etiam cum Abullensi qu. 52. circa Cap. 30 Num., beatam Mariam non sola inspiratione, sed etiam ab ipso Josepho et Josephum ab ipsa Virgine certe cognovisse, numquam fore usum futuri matrimonii; sed in perpetua continentia esse victuros, non modo ex firmo proposito, verum etiam ex voto, quod aut tunc Joseph emisit, aut antea quoque nuncupaverat.

2) Disput. 8. Sect. 1. N. 8. Nam in matrimonio virginitatem vovit.

in hunne heilige onderneming: 't is hierom dat zij, staande het huwelijk, nogmaals de gelofte deden van maagdelijk te leven in 't vervolg van hun huwelijk" 1).

Voorwaar op het gezag van schrijvers als die welke wij hier hebben aangevoerd mag men gerust vaststellen, dat de H. Bruidegom van Jesus' maagdelijke Moeder, even als deze, steeds maagd is gebleven.

Doch niet alleen heeft Joseph de lelie der maagdelijke reinheid onbesmeurd bewaard; wij moeten er tot zijn grooteren lof met den H. Bernardinus van Siëna nog bijvoegen: „hij is allerreinst in kuischheid geweest" 2). Ook de H. Franciscus van Sales getuigt dit van hem en geeft ons tevens de reden aan, waarom wij dit van Joseph gelooven moeten. „Welken graad meent gij wel dat Josephs maagdelijkheid, die deugd, welke ons gelijkvormig maakt aan de engelen, zal bereikt hebben? Wij weten dat de allerheiligste Maagd niet slechts eene geheel reine en sneeuwblanke Maagd was, gelijk de heilige Kerk zingt in de antwoorden der lessen van de Metten: Heilige en onbevleete maagdelijkheid" enz., maar zelfs de maagdelijkheid in persoon. Hoe groot moet dan in hem, die van wege God den eeuwigen Vader zelve als bewaarder van haren maagdom, of om nog juister te spreken, als medegezel dier maagd werd aangesteld: hoe groot moet deze deugd in hem niet zijn geweest?....De Bruidegom bezigt in het Hooglied bewonderenswaardige uitdrukkingen

1) Entretiens XIX.

2) Art. II. Cap. II. Mundissimum in castitate.

om de eerbaarheid, de kuischheid en de volmaakt blanke onschuld van zijne goëdelijke liefdebetrekkingen met zijne dierbare, welbeminde Bruid te doen begrijpen". (Hier haalt de Schrijver de woorden uit het Hooglied aan, onder andere deze: „Is mijne zuster een muur, laten wij haar dan zilveren borstweringen maken"). Deze woorden verklaart hij verder, wanneer hij laat volgen: „Is zij een toren of een muur (van Maria is hier sprake: zij toch was als een ondoordringbare muur, waar nooit een mensch is binnengedrongen), laten wij dan zilveren borstweringen daarop stellen, borstweringen, die wel verre van den toren te doen invallen, denzelven nog meer zullen versterken. En nu," vraagt de H. Franciscus, „wat was de glorierijke heilige Joseph anders dan eene sterke borstwering, die bevestigd is geworden op Onze Lieve Vrouw? Immers zij was zijne echtgenootte en dus hem onderdanig: hij had zorg voor haar. Wel verre dan dat Joseph, over Maria als 't ware is aangesteld, om haar hare gelofte van maagdelijke zuiverheid te doen schenden, is hij haar daarentegen geschonken als medegezel, en opdat de kuischheid Onze Lieve Vrouw op eene nog wonderdadiger wijze zou kunnen gehandhaafd blijven, namelijk onder den sluier en de schaduw van een heilig huwelijk en van de heilige liefdegemeenschap, die tusschen hen bestond. Zoo men de allerheiligste Maagd eene poort moet heeten, zegt de eeuwige Vader (het zijn wederom zoo vele woorden aan het Hooglied ontleend), wij willen niet dat deze poort geopend sta; want het is eene poort ter oos-

terzijde, waardoor niemand noch in- noch uit mag gaan. Integendeel, men moet ze dubbel sterk maken en beschutten met onbederfelijk hout, d. i. g. haar een gezelschap in hare kuischheid geven. Deze gezelschap is de groote heilige Joseph, die uit dien hoofde [men merke zorgvuldig de volgende woorden op] alle heiligen, zelfs de engelen en cherubijnen in deze zoo hoogst aanbevelingswaardige deugd van zuiverheid moest overschaduwen" 1). — Heerlijk schoon zegt dan ook Cornelius a Lapide: „Erken hier in de allerheiligste Maagd en in Joseph den hoogsten graad van engelachtige kuischheid en maagdom. Immers andere maagden vluchten de mannen en sluiten zich, om hare maagdelijkheid te behoeden, in kloosters en gestichten voor maagden op. Maar de allerzaligste Maagd heeft haren maagdom bewaard, ofschoon zij aanhoudend met een man had om te gaan" 2).

Kortom, men heeft alles van Josephs kuischheid gezegd, wanneer men den zin dier woorden van den H. Bernardus heeft begrepen: „Joseph was niet minder de getuige dan de bewaarder van Maria's maagdelijkheid" 3). En die andere woorden van den H. Kerkvader Gregorius: „Joseph, Maria's bruidegom, heeft haar ter zijde

1) Entretien XIX.

2) Comment. in Matth. I. 18. Nota hic in B. Virgine et Joseph summum angelice castitatis et virginitatis gradum. Aliæ enim virgines fugiunt viros et virginitatem in claustris et cœtibus virginum conservant. At B. Virgo in ipso conjugio assidue versans cum viro virginitatem illibatam servavit.

3) Tom. 183. Col. 99. Joseph non minus testis quam custos virginitatis.

gestaan als bewaarder harer allervolmaaktste maagdelijkheid" 1).

Onwillekeurig denken wij hier aan Joseph den kuischen zoon van Jakob. Hij toch was eene afbeelding (*type*) van onzen heiligen Joseph. Zoo noemt hem, met andere geleerde Schrijvers, de H. Bernardinus van Siëna, wanneer hij zegt: „Terecht dus wordt hij [Joseph, Jesus' pleegvader] afgebeeld door dien aartsvader Joseph [Jakobs zoon]" 2). Zoo nog wordt hij genoemd in het pauselijk dekreet van 8 December 1870, waarbij de H. Joseph verheven wordt tot Patroonheilige der geheele katholieke Kerk. En inderdaad, zegt de H. Bernardus, er bestaat tusschen beide die merkwaardige mannen, die overigens denzelfden naam droegen, eene schier in alle punten zeer gelijkende overeenkomst: „Herinner u," zoo spreekt de zalvingvolle leeraar, „herinner u aan dien grooten aartsvader, die weleer in Egypte, verkocht als slaaf werd aangebracht, en weet, dat hij niet alleen denzelfden naam heeft mogen voeren als de voedstervader des Heeren, maar ook hem gelijk heeft mogen zijn in kuischheid, in onschuld en genadegaven. De eerste Joseph, die uit broederlijken nijd verkocht en naar Egypte is vervoerd, heeft Christus, die ook verkocht werd, voorafgebeeld. Deze Joseph, voor den nijd van Herodes vluchtende, heeft Christus naar Egypte overgevoerd. Gene, zijn heer getrouw,

1) Tom. 76. Col. 1201. lib. II. Homil. in Evang. Homil. XXVI. Sponsus matris fuerat custos integerrimæ virginitalis.

2) Art. II. Cap. III. Merito igitur figuratur per illum patriarcham Joseph.

weigerde cenige huwelijksgemeenschap met deszelfs huisvrouw te houden. Deze heeft zijne echtgenoot, de moeder zijns Heeren, die hij wist maagd te zijn, in de volstrektste onthouding getrouw bewaard. Den eersten Joseph gaf God doorzicht in 't verklaren van droomgeheimen; aan dezen werd gegeven medekundig en deelgenoot te worden van hemelsche verborgenheden. Gene heeft granen opgezameld, niet voor zich maar voor het gansche volk; deze heeft het levend brood dat van den hemel daalde ter bewaring ontvangen zoowel voor de gansche wereld als voor zichzelf¹⁾. — Mijn lezer begrijpt, dat ik zijne aandacht bijzonder wensch te vestigen, op hetgeen Bernardus hier zegt van de kuischheid der beide Josephs. Joseph van Egypte mag overigens ook als een waar toonbeeld van kuischheid optreden. Ziehier hoe de gunstig bekende Schrijver der Bijbelsche geschiedenis, de eerw. Heer Muré, hierover uitweidt: „Joseph,” zegt hij, „had tien jaren in Putiphars dienst doorgebracht, toen

1) Hom. II. Sup. Miss. Tom. 183. Col. 69. Simul et memento magni illius quondam patriarchæ venditi in Ægypto: et scito ipsius non solum vocabulum fuisse sortitum, sed et castimoniam adeptum, innocentiam assequutum et gratiam. Siquidem ille Joseph fraterna ex invidia venditus et ductus in Ægyptum, Christi venditionem præfigurabat: iste Joseph Herodianam invidiam fugiens, Christum in Ægyptum portavit. Ille domino suo fidem servans, dominæ noluit commisceri: iste dominam suam, Domini sui matrem, virginem agnoscens, et ipse continens fideliter custodivit. Illi data est intelligentia in mysteriis somniorum: isti datum est consciium fieri atque participem cœlestium sacramentorum. Ille frumenta servavit non sibi sed omni populo: iste panem verum e cœlo servandum accepit tam sibi quam toti mundo.

een onrein vuur ontbrandde in de borst van de echtge-
noote zijns meesters; zelfs waagde de bedorven vrouw
schandelijke aanzoeken te doen bij den kuischen jonge-
ling. — Met verontwaardiging wees hij die af; hij deed
haar zien, tot wat afschuwelijke ontrouw zij hem ver-
leiden wilde jegens den meester, die hem zoo bij uitstek
begunstigd had, en besloot met de heerlijke woorden,
welke in alle jeugdige harten met onuitwischbare letters
moesten geschreven staan: *hoe kan ik zulk kwaad doen en
zondigen tegen God?* De slechte vrouw hield echter niet
op, en elken dag behaalde Josephs deugd nieuwe zege-
pralen. Eens wilde de eerlooze verleidster geweld gebrui-
ken; maar Joseph vluchtte ijlings weg van haar en liet
zelfs zijnen mantel, dien zij had vastgegrepen, in hare
handen” 1). De H. Ambrosius, al die bijzonderheden over-
wegende, roept uit: „Hij was een groot man, die of-
schoon als slaaf verkocht, echter geen slaafschen inborst
had; die ofschoon met onkuische liefde bemind worden-
de, niet wederkeerig aldus bemind heeft; die, ofschoon
aangezocht, niet wilde toestemmen; die, ofschoon aan-
gegrepen, de vlucht nam; die, toen hij door de huis-
vrouw zijns meesters belaagd werd, wel bij zijn kleed,
maar niet in zijn gemoed kon worden vastgegrepen; die
niet eens woorden van verleiding lang wilde aanhooren
en het aanstekelijk achtte daar wat lang bij te verwijlen;
want hij vreesde, of wellicht door de handen eener over-

1) Bijbelsche geschiedenis Ie Deel, hoofdst. XII.

spelige de brand van den wellust in zijne ziel mocht overgaan" 1).

Voorwaar Joseph toont zich hier in al zijne grootheid! Hij is grooter, ontdaan van zijn bovenkleed, dat hij bij zijn wegvluchten in de handen zijner beschaamde verleidster achterlaat, dan omkleed met den vorstelijken mantel, als onderkoning van Egypte. Wat een heldenmoed trouwens onderstelt niet zulke daad bij een jongeling van nauwlijks acht en twintig jaren!

En desniettegenstaande zeg ik: hoezeer men hem moge roemen, den jongeling, die, om zijne deugd te redden, de ontuchtige handen eener snoode meesteres ontvlucht, —nog bewonderingswaardiger is het gedrag van Joseph, den aartsvader des Nieuwen Verbonds! Men oordeele!... Hij leeft als gehuwd man met eene maagd, die allerbeminnelijkst is, die hij voortdurend onder een en hetzelfde dak ter zijde staat, die hij op hare reizen vergezelt, met wie hij zonder getuige spreekt, die niet zijne meesteres, waar zijne waarachtige echtgenoot is — en zoo leeft hij gedurende dertig jaren met haar, om het met een woord saam te vatten, gelijk een engel met een engel leven zou....

Wie overigens beseft niet, dat Joseph, om te mogen leven met Jesus-Christus, „de blanke weërkaatsing van het

1) De Joseph patriarcha. Tom. 14. Col. 652. Magnus tamen vir, qui venditus servile nescivit ingenium; adamatus non redamavit; rogatus non acquievit; comprehensus aufugit. Qui cum ab uxore domini conveniretur, teneri veste potuit, animo capi non potuit, ac ne ipsa quidem verba diu passus, contagium judicavit si diutius moraretur; ne per manus adulteræ libidinis incentiva transirent.

eeuwig licht" 1); om met Maria, de kuischste aller maagden, dertig jaren te mogen verkeerē, in kuischheid vlekkeloozer moest wezen dan de stralen der zon; reiner en blanker dan de sneeuw; schitterender dan kristal? „Denk u,“ zegt zeer juist de H. Bernardinus van Siēna, „welk eene zedigheid en welk eene reinheid van ziel en van lichaam in de genegenheid, in het gevoel altijd noodig is geweest voor Joseph, dewijl hij met Jesus in de onmiddellijkste en geheimste nabijheid leefde en sprak, hetzij deze waakte of sliep, of aan deszelfs zijde at, en in de nabijheid van Jesus' Moeder, met wie hij in hetzelfde nederig woningske of vertrek omging, die met hem denzelfden weg ging op reis en met hem naar een vreemd land heentrok" 2).

Joseph van Egypte moge dan zooveel men wil geroemd worden om zijne teedere liefde voor de kuischheid, bij den maagdelijken bruidegom van Maria moet hij in kuischheid verre achter staan, voor wien datzelfde, wat voor ieder ander eene naaste gelegenheid, een oorzaak tot val is, als middel heeft gediend om altoos kuischer en kuischer te worden.

Als slot eindelijk op al het voorgaande en ook om

1) Sap. VII. 26.

2) Art. II. Cap. II. Cogita quanta reverentia et quanta puritas mentis et carnis et affectus et sensus erat semper necessaria ipsi Joseph in assiduo atque immediatissimo atque secretissimo convictu, et colloquio Jesu vigilantis, dormientis, comedentis prope ipsum, et matris in eodem parvo tuguriolo, sive cella, aut in eadem via simul itinerantis et peregrinantis cum illo.

alle mogelijke vooroordeelen bij mijnen lezer weg te nemen, zij het ons vergund de volgende vrome bemerkingen des Gz. Canisius' hier neêr te schrijven: „Hoe is het te verklaren,” vraagt hij, „dat Maria, eene godgewijde Maagd, met Joseph een persoon van verschillend geslacht, zoo gemeenzaam leeft, dat zij, wel verre van zijn aanblik en huiselijken omgang te mijden, integendeel hem als gezelschap, ja aanhoudend als haar tafelenoot bij zich houdt? Hij voerde haar naar Egypte, hij met haar alleen maakt die zoo verre en geheime reis (om met Bernardus te spreken). Hoe is zulks te verklaren, vraag ik? Behoort men bij 't verhalen van dit feit er geene waarschuwing of terechtwijzing bij te voegen, uit vrees, dat het soms als een voorbeeld ter navolging wordt opgegeven; uit vrees dat zij, die de kuischheid beminnen, zullen meenen, dat ook hun geoorloofd is, wat wij aannemen dat aan Maria en Joseph geoorloofd was? ô Zeker, niet slechts mocht het plaats hebben, maar het betaamde zelfs dat zulk eene maagd met zulk een man op huiselijken voet en vertrouwelijk leefde, en aldus den wil Gods vervulde, en niet het minste gevaar vreesde voor haren maagdelijken staat. Ook lijdt het geen den minsten twijfel, of hunne gansch zuivere en alleroprechtste liefde heeft door de wederzijdsche goede diensten, die zij elkander in hun gemeenschappelijk leven bewezen, met den dag al meer en meer toegenomen, en heeft veel bijgedragen tot de meer behoorlijke opvoeding van het kind Jesus. En wat zouden zij vreezen, aan welk gevaar zouden zij bloot gesteld zijn geweest, zij, die door

zulke hechte en stevige hulpmiddelen der goddelijke genade onderschraagd werden, dat hunne wederzijdsche heilige en goddelijke liefde in geen en deele den invloed onderging der begeerlijkheid? Wat Joseph in 't bijzonder aangaat, Gerson schrijft van hem, dat in dezen zoo kuischen als rechtvaardigen man de prikkel der erfzonde zoo niet weggenomen, althans machteloos is geweest. Daarenboven," zegt hij, „zijn er sommigen, die beweren dat hij in den schoot zijner moeder geheiligd werd" 1).

1) Quid vero est hoc, obsecro, quod Maria cum Joseph, Virgo sacra cum diverso sexu, tam vivit familiariter, ut a quotidiano viri conspectu domesticoque convictu se minime abstineat, sed illum et comitetur et socium in convivio continuum habeat? Is ducit illam in Ægyptum et ab Ægypto reducit, solusque cum sola tam longinquam tam secretam conficit viam, ut Bernardi verbis utamur. Quid est hoc, inquam? an vel admonitione vel purgatione quadam non indiget, ne res in exemplum fortasse trahatur, et castitatem amantes sibi quoque licere putent, quod tunc Mariæ et Josepho licuisse fatemur? Certe non licebat modo, sed decebat etiam, ut talis virgo cum tali viro conjunctim familiariterque viveret, ac divinæ voluntati satisfaceret, nullumque periculum in suo puro cœlibatu vereretur. Nec dubium sane, quin castissimus et sincerissimus amor ex mutuis illis vitæ communis officiis atque obsequiis magis magisque fuerit in dies confirmatus, et ad commodiorem Christi pueri educationem magnum usum ac fructum contulerit. Quid autem illi metuerent; cujus incontinentiæ periculo subjacerent, tam firmis et solidis divinæ gratiæ subsidiis communiti, ut lex carnis et effrenis concupiscentia sanctum et divinum in illis amorem nulla ex parte immineret atque labefactaret? De Joseph sane scribit Gerson, in hoc justo et æque casto viro peccati originalis fomitem vel extinctum vel depressum fuisse, sed et prorsus decuisse, ne præstans Virginis forma et cohabitatio familiaris ipsum ad libidinem sollicitaret ac aliqua ex parte commoveret, quem præterea nonnulli in matris utero sanctificatum appellant.

Na alles wat we over de kuischheid van den H. Joseph hebben gezegd, zal het den lezer nog aannemelijker voorkomen, hetgeen we in ons Iste Deel IV^{de} Hoofdstuk reeds hebben aangegeven. Om dien verheven graad van kuischheid, zeiden we daar, wordt de H. Joseph steeds als een bijzonder patroon dier heilige deugd aangeroepen. Duizenden hebben het krachtdadige van zijnen bijstand mogen ondervinden; en ik kan mijnen lezer niet genoeg aanbevelen om dikwijls, en vooral in de oogenblikken van groot gevaar, tot den kuischen bruidegom van Maria te vluchten, en zijnen machtigen naam niet te scheiden van de zoete namen van Jesus en Maria.

b. Josephs nederigheid.

De H. Bernardinus van Siëna noemt Joseph, „een man van allerdiepste nederigheid” 1). Wij zullen onderzoeken of onze Heilige ook dien lof verdient.

De christelijke nederigheid bestaat, volgens Benedictus XIV, daarin, dat de mensch de hoovaardij vlucht, dat is, de verheffing en al de eerbewijzingen, die hem niet toekomen, van zich afwijst. Aldus beschouwd, is zij krachtens Gods gebod voor iederen christen verplichtend. Maar behalve deze, die meer algemeen is, onderscheidt hij nog eene nederigheid, die eigen is aan de volmaakte personen. Deze laatste doet den mensch niet alleen de eerbewijzingen afslaan die hem niet toekomen, maar ook

1) Art. II. Cap. 1. Profundissimum in humilitate.

die, waarop hij aanspraak heeft. Zij doet hem zich zelfven aanzien als alle eer onwaardig, in aanmerking genomen zijne onvolmaaktheid, zijne overhelling tot zonde, en zijn gebrek aan deugd om te volharden zonder zonden. Heldhaftig, zegt hij verder, moet men die deugd noemen, wanneer iemand dezelve beoefent niet slechts om een bovennatuurlijk doel, maar ook bereidvaardig, met genoegen, met vlugheid, en zelfs in moeilijke gevallen 1).

Van deze heldhaftige deugd, zegt de kardinaal Bona: „Zij is de deugd der groote zielen, dewijl zij de deugd der volmaakten is, en het gemoed doet oprijzen tot meer verhevene dingen. Zij onderneemt moeilijke zaken zonder schijn van vrees; netelige zaken zonder vrees voor moeilijkheden” 2).

De grootheid nu van Josephs ziel is den lezer uit alles, wat wij tot dus verre over zijne deugden in 't bijzonder besproken hebben, zeer zeker overtuigend gebleken. En wat de volmaaktheid zijner deugd betreft, het geheele 1ste Hoofdst. van dit II^{de} Deel is er een doorlopend betoog van. Wij zouden dus reeds hiermede kun-

1) Lib. III. Cap. 24. No 49. *Humilitas christiana rursus duplex est, quaedam communis, et cuilibet christiano sub praecepto necessaria, et ea est, qua homo superbiam fugit, id est excellentiam honoresque sibi indebitos renuit; quaedam perfectorum, qua homo non modo indebitos, sed etiam debitos honores rejicit, seque omni honore indignum reputat, spectata sua imperfectione, propensione ad peccandum et defectu virtutis ad perseverandum sine peccatis.*

2) *Manuduct. ad cœl. Cap. 31: Virtus magnorum est, quoniam est virtus perfectorum, animumque erigit ad altiora. Illustrata aggreditur sine timoris periculo, ardua sine metu difficultatis.*

nen volstaan om met den H. Bernardinus te besluiten, dat Joseph inderdaad een man van allerdiepste nederigheid moet geweest zijn. Doch laten wij tot nadere bevestiging dier waarheid, de geleerden en heiligen daaromtrent verder ondervragen. Geven wij eerst het woord aan Josephs welsprekenden lofredenaar den H. Franciscus van Sales. Hij zal ons de diepe ootmoedigheid van dien doorluchtigen Patriarch des Nieuwen Verbonds in al hare volmaaktheid doen uitkomen. Ziehier zijne woorden: „De palmboom laat zijne bloemen niet zien, voordat de hevige hitte der zon er in slaagt deszelfs scheden, kokers of beurzen te doen splijten; in deze scheden liggen zijne bloemen verborgen. Is eenmaal dan de groote hitte daar, zoo laat hij zijne bloemen uit. Eveneens handelt de rechtvaardige ziel. Zij houdt hare bloemen, dat is, hare deugden tot het uur des doods onder den sluier der allerheiligste nederigheid verborgen. Dan laat onze lieve Heer ze uitspruiten en naar buiten komen, te meer daar de vruchten onverwijd moeten zichtbaar worden. ô Hoe getrouw was in dit punt, de groote Heilige, van wien wij hier spreken! woorden ontbreken om het genoegzaam te doen uitkomen. Men bedenke wie hij was, en desniet-tegenstaande, in welken staat van armoede en vergetelheid leefde hij niet tot aan zijn dood? Onder het dekleed dus dier armoede en vergetelheid, wist hij zijne groote deugden en waardigheden te verbergen. En welke waardigheden, mijn God! Was hij niet de voogd onzes Heeren? En niet alleen dat, maar ook zijn voedstervader; maar ook de bruidegom zijner allerheiligste Moeder!

ô Waarlijk! ik twijfel geenzins, of de engelen kwamen, verrukt van bewondering, vaak bij gansche koren hem gade slaan en zijnen ootmoed bewonderen, wanneer hij in zijne arme werkplaats dat dierbaar kind op zijne armen droeg, in dien winkel, waar hij zijn ambacht uitoefende, om den zoon en de moeder, die hem toevertrouwd waren, te voeden. Het lijdt geen twijfel, of de H. Joseph was dapperder dan David, en wijzer dan Salomon. En toch, wanneer wij hem daar bezig zien met zijn timmermanswerk, wie had ooit zonder licht van boven te ontvangen zoo iets kunnen vermoeden? Zoo wist hij al de uitstekende gaven, waarmede God hem verrijkt had, te verbergen! Welke wijsheid moest hij niet hebben, daar immers God hem zijn glorierijken Zoon te bewaren gaf en hij verkozen was tot zijn pleegvader? Wie weet niet hoe de vorsten der wereld als voor eene zaak van het hoogst belang bezorgd zijn, om aan hunne kinderen den bekwaamst mogelijken leermeester te verschaffen; wat dan te denken van God, die het in zijne macht had, om voor zijn Zoon den bekwaamsten en volmaaktsten onder alle menschen tot geleider te kiezen, zoo als overigens paste voor de waardigheid en de hooge voortreffelijkheid van zijn glorievollen Zoon, den algemeenen vorst des hemels en der aarde, die er de zorgen van ondervinden moest? Zou God, terwijl Hij die keuze doen kon, ze niet gedaan hebben? Het staat derhalve vast, dat de H. Joseph begiftigd is geworden met al de genaden en gaven, welke de bediening, die God hem wilde opdragen, de tijdelijke en huiselijke opleiding van onzen Verlosser, van noode

had. Hij had hieraan eveneens behoefte, daar hij ook zorg te dragen had voor zijn huisgezin Gij begrijpt dus, [zoo gaat de heilige Schrijver voort] hoe verheven Josephs waardigheid is geweest, en hoezeer hij vol was van alle soort van dengden. En niettemin ziet gij hem altoos even onaanzienlijk en ongeacht leven, dieper vernederd dan iemand kan zeggen of denken. Een enkel voorbeeld is voldoende om er zich een juist begrip van te vormen. Hij gaat naar zijn land en zijne stad Bethlehem heen, en zie! hij is de eenige, (men kent althans geene anderen) die van de menschen wordt afgewezen. Daardoor zag hij zich genoodzaakt de stad uit te trekken en zijne kuische bruid in eenen stal te voeren, tusschen de ossen en de ezels. ô Voorwaar zijne vernedering heeft hier het uiterste punt bereikt!" 1)

Men zou deze woorden des Schrijvers nog meer kunnen verduidelijken met er bij te voegen: En Joseph deed niets om zichzelf of zijne dierbare Bruid aan die ver-smading te onttrekken. Hij rept geen woord van zijne koninklijke afkomst, van den adeldom zijns geslachts. Te nauwernood misschien heeft hij de inwoners van Bethlehem er opmerkzaam op gemaakt, in welke zorgvolle omstandigheden Maria verkeerde. Wat er van zij, reeds waren alle verblijfplaatsen in de openbare herbergen door anderen ingenomen, en niemand was edelmoedig genoeg om voor den armen timmerman en zijne behoeftige gade een plaatsje ter overnachting in te ruimen. Ja waarlijk,

1) Entretien XIX.

hier in het geboortestadje van den nederigen David toont de H. Joseph zich een waardigen afstammeling van David! Deze was op Gods bevel door den profeet Samuël reeds tot koning gezalfd; het oogenblik echter was nog niet daar, om openlijk den troon van Israël te bestijgen. Hij bleef dus voortgaan de kudde zijns vaders te hoeden. Zond hem zijn vader later naar Saüls leger om te vernemen, hoe het met zijne broeders ging en hun voedsel te brengen, de nederige David gehoorzaamde zonder aarzelen 1). Heerlijk voorbeeld van ware nederigheid! Maar mag men niet gerust onderstellen dat Joseph, aan wien dit feit voorzeker niet onbekend was, dat Joseph, ziende hoe hij in Davids stad door de menschen werd behandeld, zich dat groote voorbeeld zijns voorvaders voor den geest bracht? Hij dan ook, ofschoon nog veel hooger in waardigheid dan David, hij zwijgt er van en gaat zijgend naar den ellendigen beestenstal, die hem door iemand, dien hij ontmoet, als eenig toevluchtsoord wordt aangewezen.

Laten wij nog een oogenblik bij David, Josephs koninklijken stamvader stil staan. De H. Schriftuur verhaalt ons van hem de volgende zonderlinge, maar hoogst stichtende daad. Hij was koning geworden over de twaalf stammen van Israël. Bij gelegenheid nu, dat de ark des verbonds met groote plechtigheid uit het huis van den braven Israëliet Obedom naar den daarvoor ingerichten burecht Sion vervoerd werd, liet de heilige koning zich meêsl-

1) I Reg. XVII.

pen door zijn gevoel van teedere godsvrucht en blijdschap en begon, zonder aanzien zijner koninklijke waardigheid, voor den Heer te dansen en te spelen. Hij volgde hierin de destijds bij het joodsche volk bestaande gewoonte. Zijne echtgenoot Michol, van verre dit ziende, schaamde zich over deze handelwijze van haar man, en deed hem desaangaande scherpe verwijtingen. Maar de oprecht nederige koning antwoordde aan Saüls dochter: „Zoo waar de Heer leeft, zal ik vreugde toonen voor den Heer, die mij verkozen heeft boven uwen vader en boven zijn gansche huis, gebiedende dat ik opperhoofd zijn zou over het volk des Heeren, over Israël, en ik wil zingen en mij nog dieper voor Hem vernederen en gering zijn in mijne oogen” 1). Geloofst gij niet met mij, waarde lezer, dat deze treffende woorden van den ootmoedigen David ontelbare malen voor Josephs geest zullen gezweefd hebben, als hij zijne blikken sloeg op het goddelijk pleegkind Jesus, dat hem zijn vader noemde en hem als vader in alles eerbiedigde en gehoorzaam onderdanig was? Dan, ô voorzeker en telkenmale, riep ook Joseph in de vervoering zijns harten uit: *Vilior fiam plus quam factus sum*: Ik wil mij nog dieper vernederen dan ik reeds gedaan heb! Hoe nietig voelde hij zich, als hij overwoog, dat hij de bevoorrechte man was, verheven boven alle aartsvaderen en profeten: „de sleutel des ouden Verbonds, — gelijk Bernardinus van Siëna spreekt, — waarin de waardigheid der aartsvaders en profeten hare be-

1) II. Reg. VI. 21. 22.

loofde vrucht erlangt" 1); verheven ook boven alle vorsten en koningen, als zijnde hij door God zelven met den olie der genade gezalfd tot hoofd van den menschgeworden Zone Gods, den Koning aller koningen; verheven boven hen allen, daar het hem vergund was Dengene te zien en te hooren, dien zij allen zoo vurig maar te vergeefs verlangd hadden te mogen hooren en zien — wat zeg ik: Dien hij mocht zien en hooren? Dien hij zelfs op zijn arm mocht dragen, kussen, kleeden en bewaken; met wien hij als vader met zijn kind mocht omgaan.

Doch geven wij nogmaals het woord aan den H. Franciscus van Sales: „Maar welke grootere nederigheid kan er worden uitgedacht,” vraagt hij, „dan die des H. Josephs! Hij heeft voorwaar een groot aandeel in den goddelijken schat, dien hij bij zich bewaarde, ik bedoel Onzen Lieven Heer, onzen Meester. En intusschen, hij verbergt zich zoozeer in zijne nederigheid, dat hij er volstrekt geen het minste deel aan schijnt te hebben. Toch is het waar, dat Jesus na Maria aan niemand ter wereld meer eigenlijk toebehoort dan aan hem. Wie durft het in twijfel trekken? Was Hij immers niet van zijne familie? Was Hij niet de zoon zijner bruid, die hem als eigendom toebehoorde? Ik ben gewoon te zeggen, [zoo vervolgt de heilige, in zijn eigenaardigen schrijftrant] dat indien eene duif eene dadelnoot in haren bek droeg en zij die dadelnoot in een tuin liet neêrvallen, zou men

1) Art. II. Cap. 3. Ipse est clavis veteris Testamenti, in qua patriarchalis et prophetalis dignitas promissum consequitur fructum.

dan niet zeggen, dat de palmboom die er uit groeit aan den eigenaar van den tuin behoort? Welnu dan, de H. Geest heeft als eene goddelijke duif deze goddelijke dadelnoot (Jesus-Christus) in den gesloten tuin der allerheiligste Maagd laten neêrvallen, (ik noem Maria een gesloten hof, gesloten en rondom omgeven met de hagen van de gelofte der maagdelijke kuischheid en volstrekt onbevleete reinheid). Die tuin (Maria) behoorde in eigendom toe aan den glorieijken heiligen Joseph, even als iedere vrouw of bruid aan haar bruidegom. Wie zou het dan na dit alles nog in twijfel trekken, of deze goddelijke palmboom met zijne vruchten, die voedsel geven ter onsterfelijkheid, in alle deelen aan den grooten heiligen Joseph toebehoort? Merk evenwel op, dat Joseph, wel verre van zich hierom meer te verheffen, of trotsch te worden, er integendeel altoos nederiger door werd. ô God, hoe stichtend was het te zien, met welk een eerbied en ontzag hij omging zoowel met de Moeder als met den Zoon! Wilde hij de Moeder verlaten, toen hij hare groote waardigheid nog niet kende, wat eene verbazende hoogachting en diepe zelfvernietiging greep hem niet aan, toen hij later zich zoozeer vereerd zag, dat Onze Lieve Heer en Onze Lieve Vrouw zich geheel aan zijnen wil onderwierpen en niets deden dan op zijn bevel! Dit is iets, wat men niet begrijpen kan” 1).

En nu moge de lezer zelf oordeelen of een gedrag zoo als dat van Joseph te midden van zulk een samenloop

1) Entretien XIX.

van beproevingen en ontberingen ter eene, van zoovele voorrechten en waardigheden ter andere zijde, niet noodzakelijk doet onderstellen, dat onze Heilige de deugd van nederigheid bepaaldelijk in heldhaftige volmaaktheid bezeten en beoefend heeft?

En hiermede sluiten wij ons tweede deel over Josephs deugden. Moge de lezing er van de godsvrucht, de achting en het vertrouwen van mijn lezer jegens dien bij uitstek rechtvaardigen Man hebben doen toenemen! Ik heb bij het schrijven van dit nederig werkje niets anders beoogd. Ik beschouw dan mijne wenschen vervuld. Aan God de eere!

BLADWIJZER.

HOOFDSTUK I. *Josephs heiligheid; — bewezen.*

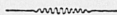
I.	Uit de Schriftuur en de Overlevering . . . , .	16
II.	Uit zijne voorbestemming ten opzichte van Maria.	23
III.	Uit zijne voorbestemming ten opzichte van den Godmensch	34
IV.	Uit zijne samenleving met Maria.	42
V.	Uit zijne samenleving met Jesus.	63
VI.	Bevestiging van het voorgaande en weerlegging der opwerpingen	72

HOOFDSTUK II. *De goddelijke deugden in Joseph beschouwd.*

I.	Zijn groot geloof	95
II.	Zijne heldhaftige hoop.	122
III.	Zijne weergalooze liefde jegens God en den naaste.	136
	a) Zijne liefde tot God.	139
	b) Zijne liefde tot den naaste.	166

HOOFDSTUK III. *In wat verheven graad de H. Joseph de kardinalz deugden en de daarmede verwante deugden bezeten heeft.*

I.	Zijne voorzichtigheid.	174
II.	Zijne rechtvaardigheid.	183
	a) Zijne groote godsdienstigheid.	183
	b) Zijne gehoorzaamheid.	188
III.	Zijne zielsterkte	197
IV.	Zijne matigheid.	208
	a) Zijne kuisheid.	209
	b) Zijne nederigheid.	226

16
23

34
42
63

72

95
122
136
139
166

74
83
83
88
97
08
09
26

